

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar

23

Förslag till statsbudget för år 1998

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext.....	7
2.1	Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429).....	7
3	Inledning	9
4	Internationellt samarbete.....	15
A 1.	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m....	15
5	Jordbruk och trädgårdsnäring	17
B 1.	Statens jordbruksverk	19
B 2.	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	21
B 3.	Djurregister.....	21
B 4.	Statens utsädeskontroll	22
B 5.	Statens växtsortnämnd.....	23
B 6.	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	23
B 7.	Bekämpande av växtsjukdomar	24
B 8.	Strukturstöd inom livsmedelssektorn	25
B 9.	Från EG-budgeten finansierat strukturstöd	26
B 10.	Regionala stöd till jordbruket	26
B 11.	Från EG-budgeten finansierade regionala stöd.....	27
B 12.	Kompletterande åtgärder inom jordbruket.....	28
B 13.	Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket.....	29
B 14.	Arealersättning och djurbidrag m.m.	30
B 15.	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	31
B 16.	Räntekostnader för förskotterade areal- ersättningar m.m.....	32
B 17.	Jordbrukets blockdatabas	32
6	Fiske.....	35
C 1.	Fiskeriverket.....	37
C 2.	Strukturstöd till fisket m.m.....	38
C 3.	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	39
C 4.	Fiskevård.....	39
7	Rennäring m.m.....	41
D 1.	Främjande av rennärningen m.m.....	41
D 2.	Ersättningar för viltskador m.m.	43

Innehållsförteckning

D 3. Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	44
8 Djurskydd och djurhälsovård.....	45
E 1. Statens veterinärmedicinska anstalt	46
E 2. Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.....	47
E 3. Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	48
E 4. Centrala försöksdjursnämnden.....	49
E 5. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.....	50
9 Livsmedel.....	53
F 1. Statens livsmedelsverk	54
F 2. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden	56
F 3. Kostnader för livsmedelsberedskap.....	56
F 4. Livsmedelsstatistik.....	57
F 5. Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten.....	57
F 6. Exportfrämjande åtgärder	58
10 Utbildning och forskning	59
G 1. Sveriges lantbruksuniversitet.....	60
G 2. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader.....	61
G 3. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning.....	62
G 4. Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	62
11 Skogsnäring	65
H 1. Skogsvårdsorganisationen.....	69
H 2. Bidrag till skogsvård m.m.	69
H 3. Insatser för skogsbruket.....	70
H 4. Internationellt skogssamarbete	70
H 5. Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	71

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)
2. för år 1998 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
A 1. Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	ramanslag	37 414
B 1. Statens jordbruksverk	ramanslag	220 188
B 2. Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	ramanslag	22 000
B 3. Djurregister	ramanslag	35 000
B 4. Statens utsädeskontroll	ramanslag	978
B 5. Statens växtsortnämnd	ramanslag	1 349
B 6. Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	reservationsanslag	26 246
B 7. Bekämpande av växtsjukdomar	ramanslag	2 629
B 8. Strukturstöd inom livsmedelssektorn	ramanslag	110 000
B 9. Från EG-budgeten finansierat strukturstöd	ramanslag	125 000
B 10. Regionala stöd till jordbruket	ramanslag	717 000
B 11. Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket	ramanslag	325 000
B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket	ramanslag	1 420 000
B 13. Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket	ramanslag	1 427 500
B 14. Arealersättning och djurbidrag m.m.	ramanslag	4 850 000
B 15. Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	ramanslag	2 000 000
B 16. Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.	ramanslag	80 000
B 17. Jordbrukets blockdatabas	ramanslag	17 000
C 1. Fiskeriverket	ramanslag	57 908
C 2. Strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	30 890
C 3. Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	84 650
C 4. Fiskevård	ramanslag	20 000
D 1. Främjande av rennäringen m.m.	ramanslag	61 700
D 2. Ersättningar för viltskador m.m.	ramanslag	46 500
D 3. Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	ramanslag	1 538
E 1. Statens veterinärmedicinska anstalt	ramanslag	75 055

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
E 2. Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	obetecknat anslag	78 109
E 3. Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	ramanslag	18 792
E 4. Centrala försöksdjursnämnden	ramanslag	6 893
E 5. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	ramanslag	89 500
F 1. Statens livsmedelsverk	ramanslag	105 831
F 2. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden	ramanslag	4 019
F 3. Kostnader för livsmedelsberedskap	ramanslag	28 614
F 4. Livsmedelsstatistik	ramanslag	27 084
F 5. Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	ramanslag	6 000
F 6. Exportfrämjande åtgärder	ramanslag	5 000
G 1. Sveriges lantbruksuniversitet	ramanslag	1 021 979
G 2. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader	ramanslag	10 806
G 3. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning	ramanslag	195 234
G 4. Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	obetecknat anslag	901
H 1. Skogsvårdsorganisationen	ramanslag	257 211
H 2. Bidrag till skogsvård m.m.	reservationsanslag	6 000
H 3. Insatser för skogsbruket	ramanslag	60 700
H 4. Internationellt skogssamarbete	ramanslag	1 405
H 5. Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	ramanslag	6 000
Summa för utgiftsområdet		13 725 623

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs att 14 och 37 §§ skogsvårdslagen (1979:429)¹ skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

14 §

Skogsmarkens ägare är skyldig att enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer underrätta skogsvårdsstyrelsen om

1. avverkning som skall äga rum på hans mark,

1. avverkning *och uttag av skogsbränsle* som skall äga rum på hans mark,

2. sådan dikning i samband med avverkning som inte kräver tillstånd enligt naturvårdslagen (1964:822),

3. vad han avser att göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen i samband med avverkning på hans mark.

37 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att särskilda avgifter skall tas ut i ärenden enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att särskilda avgifter skall tas ut i ärenden enligt denna lag *och för att täcka kostnader för tillsyn och kontroll.*

¹. Lagen omtryckt 1993:553.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

3 Inledning

Omfattning/ändamål med verksamheter inom utgiftsområdet

Utgiftsområde 23 omfattar jordbruk och trädgårdsnäring, fiske, rennärning, djurskydd och djurhälsovård, livsmedelskontroll, utbildning och forskning samt skogsnäring. Utgiftsområdet innefattar 40 anslag fördelade på sju verksamhetsområden, där det dominerande området är jordbruks- och trädgårdsnäring. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Statens livsmedelsverk, Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogs- och jordbrukets forskningsråd samt Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

För 1998 föreslås att sammanlagt 13 726 miljoner kronor anslås för utgiftsområdet. Nästan två tredjedelar av utgifterna finansieras från EG-budgeten. Merparten av EG-stödet, 6,85 miljarder kronor, avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade, frivilliga stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör miljöersättningar, stöd till mindre gynnade områden och strukturstöd.

ÄNDAMÅL		Andel (%)
EG-stöd	8 824 150	64
Nationell medfinansiering av EG-stöd	2 053 390	15
Forskning och utbildning (inkl. SLU och SJFR)	1 228 920	9
Myndigheter (exkl. SLU och SJFR)	715 932	5
Övrigt	903 231	7
Totalt	13 725 623	100

Beloppen anges i tusental kronor.

Utgifterna inom utgiftsområdet är till stor del bundna av EG:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP).

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96 ^{1, 2}	1996 ²	1997	1998	1999	2000
17 316,1	10 171,5	12 065,9	13 725,6	13 792,2	13 861,4

1. 18 månader.

2. Återbetalda omställningsstöd redovisades under budgetåret 1995/96 som inkomst under anslag. För jämförbarhetens skull har dessa inkomster – 953,1 mkr – exkluderats i tabellen.

Sammanfattande kommentarer till verksamhets- och ekonomiskt utfall

I tabellen redovisas de faktiska utgifterna för budgetåret 1995/96 och år 1996, prognosticerade utgifter för år 1997, förslaget för år 1998 samt beräkningar för åren 1999 och 2000. Skillnaden mellan anslagna medel för det förlängda budgetåret 1995/96 och det faktiska utfallet är betydande. Underutnyttjandet uppgick till nästan 3,5 miljarder kronor. Detta förklaras av att utgifterna för arealersättning och intervention blev lägre än vad som budgeterats samt att det finns en tidsförskjutning mellan beslut och utbetalning för flertalet EG-medfinansierade stöd, vilket innebär att stöd som beviljades år 1996 istället betalas ut under innevarande år. Prognosen för år 1997 överstiger kraftigt utfallet för år 1996, vilket till stor del förklaras av att den nyssnämnda tidsförskjutningen mellan beslut och utbetalningar samt att utgifterna för intervention ökade mellan åren. I förslaget för år 1998 utökas ramen ytterligare med anledning av att miljöprogrammet föreslås byggas ut.

Större förändringar

Nivån på miljöersättningsprogrammet höjdes med 600 miljoner kronor från år 1997 för att främja fler-årig vallodling. Samtidigt infördes ett nytt investeringsstöd till jordbruket om 120 miljoner kronor.

För innevarande år minskades bl.a. anslagen för beredskapslagring av livsmedel, företagshälsövård och avbytarverksamhet samt prisstöd till rennäringen.

Därutöver genomfördes en genomgripande omorganisation och rationalisering av Skogsvårdsorganisationen.

Sammantaget anslogs betydligt mer medel inom utgiftsområdet år 1997 än året innan.

Regeringen har i skrivelse 1996/97:80 Berättelse om verksamheten i EU under 1996 redogjort för viktigare förordningar och direktiv. Några viktiga beslut och förslag som berör utgiftsområdet är bl.a.:

- rådets beslut om ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött;
- rådets beslut om vissa krav för djurtransporter;
- rådets beslut att Sveriges undantag för fetthalten i mjölk, enligt anslutningsakten, utsträcks till den 31 december 1999;
- rådets godkännande av den s.k. Novel Foods-förordningen om märkningsregler för nya livsmedel t.ex. sådana som innehåller genetiskt modifierade organismer;
- beslut av ständiga foderkommittén om förbud mot antibiotikan avoparcin för att motverka förekomsten av antibiotika-resistenta bakteriestammar;
- rådets och Europaparlamentets behandling av en översyn av miljöhandlingsprogrammet "Towards Sustainability", vilket syftar till en integrering av miljöarbetet i alla sektorer, bl.a. jordbrukssektorn;
- rådets antagande av ett flerårigt utvecklingsprogram för fiskeflottan (FUP IV);
- EG-kommissionens förslag till EU:s framtidsplan "Agenda 2000".

Mål inom utgiftsområdet

Viktiga mål inom utgiftsområdet är uthållig ekonomisk tillväxt, regional balans, landsbygdsutveckling, ökad sysselsättning och miljöanpassning. Det svenska jordbrukets, skogsbrukets, fiskets och den svenska livsmedelsindustrins villkor har stor betydelse för möjligheten att nå dessa mål. Livsmedelsindustrins framtida konkurrenskraft bygger på möjligheten att vidareutveckla en produktion som bättre möter konsumenternas krav på hög kvalitet, miljöanpassning och omsorg om djur. Livsmedelspolitiken bör främja en sådan utveckling.

En stor del av verksamheten i utgiftsområdet sker inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik

(CAP). En viktig målsättning i det svenska EU-arbetet är att medverka till en övergripande reform av CAP.

En miljöanpassning av det svenska jordbruket uppnås genom att värna den biologiska mångfalden, kulturmiljön och det varierade odlingslandskapet, ytterligare reducera jordbrukets negativa miljöpåverkan, främja utvecklingen av ekologisk produktion samt att åstadkomma en ökad miljöhänsyn i det konventionella jordbruket.

Skogsnäringen är en av de viktigaste exportnäringarna. Gällande skogspolitik innebär bl.a. att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Produktions- och miljömålen skall väga lika tungt. En av huvuduppgifterna för den statliga Skogsvårdsorganisationen är att med rådgivning och andra åtgärder bidra till att de som verkar i skogsbruket får tillräckliga kunskaper om skogsskötsel, naturvård, kulturmiljövård m.m.

Fiskeripolitiken skall verka såväl nationellt som internationellt för att vatten- och fisktillgångar utnyttjas på ett sådant sätt att de långsiktigt medverkar till livsmedelsförsörjning och välbefinnande. Detta skall ske med en god hushållning som möjliggör att fiskresurserna kan nyttjas långsiktigt och att den biologiska mångfalden bevaras.

Minoriteters rättigheter skall respekteras. En särställning bland minoriteterna har samerna som Sveriges ursprungsbefolkning. Hänsyn skall tas till såväl språk och kultur som de traditionella näringarna.

Miljömålet för rennäringen innebär att denna skall bedrivas med bevarande av naturbetsmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras.

Jakten skall baseras på vad som är ett hållbart utnyttjande av viltstammarna.

Målen för djurskyddet och djurhälsovården är ett gott hälsotillstånd bland husdjuren och ett gott djurskydd samt en begränsning av användningen av försöksdjur.

Utbildnings- och forskningsinsatser inom utgiftsområdet har betydelse för att lösa miljöproblem och för att åstadkomma en tryggad livsmedelsförsörjning. Deltagande i EU:s och internationella forskningsprogram ger nya möjligheter till internationell samverkan inom forskningen.

Prioriteringar för 1998

För 1998 föreslås bl.a.:

- utbyggt miljöprogram för jordbruket
- ökade resurser till fiskevården
- utökning av antalet utbildningsplatser vid Sveriges lantbruksuniversitet
- resurser för exportfrämjande åtgärder

- utveckling av alternativa system för värphöns
- ytterligare medel för ersättning för viltskador och rovdjursrivna renar
- resursförstärkning av Jordbruksverket

Resultatbedömning

Tillståndet och utvecklingen inom området

Jordbruk och trädgårdsnäring beräknas sysselsätta ca 90 000 personer i ungefär lika många företag. Sektorn utgörs till en betydande del av småföretag. För år 1997 beräknas jordbrukets driftöverskott, skillnaden mellan intäkter och kostnader, öka väsentligt. Jordbruksproduktionen skapar också sysselsättning i efterföljande led. Industriledet svarar för ungefär 60 000 anställda eller ca 10 % av antalet sysselsatta inom industrin. Därmed är livsmedelsindustrin den tredje största industrisektorn från sysselsättningsynpunkt. Även om det råder stora skillnader mellan olika delbranscher karaktäriseras livsmedelsindustrin av betydande storleksvariation. Den är dessutom spridd över hela landet.

De direkt sysselsatta i fiskerinäringen är ca 3 500 yrkesfiskare, ca 1 000 personer inom vattenbruket och ca 3 000 i fiskberedningsindustrin. Rennäringen sysselsätter ca 2 500 samer fördelade på ca 1 000 företag. Till detta kommer att såväl jordbruket som fisket och rennäringen har betydelse för sysselsättningen inom turistnäringen.

Jordbruket har såväl positiva som negativa effekter på miljön. Till de positiva hör det vackra odlingslandskapet och en rik biologisk mångfald. Till de negativa hör bl.a. växtnärläckage och bekämpningsmedelsanvändning. Under de senaste åren har de negativa effekterna kunnat reduceras genom olika åtgärdsprogram, dock inte i den utsträckning som sattes upp i miljömålen. Jordbruket har t.ex. minskat utsläppen av kväve – ett av jordbrukets största miljöproblem – från ca 32 000 ton år 1985 till ca 24 000 ton år 1995, dvs. med ca 25 %. Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket har minskat kraftigt och försäljningen år 1996 motsvarar en minskning med ca 65 % jämfört med genomsnittet för perioden 1981–1985. I propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2) redovisas arbetet för att öka jordbrukets miljöanpassning.

EG:s gemensamma jordbrukspolitik, CAP, har haft varierande effekter på de olika delsektorerna inom jordbruket i Sverige. Flertalet vegetabilieprodukter har gynnats av EU-medlemskapet, dels beroende på ett starkare stödsystem, dels beroende på höga världsmarknadspriser som fått återverkningar på EU:s interna marknad. Undantag gäller dock för havre och oljeväxter.

På animaliesidan har utfallet varierat mer. Producentpriserna på samtliga animalieprodukter utom mjölk sjönk under år 1995. Nötköttpriserna fortsatte att falla kraftigt under år 1996 främst till följd av BSE-krisen. Även fårköttsektorn hade en mycket svag prisutveckling. Prisuppgifter för första kvartalet 1997 visar på en stark återhämtning av fårkött- och äggpriserna.

Lönsamheten inom jordbruket förbättrades markant mellan åren 1994 och 1995, till stor del tack vare de införda EG-stöden. Under år 1996 skedde en svag lönsamhetsförsämring. Konsumentpriserna på s.k. jordbruksreglerade livsmedel sjönk obetydligt mellan åren 1994 och 1995. Priserna sjönk med 7 % år 1996 vilket i princip motsvarar momssänkningen på 7,4 % den 1 januari 1996. Under perioden 1990–1996 sjönk konsumentpriserna med 10 %. Delvis på grund av en försämrad kronkurs steg priserna något under första halvåret 1997. I flera EU-länder (Danmark, Tyskland, Storbritannien och Österrike) har livsmedelspriserna ökat kraftigare under 1990-talet än i Sverige.

EU-medlemskapet har för Sveriges del inneburit en kraftigt ökad utrikeshandel av jordbruksvaror och livsmedel. Värdemässigt ökade exporten med 30 % mellan åren 1994 och 1995. Den EU-interna exporten stod för hela ökningen medan exporten till länder utanför EU minskade något. Importen minskade obetydligt mellan åren 1994 och 1995. Det skedde dock en förskjutning i länderfördelningen från tredje-landsimport till alltmer EU-intern import.

Den totala exporten fortsatte att öka under år 1996 men i en måttligare takt än tidigare, delvis på grund av en starkare krona. Ökningen uppgick till 7 %. Under år 1996 ökade exporten till tredje land mer än den EU-interna exporten. Importen ökade med 5 % mellan åren 1995 och 1996. Mer än två tredjedelar av denna import kom från andra EU-länder. Även när det gäller importen har en gradvis förskjutning skett till förmån för EU-länderna.

Exporten har tagit ny fart under år 1997. Siffror för perioden januari–maj visar på en ökning med 37 % jämfört med samma period 1996. För importen redovisas en ökning på 11 % under perioden. Underskottet i handeln med jordbruksvaror och livsmedel fortsätter därmed att minska.

Av den svenska skogsmarksarealens drygt 23 miljoner ha ägs ca hälften av privatpersoner. Statens eget skogsmarksinnehav utgör numera endast ca 5 % av arealen. Antalet privata skogsägare är ca 350 000.

Antalet sysselsatta i skogsbruket har minskat kraftigt under senare år och uppgår till 26 000. Inom trävaruindustrin finns det 44 000 sysselsatta och inom massa- och pappersindustrin 50 000.

Skogs- och skogsindustriprodukter hade år 1995 ett utrikeshandelsnetto på 78 miljarder kronor. Skogsnäringen är sålunda en av Sveriges mest betydelsefulla näringar. Exportvärdet uppgick till 94 mil-

jarder kronor och importvärdet till endast 16 miljarder kronor.

Virkesförrådet i skogarna har ökat med 60 % sedan mitten av 1920-talet. Den årliga skogstillväxten är ca 100 miljoner kubikmeter medan avverkningarna för närvarande är endast 70 miljoner kubikmeter.

Miljötänkandet integreras i snabb takt i skogsbruket, miljöprogram utarbetas och diskussioner pågår om former för miljöcertifiering och miljöledning.

Skogens och skogsbrukets utveckling kommer att få en bred belysning i den utvärdering av skogspolitiken som Skogsstyrelsen gör på uppdrag av regeringen. En redovisning skall lämnas till riksdagen under år 1998.

Viktigare statliga insatser inom utgiftsområdet

Arbetet med att förbereda Sveriges position inför reformeringen av CAP har under året intensifierats. I juni 1997 överlämnade Kommittén för reformering av EU:s gemensamma jordbrukspolitik betänkandet Mat & miljö – Svensk strategi för EU:s jordbruk i framtiden (SOU 1997:102). Den och de tidigare av kommittén presenterade expertrapporterna utgör nu ett viktigt underlag för den fortsatta beredning som för närvarande pågår inom Regeringskansliet.

Den svenska strävan att avreglera och förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken ställer krav på hög kompetens för att kunna följa och analysera jordbrukspolitiken och dess konsekvenser på längre sikt. För att bättre kunna utnyttja den kompetens som i dag finns inom myndigheter, universitet och andra institutioner samt vidmakthålla en fortsatt kompetensuppbyggnad, framför allt med ekonomisk inriktning inom området bedömer regeringen att det krävs en förstärkning av institutionell och organisatorisk karaktär. Regeringen avser att under hösten se över hur en förstärkning av den analytiska kompetensen inom jordbrukspolitikens område långsiktigt kan organiseras.

Ett miljöersättningsprogram för jordbruket har utarbetats i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1994/95:75, bet. 1994/95:JoU7, rskr. 1994/95:126). Kostnadsramen för miljöprogrammet höjdes ytterligare år 1997 genom att 600 miljoner kronor tillfördes programmet som syftar till att stimulera flerårig vallproduktion. Inom programmet erbjuds jordbrukare att göra miljöåtaganden för vilka de kompenseras för den kostnad eller det inkomstbortfall som åtagandet innebär. Jordbruksverket har i samråd med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet utvärderat det svenska miljöprogrammet med avseende på programmets ändamål och resultat. Utvärderingen visar att förutsättningarna att nå miljömålen med hjälp av programmet i allmänhet är goda eftersom anslutningen för flera åtgärder är stor. Utvärderingen av i vilken omfattning programmets miljökvalitetsmål har uppnåtts, kommer att göras inom ramen för uppföljningen av CAP:s miljöeffekter. Regeringen be-

handlar utvärderingen i sin helhet i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2).

Ett förslag till EG-kommissionen om ett utökat miljöprogram har överlämnats i juli 1997. Förutom höjda ersättningsnivåer, utökade arealmål och vissa nya miljöåtgärder innehåller förslaget en rad ändringar som avser att förenkla ansökningsförfarandet och administrationen av programmet.

Regeringen har i EU drivit kravet om ursprungsmärkning av nötkött. Under våren 1997 beslöt EU:s jordbruksministrar om en obligatorisk ursprungsmärkning.

Sverige har tillsammans med övriga Östersjöstater genom Fiskerikommissionen för Östersjön utarbetat en långsiktig aktionsplan för laxen i Östersjön för att nå målet om ett ökat vildlaxbestånd och en bättre balans mellan vild och odlad lax.

Vid mötet med nordsjöstaternas miljö- och fiskeriministrar i mars 1997 i Bergen lades fast en grund för utformning av ett hållbart och ansvarsfullt fiske i Nordsjön samt för att rädda fiskens vitala livsmiljöer.

Regeringens slutsatser

Regeringen föreslår ett utökat miljöprogram fr.o.m. år 1998 med 700 miljoner kronor per år, varav 350 miljoner kronor erhålls från EG-budgeten. Detta förstärker de åtgärder som bedöms önskvärda för att främja jordbrukets positiva inverkan på natur- och kulturmiljön och förbättrar sektorns konkurrenskraft genom omställning till mer miljöanpassad produktion. Totalt omfattar miljöprogrammet 2,8 miljarder kronor inklusive 50 % medfinansiering från EU. Detta motsvarar hela den ram som tilldelats Sverige i anslutningsfördraget med EU. Regeringen har i proposition om hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2) lämnat förslag om utformningen av det utbyggda miljöprogrammet.

En allmän fiskevård ingår som en del i ansträngningarna för att åstadkomma ett ekologiskt hållbart fiske. Förslag om detta lämnas i prop. 1997/98:2. Det finns enligt regeringens bedömning behov av ökade åtgärder på fiskets område och föreslår att totalt 20 miljoner kronor anvisas för fiskevård.

Med anledning av regeringens program för en utökning av antalet studieplatser inom högskolan föreslås att antalet helårsplatser vid Sveriges lantbruksuniversitets utbildningar ökas med 450 platser.

Medlemskapet i EU innebär att Sverige återigen ingår i ett övergripande och komplicerat jordbrukspolitiskt system. Vägledande i arbetet med att medverka till en fortsatt och utvidgad reform av CAP bör vara en ökad marknadsorientering och förenkling. Reformen bör leda till en mer konsumentinriktad jordbrukspolitik och väsentligt minska EG:s jordbruksutgifter. Den skall bidra till ökad miljöanpass-

ning av och möjliggöra mer etisk hänsyn i produktionen. Jordbrukspolitiken skall underlätta för det europeiska jordbruket att hävda sig i den internationella konkurrensen. Målet är en fri handel inom jordbruksområdet och rättvisa villkor mellan industri- och utvecklingsländer. Reformen bör underlätta östutvidgning av EU.

Kommissionens presentation av framtidsplanen "Agenda 2000" innehåller även förslag till en reform av jordbrukspolitiken, vilka regeringen bedömer vara ett steg i rätt riktning.

Regeringen avser under hösten 1997 tillkalla en utredare i syfte att effektivisera och minska kostnaderna för den svenska administrationen av EG:s jordbrukspolitik. Särskilt angeläget är att en fullgod kontroll- och tillsynsverksamhet av stödåtgärder och bidrag kan bedrivas. Misskötsel kan leda till ekonomiska sanktioner som belastar statsbudgeten.

Regeringen bedömer medelsbehovet inom utgiftsområdet till 13 726 miljoner kronor för år 1998. För år 1999 beräknas ramen till 13 792 miljoner kronor och för år 2000 till 13 861 miljoner kronor.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

	UTGIFT 1995/96	DÄRAV 1996	ANVISAT 1997 ²	UTGIFTSPROGNOS 1997	FÖRSLAG 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Internationellt samarbete	36,9	34,7	37,4	39,3	37,4	37,4	37,4
Jordbruk och trädgårdsnäring	13 676,3 ¹	7 706,0 ¹	11 117,2	9 539,3	11 379,9	11 388,4	11 397,3
Fiske	192,2	146,7	258,4	221,7	193,4	190,3	191,8
Rennäring m.m.	134,0	104,2	105,7	96,9	109,7	109,7	109,7
Djurskydd och djurhälsovård	483,8	344,9	285,4	328,2	268,3	272,4	276,6
Livsmedel	446,1	268,2	172,6	202,9	176,5	180,7	185,2
Utbildning och forskning	1 744,2	1 160,7	1 197,0	1 218,6	1 228,9	1 280,2	1 322,5
Skogsnäring	602,6	406,2	370,0	419,2	331,3	333,0	340,8
Totalt för utgiftsområde 23	17 316,1	10 171,5	13 543,9	12 065,9	13 725,6	13 792,2	13 861,4

1. Återbetalda omställningsstöd redovisades under budgetåret 1995/96 som inkomst under anslag. För jämförbarhetens skull har dessa inkomster – 953,1 mkr – exkluderats i tabellen.

2. Varav 232,2 mkr anvisat på tilläggsbudget.

Utgiftsprognosen för år 1997 tyder, i likhet med utfallet för föregående budgetår, på ett underutnyttjande. Utbetalning av miljöstöd till flerårig vallodling för år 1997 beräknas ske först nästa år vilket minskar årets utgifter med 600 miljoner kronor. På grund av gynnsamma världsmarknadspriser blir utgifterna för intervention mer än 700 miljoner kronor lägre än vad som budgeterades för året. De minskade utgifterna motsvaras dock av minskade inkomster eftersom utgifterna finansieras helt från EG-budgeten. Samma gäller för anslaget för arealersättning och djurbidrag som beräknas underskridas med 400 miljoner kronor.

Den föreslagna ramen skiljer sig något från den i den ekonomiska vårpropositionen beräknade ramen. Avvikelsen förklaras i tabellen nedan.

AVVIKELSER FRÅN DEN EKONOMISKA VÅRPROPOSITIONEN (MKR)

Ekonomisk vårproposition	13 938
Beräknad minskning av medel från EG-budgeten	-308
Djurregister	+35
Regionala stöd till jordbruket	+50
Omföringar till/från andra utgiftsområden	+16
Teknisk justering av förvaltningskostnadsanslag	-5
Budgetpropositionen 1998	13 726

Utgifterna för vissa EG-finansierade stöd är svår-budgeterade, särskilt utgifterna för intervention och exportbidrag. Utfallet för föregående år liksom prognosen för innevarande år tyder dock på att utgifterna överskattats, vilket motiverar justeringar av anslagen.

I den ekonomiska vårpropositionen aviserades att utgiftsområdesramen kan komma att justeras för bl.a. en ökning av antalet utbildningsplatser vid SLU och för administration av system för märkning och identifiering av nötkreatur. Så har nu skett. Vidare har medel överförts till Sametinget inom utgiftsområde 1 samt till Länsstyrelsen i Gotlands län inom utgiftsområde 18.

Kostnaderna för registrering och identifiering av nötkreatur beräknas uppgå till 35 miljoner kronor per år och föreslås finansieras med avgifter som redovisas mot inkomsttitel på statsbudgeten. Kostnaderna täcks av anslagsmedel varför utgiftsområdesramen utökas.

I den ekonomiska vårpropositionen aviserade regeringen en besparing om 50 miljoner kronor på regionala stöd till jordbruket. Sammantaget gör regeringen bedömningen att besparingen inte bör genomföras då motsvarande förstärkningar på statsbudgetens inkomstsida nu beräknas uppnås genom inleveranser av medel, bl.a. lagringsavgiften på socker och ris, inom utgiftsområdet.

4 Internationellt samarbete

Omfattning/ändamål

Många av de problem som världen i dag står inför kan bemötas enbart på global nivå genom multilateralt samarbete. Som exempel kan nämnas den globala livsmedelsförsörjningen, övergripande hälsofrågor för människor och djur liksom de stora miljöfrågorna. Vidare kräver det nationella beslutsfattandet internationella utblickar och hänsynstaganden. Detta gäller inte minst inom vårt närområde i Östeuropa där det sker stora förändringar som har inverkan på vår marknad. Det är av stor vikt att Sverige aktivt deltar i det internationella samarbetet inom jordbrukets och fiskets områden.

Målet för verksamheten är att främja ett effektivt internationellt samarbete inom Jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Det internationella samarbetet inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde utanför EU sker huvudsakligen i större multilaterala organisationer, exempelvis FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och i OECD:s jordbruks- och fiskerikommitteer men också inom organisationer som Internationella rådet för havsforskning (ICES), Unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV) och åtskilliga andra organ. I detta sammanhang skall också nämnas att ett omfattande samarbete också sker med våra nordiska grannländer inte minst inom ramen för Nordiska Ministerrådet.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
36,9	34,7	39,3	37,4	37,4	37,4

A 1. Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

1995/96	Utgift	36 936		
Därav 1996	Utgift	34 664		
1997	Anslag	37 414	Utgifts- prognos	39 284
1998	Förslag	37 414		
1999	Beräknat	37 414		
2000	Beräknat	37 414		

Beloppen i tusental kronor.

De utgifter som belastar anslaget är huvudsakligen medlemsavgifter samt kostnader för deltagande i olika möten som de internationella organisationerna anordnar. Den största posten avser kostnaderna för FAO-medlemskapet.

Vidare används anslaget till att finansiera vissa internationella konferenser o.dyl. som Sverige åtagit sig att stå värd för. En del av anslaget avser kostnader för bilateralt forskarutbyte med länder i Central- och Östeuropa.

En viktig faktor som styr utgifterna på området är kronkursutvecklingen, framför allt gentemot USDollarn.

På grund av en förhållandevis stark dollar beräknas anslagskrediten behöva tas i anspråk innevarande år.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Det är svårt att entydigt bedöma resultatet av verksamheten, eftersom den är uppdelad på flera olika organisationer och sker inom flera olika sakområden. Generellt kan dock sägas att Sverige antingen som enskild medlemsstat, eller genom samarbetet inom EU, aktivt verkar för måttfullhet i organisationernas

utgiftsåtaganden, dvs. en högre grad av prioritering av åtaganden och en tydligare styrning.

Beträffande anslaget för år 1999 har regeringen beslutat att Sverige skall åta sig värdskapet för ICES jubileumsmöte år 1999. Utgifterna för mötet beräknas till 650 000 kronor och förutsätts belasta anslaget. Regeringen gör tills vidare bedömningen att kostnaderna ryms inom ramen för anslaget. År 2000 planeras inga förändringar i verksamheten.

Slutsatser

Regeringen anser att den internationella verksamhet som ligger inom Jordbruksdepartementets verksamhetsområde skall fortsätta i oförändrad omfattning och bedömer anslagsbehovet till 37 414 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

5 Jordbruk och trädgårdsnäring

Omfattning/ändamål

Verksamhetsområdet Jordbruk och trädgårdsnäring omfattar jordbruksadministration, vegetabilie- och animalieproduktion samt miljö-, struktur- och regionalpolitiska åtgärder på jordbruksområdet. Verksamhetens tyngdpunkt är genomförande och tillämpning av EG:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP).

Målen för CAP formulerades redan i Romfördraget. De generella målen för CAP äger fortfarande giltighet. Det har dock under de senaste 10 åren skett relativt omfattande förändringar av politikens innehåll, den viktigaste genom 1992 års reform. Denna innebar bl.a. en övergång från rena prisstöd till en kombination av prisstöd och direktbidrag.

För att uppnå dessa mål används regleringar av den interna marknaden och priserna, gränsskydd, direktstöd samt miljö- och strukturpåverkande insatser. Beslut om ambitionsnivå och inriktning fattas av rådet. EG-kommissionen och i förlängningen de nationella myndigheterna beslutar om tillämpningen och hur CAP skall administreras. Dessa regler är till stora delar direkt bindande för respektive medlemsstat. Den svenska regeringens möjligheter att påverka dessa är således begränsade, åtminstone på kort sikt.

Statens jordbruksverk är central förvaltningsmyndighet inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna svarar för den regionala administrationen. Vidare har Fiskeriverket, Generaltullstyrelsen, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsvårdsorganisationen visst ansvar inom området.

Jordbruksverket redovisar löpande den ekonomiska utvecklingen inom verksamhetsområdet i en s.k. sektorskalkyl för jordbruket. Här redovisas bl.a. jordbrukets driftöverskott, dvs. de totala intäkterna minus de totala kostnaderna. För perioden 1994–1997 redovisas följande driftöverskott:

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)			
1994	1995	1996 (PREL)	1997 (PROG)
2 091	3 698	2 972	4 391

Förändringarna i driftöverskott mellan åren 1994 och 1995 beror till största delen på EG-stödets storlek i förhållande till tidigare svenska stöd. Åren 1995 och 1996 påverkades driftöverskotten av återbetalningar av det svenska omställningsstödet samt att vissa stödutbetalningar först ägde rum år 1997.

De s.k. direktstödens omfattning har ökat väsentligt som en följd av EU-medlemskapet. Den totala nivån på dessa stöd som den redovisas i Jordbruksverkets sektorskalkyl framgår av följande sammanställning:

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)			
1994	1995	1996 (PREL)	1997 (PROG)
2 709	5 140	5 766	7 775

År 1996 ansökte ca 60 000 jordbrukare om arealersättning. Motsvarande siffra för djurbidrag låg på ca 44 000.

Nedan framgår utgiftsutvecklingen inom verksamhetsområdet. Återbetalda omställningsstöd under budgetåret 1995/96 har exkluderats för jämförbarhetens skull.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
13 676,3	7 706,0	9 539,3	11 379,9	11 388,4	11 397,3

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Införandet av CAP har lett till administrativa inkörningsproblem. Informationsbehovet, såväl mellan myndigheterna som mellan myndigheterna och jordbrukarna, har varit mycket stort.

Administrationen på såväl central som regional nivå tar betydande resurser i anspråk. För Jordbruksverket har det inneburit att ca 40 % av verkets kostnader är EU-relaterade. Motsvarande siffra för länsstyrelserna är ca 20 %. Jordbruksverket har bl.a.

konstaterat att såväl verket som länsstyrelserna endast erhållit täckning för en del av de merkostnader det svenska deltagandet i CAP medfört.

Eftersom länsstyrelserna inom respektive län enligt gällande föreskrifter svarar för uppgifter i administrationen av den gemensamma jordbrukspolitiken ställer det svenska deltagandet i CAP även fortsatt mycket stora krav på deras medverkan när det gäller administration och kontroll. Som nämnts går i genomsnitt drygt 20 % av länsstyrelsernas administrativa resurser till jordbruksområdet. Administrationen av EG:s stödsystem svarar för den klart övervägande delen av dessa kostnader. Detta har inneburit att personalen på länsstyrelserna tvingas ägna en stor del av sin tid åt dessa frågor, vilket medför att andra typer av ärenden och verksamhet prioriterats ned. Vissa inkörningsproblem kvarstår, främst inom de stödsystem som kommit igång senare. Detta har lett till att gällande regelverk inte alltid tillämpats på ett helt likformigt sätt inom olika delar av landet, vilket är ett krav från EU.

Större förändringar

Jordbruket och livsmedelsindustrin har en långsiktigt viktig roll för den ekonomiska utvecklingen och samsättningen inom gemenskapen. Detta måste prägla reformarbetet. Likaså måste en kommande reform främja miljöanpassade produktionsmetoder i jordbruket som möter konsumenternas krav på säkra livsmedel av hög kvalitet.

Regeringen har vid flera tillfällen uttalat sig angående nödvändiga förändringar av CAP. Det behövs en genomgripande reformering av CAP men den måste ske planerat och i en takt som tar hänsyn till sociala och regionala konsekvenser liksom konsekvenserna för miljön.

I mitten av juli 1997 presenterade EG-kommissionen huvuddragen i EU:s framtidsplan "Agenda 2000", dvs. bedömningar om vilka utmaningar som kommer att möta EU åren 2000 till 2006 och hur dessa skall hanteras. Förslagen i planens jordbruksdel innebär en fortsättning av 1992 års reform genom ytterligare skifte från prisstöd till direkt kompensation inom spannmåls-, nötkötts- och mjölksektorerna. Vidare innehåller planen utvecklandet av en integrerad landsbygdpolitik med bl.a. stärkta miljöinslag. Förslagen kommer att behandlas i olika arbetsgrupper under hösten 1997. En rapport skall lämnas till rådet i december 1997.

Regeringen anser att de föreslagna åtgärderna inom vegetabilie- och animaliesektorerna innebär steg i rätt riktning, men att de inte är tillräckligt långtgående. Miljö- och strukturåtgärderna behöver analyseras djupare.

Chefen för Jordbruksdepartementet tillkallade med stöd av regeringens bemyndigande den 27 juli 1995 en parlamentarisk kommitté med uppgift att från svensk utgångspunkt utarbeta ett samlat förslag

till reformer av EG:s gemensamma jordbrukspolitik och en strategi för reformernas genomförande (dir. 1995:109). Syftet med reformerna skall vara att marknadsorientera, avreglera och miljöanpassa CAP. Bakgrunden till uppdraget är dels en växande kritik mot CAP även i dess reviderade form, dels de nya krav som ställs på CAP vid en utvidgning av EU mot öst. Även de åtaganden rörande neddragningar av internstöd, direktbidrag och exportsubventioner som följde av Uruguayrundan samt besluten vid FN:s konferens om miljö- och utveckling år 1992 har utgjort bakgrund till utredningen. Utredningen överlämnade den 29 juni 1997 sitt betänkande Mat & Miljö, Svensk strategi för EU:s jordbruk i framtiden (SOU 1997:102). Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i dessa frågor under våren 1998.

Som ett led i regeringens målsättning att stärka och expandera den svenska livsmedelssektorn har en särskild utredare tillkallats med uppgift att bl.a. lägga fram förslag till ett program för att påskynda livsmedelssektorns förnyelse och expansion till en näringsgren med internationell konkurrenskraft (dir. 1996:73). Bakgrunden till uppdraget är att denna sektor hittills varit hemmamarknadsorienterad. Exporten har varit koncentrerad till endast ett fåtal områden. Den växande internationaliseringen måste mötas med ett program för ökad export och produktförädling. Utredningen skall presentera sitt betänkande under hösten 1997.

Under 1997 har ett nytt delprogram inom jordbrukets miljöprogram framförhandlats med EG-kommissionen och införts. Programmet syftar till att stimulera flerårig vallproduktion. Miljöprogrammet för jordbruket har vidare utvärderats med avseende på programmets ändamål och resultat. Behovet av förändringar och förenklingar av programmet har övervägts. Regeringen har med utvärderingen som grund föreslagit en rad förändringar samt en utbyggnad av programmet.

Utbyggnaden innebär bl.a. att ett nytt delprogram för främjande av resurshushållande konventionellt jordbruk och en ny ersättningsform för restaurering av slätterängar införs. Regeringens ambition är att det utbyggda miljöprogrammet skall kunna införas under år 1998.

Prioriteringar för 1998

För 1998 föreslår regeringen att ytterligare 700 miljoner kronor tillförs miljöersättningsprogrammet så att det totalt omfattar ca 2,8 miljarder kronor. Därmed har miljöprogrammet nått den omfattning som Sverige framförhandlade vid EU-medlemskapet.

Behovet av information från myndigheterna till jordbrukarna har visat sig vara fortsatt mycket stort. Detta märks inte minst på den höga felprocenten i de inkomna stödansökningarna. Länsstyrelserna har ef-

ter hand tillförts medel för att kunna förbättra informationsinsatserna, främst avseende miljöprogrammet.

Den decentraliserade förvaltningsstruktur som Sverige har valt innebär bl.a. att länsstyrelsernas personal svarar för den fysiska kontroll som sker på berörda företag. Kraven på länsstyrelsernas arbete, och därmed även på deras resursbehov, kommer att öka.

Resultatbedömning och slutsatser

En stor del av EG:s regelverk är tvingande och baseras på generella regler som skall tillämpas inom hela gemenskapen. Därför har Sverige mycket små möjligheter, åtminstone på kort sikt, att påverka regelverkets tillämpning och ambitionsnivå.

Med tanke på de stora resurser som tillförts sektorn som ett led i det svenska deltagandet i CAP och Sveriges uttalat höga målsättningar när det gäller att beivra oegentligheter och att följa upp resursutnyttandet är det av särskild vikt att tillräckliga resurser även fortsättningsvis avsätts så att kontroll- och tillsynsverksamheten kan bedrivas på ett effektivt sätt. För att uppnå en långsiktigt acceptabel nivå är det viktigt att resurser tillförs under hela implementeringsskedet fram till dess att systemen och kontrollfunktionerna färdigutvecklats. Brister på dessa områden eller överskridanden av tidsfrister för utbetalningar kan annars medföra såväl en reduktion av ersättningar från EG:s jordbruksfond för redan utbetalade bidrag som ekonomiska sanktioner som belastar statsbudgeten. För att även framöver klara Sverige undan ekonomiska sanktioner och krav på återbetalning av EG-medel avser regeringen att även framledes avdela resurser för att säkerställa att kontrollfunktionen sker på ett fullgott sätt. För år 1996 drabbades tio medlemsstater av sanktioner på sammanlagt motsvarande 450 miljoner kronor på grund av överskridna tidsgränser vid utbetalning av EG-stöden. Sverige klarade sig utan anmärkning. Likaså har Sveriges bokslut avseende EG-stöden för år 1996 klarat sig utan anmärkning från EG-kommissionen, vilket under rådande omständigheter måste ses som ett bra betyg för den svenska administrationen.

Regeringen anser med tanke på omständigheterna att Jordbruksverket och länsstyrelserna klarat av sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Länsstyrelsernas samarbete med de centrala verken har i allmänhet fungerat på ett godtagbart sätt. En stor del av de problem som funnits kan hänföras till inkörningsproblem och bör därför kunna lösas. Det är emellertid enligt regeringens mening angeläget att hanteringen av EG-stöden utvecklas och effektiviseras. Regeringen avser därför att tillsätta en utredning

för att förutsättningslöst se över organisationen av jordbruksadministrationen. Syftet är bl.a. att finna en så kostnadseffektiv organisation som möjligt.

B 1. Statens jordbruksverk

1995/96	Utgift	275 766	Anslags-sparande	17 952
Därav 1996	Utgift	199 264		
1997	Anslag ¹	183 114	Utgifts-prognos	227 200
1998	Förslag	220 188		
1999	Beräknat	227 002		
2000	Beräknat	234 034		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver har 4,5 miljoner kronor anvisats på tilläggsbudget. Ytterligare 15 miljoner kronor föreslås i tilläggsbudget i föreliggande budgetproposition.

Jordbruksverket har som övergripande mål att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna samt att administrera den gemensamma jordbrukspolitiken i enlighet med EG:s regelverk. Av det senare följer bl.a. att Jordbruksverket, förutom att vara utbetalningsställe för samtliga stöd, har till uppgift att vara fondkoordinator för EG-stöden.

Av den verksamhet som bedrivs svarar den direkt EG-anknutna för ca 25 % av verksamhetens omfattning räknat såväl i årspersoner som i kostnader. Lägger man till samtliga EG-relaterade verksamheter inom övriga verksamhetsgrenar är motsvarande siffra drygt 40 %.

Den stora skillnaden mellan utgifter och anslag för budgetåret 1997 beror på att Jordbruksverket till följd av EU-medlemskapet ålagts ansvar för en mängd nya verksamheter utan att medel har tillskjutits i motsvarande utsträckning. I ett första skede tillfördes Jordbruksverket arbetsuppgifter avseende svaret för djurbidrag, miljöstöd, stöd finansierade från EG:s jordbruksfonds utvecklingssektion, mål 5b och 6, samt för handläggningen av mjölkkvoter. Under år 1997 tillkom ytterligare arbetsuppgifter i form av hantering av ett nytt miljöstöd till flerårig vallodling, kalvbidrag, utbetalningar av BSE-ersättning samt utbetalning av revalveringskompensation. Till dessa utgifter skall läggas kostnaden för den exportbidragskontroll Tullverket enligt avtal med Jordbruksverket ombesörjer. För att täcka dessa verksamhetskostnader har verket tvingats överskrida förvaltningsanslaget. Jordbruksverket har under flera år haft tillgång till ett större anslagssparande. Detta har använts till de ökade arbetsinsatser som föranletts av Sveriges EU-medlemskap. Anslagssparandet minskar därför hastigt och beräknas vid utgången av budgetåret 1997 ha förvandlats till ett underskott på ca

20 miljoner kronor. Underskottet kan till största delen förklaras av tillkommande kostnader för ADB-utveckling. Mot denna bakgrund har regeringen föreslagit att 15 miljoner kronor tillförs verket på tilläggsbudget.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Jordbruksverkets verksamhet har till följd av EU-medlemskapet i huvudsak inriktat sig mot tillämpning av EG:s regleringar och stödsystem. Detta tar i anspråk mycket stora resurser.

Länsstyrelsernas verksamhet har också kommit att påverkas till följd av EU-medlemskapet. Den stora andelen felaktiga stödansökningar som inkommit framför allt inom miljöstödsområdet medför enligt EG:s regler att länsstyrelserna kommer att tvingas utöka fältkontrollerna högst väsentligt.

Övriga meddelanden under anslaget

Regeringen har i prop. 1994/95:19 om Sveriges medlemskap i Europeiska unionen redogjort för att en regionindelning i tre regioner ska gälla för systemet med mjölkkvoter. Skälet för denna indelning var att man ville ta särskild hänsyn till jordbruket i norra Sverige. Vid såväl förra årets som årets handel med mjölkkvoter var utbudet av kvot större än efterfrågan i region 2. I region 1 och 3 var däremot situationen den omvända. Eftersom kvoterna inte får flyttas mellan regionerna innebär detta att en viss mängd kvot i region 2 inte skulle kunna utnyttjas. Regeringen har därför beslutat att ändra regionindelningen för mjölkkvoter. Från och med den 1 juni 1997 gäller följande kvotindelning för systemet med mjölkkvoter enligt förordningen (1994:1714) om mjölkkvoter:

Region 1: stödområde 1, 2a, 2b och 3

Region 2: övriga landet

Detta medför att regionindelningen vid handel med mjölkkvoter överensstämmer med den som gäller för nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige.

Övriga ekonomiska förhållanden

Eftersom utbetalningar av EG-stöd ersätts i efterskott från EG-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5,5 miljarder kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

UPPDRAGS- VERKSAMHET ¹ (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT ² (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS TÄCKNING %
Utfall 1995/96	308 048	312 671	-4 623	98,5
varav 1996	205 365	208 447	-3 082	98,5
Prognos 1997	203 262	206 550	-3 288	98,4
Budget 1998	205 050	208 450	-3 400	98,4
Beräknat 1999	206 850			
Beräknat 2000	206 550			

1. Uppdragsverksamheten gäller områdena växtinspektion, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, vattenhushållning, foderkontroll, införsel av djur, försäljning av material samt köttklassificering och distriktsveterinärverksamhet.

2. Underskott uppkommet vid omorganisationen av distriktsveterinärverksamheten.

Avgiftsinkomsterna inom växtinspektion, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, vattenhushållning, foderkontroll, införsel av djur, försäljning av material samt köttklassificering och distriktsveterinärverksamheten beräknas under budgetåret 1997 uppgå till 203 miljoner kronor. Verket bör under år 1998 få bedriva den avgiftsfinansierade verksamheten i oförändrad omfattning. För denna period beräknas intäkterna till 205 miljoner kronor

Avgiftsinkomster som redovisas mot inkomsttitel beräknas för budgetåret 1998 uppgå till 241 miljoner kronor.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar, vilket innebär att årsredovisningen för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande. I samband med att Jordbruksverket ackrediterades som utbetalningsställe för stöd ur EG:s jordbruksfonds garantisektion lämnade Riksrevisionsverket en revisionsrapport där man påpekade vissa brister i förhållande till uppställda krav. Jordbruksverket åtgärdade de påtalade bristerna och erhöll sedan ett revisionsintyg utan invändningar. Regeringen vidtar ingen ytterligare åtgärd med anledning av revisionens granskning.

Slutsatser

Mot bakgrund av de stora förändringar som EU-medlemskapet föranlett och de krav som ställts på Jordbruksverket, från både regeringen och EG-kommissionen, får verket anses ha klarat sina uppgifter väl.

Mot bakgrund av tillkommande ansvarsområden verket ålagts bedömer regeringen anslagsbehovet till 220 188 000 kronor för år 1998.

Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

B 2. Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

1995/96	Utgift	26 655		
Därav 1996	Utgift	20 998		
1997	Anslag ¹	45 000	Utgifts- prognos	22 800
1998	Förslag	22 000		
1999	Beräknat	22 000		
2000	Beräknat	22 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Anslaget föreslås i tilläggsbudget i föreliggande budgetproposition minskas med 22 miljoner kronor.

Från anslaget betalas bidrag till yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Enligt tidigare regeringsbeslut lämnas även statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån.

Bidrag lämnas också enligt förordningen (1987:606) om statligt regionalt stöd till jordbruks- och trädgårdsföretag.

Jordfondens verksamhet regleras i förordningen (1989:281) om jordfonden.

Skillnaden mellan anslagna medel och utgiftsprognos för budgetåret 1997 beror på att kostnaderna avseende täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti minskat snabbare än beräknat. Regeringen föreslår i tilläggsbudget avsnittet i föreliggande budgetproposition att anslaget minskas med 22 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Bidrag till jordbrukets rationalisering

Från anslaget görs utbetalningar endast för tidigare beslutade stödåtgärder.

För närvarande lämnas stöd framför allt till vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas län. Projektens slutförande är beroende av bl.a. om fastighetsbildningsföretagarna överklagas till domstol. Från tidigare års bidragsramar finns reserverade medel som ingår som upparbetade kostnader i framför allt de äldre projekten. Jordbruksverket har i en rapport redovisat att avvecklingen av omarronderingsprojekten för berörda län kan beräknas ta 5 år för Skaraborgs och Gävleborgs län och ca 10 år för Dalarnas län.

Behovet av medel för utbetalning av tidigare beslutade stöd bedöms bli begränsat. Regeringen beräknar kostnaderna till 5 miljoner kronor.

Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

Anslaget belastas med utgifter för att täcka förluster på grund av statlig garanti för lån till jordbrukets yttre och inre rationalisering, förvärv och drift av jordbruk, maskinhållning inom jordbruket, trädgårds- och rennäringens rationalisering, regionalt stöd till trädgårdsföretag i norra Sverige m.m. För år 1998 beräknas engagemangsramen uppgå till ca 1 700 miljoner kronor.

Möjligheterna att lämna kreditgarantier till jordbruket upphörde fr.o.m. budgetåret 1995/96, medan möjligheterna att lämna garantier till trädgårds- och rennäringens företag kvarstår. Det är dock för närvarande mycket låg efterfrågan på dessa lånegarantier. Garantilånestocken minskar i dagsläget med nästan lika mycket som den amorteras, dvs. i ökande takt eftersom amorteringarnas relativa andel ökar med tiden.

Regeringen beräknar kostnaderna till 17 miljoner kronor, vilket innebär en minskning med 23 miljoner kronor jämfört med vad som anvisats för år 1997.

Jordfonden

På jordfonden bokförs kostnader för länsstyrelsernas förvärv, överlåtelse och förvaltning av jordfundsfastigheter samt köpeskilling för sålda fastigheter. Överskott och underskott i verksamheten regleras mot statsbudgetens inkomstsida.

Så länge det finns en inlösenkyldighet vid vissa fall av vägrat förvärvstillstånd måste jordfonden finnas kvar. Bokföringsrutinerna för fonden kommer att ändras från och med 1 januari 1998 för att ge en klarare överblick av fondens innehav av fastigheter och pengar. Bokfört värde beräknas vid detta datum att uppgå till 100 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas utgifterna vara oförändrade.

B 3. Djurregister

1995/96	Utgift	-		
Därav 1996	Utgift	-		
1997	Anslag ¹	-	Utgifts- prognos	-
1998	Förslag	35 000		
1999	Beräknat	35 665		
2000	Beräknat	36 378		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Ett nytt anslag på 10 miljoner kronor föreslås anvisas på tilläggsbudget i föreliggande budgetproposition.

På tilläggsbudget i statsbudgeten för år 1997 föreslås ett ramanslag anvisas för att täcka investeringskostnader för den databas i vilken identifieringen och registreringen av nötkreatur görs. Databasen skall vara i funktion senast den 31 december 1997. Den avgift som föreslås finansiera kostnader uppkomna under anslaget tas ut fr.o.m. den 1 april 1998.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Fr.o.m. budgetåret 1998 skall kostnaderna för driften belasta anslaget. Kostnaderna beräknas uppgå till 35 miljoner kronor per år. Finansiering av investeringar och drift sker genom att intäkterna från avgiften inlevereras till inkomsttitel på statsbudgeten. Avgiften beräknas ge full kostnadstäckning.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 35 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehovet med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

B 4. Statens utsädeskontroll

1995/96	Utgift	772		
Därav 1996	Utgift	772		
1997	Anslag	966	Utgifts- prognos	966
1998	Förslag	978		
1999	Beräknat	1 007		
2000	Beräknat	1 037		

Beloppen anges i tusental kronor.

Statens utsädeskontroll är centralt organ för den statliga utsädeskontrollverksamheten med uppgift att verkställa certifiering m.m. av utsädesvaror. Denna verksamhet finansieras med avgifter.

Statens utsädeskontroll utför också viss kvalitetskontroll utanför certifieringssystemet. Denna och myndighetens internationella verksamhet är anslagsfinansierad.

Det övergripande målet för Statens utsädeskontroll är att ett fullgott utsäde skall användas i landet. Syftet är bl.a. att få till stånd en minimerad användning av bekämpningsmedel för att på så sätt främja en effektiv växtodling i landet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Statens utsädeskontrolls årsredovisning visar att det ekonomiska resultatet av verksamheten under budgetåret 1995/96 inneburit en förbättring jämfört med budgetåret 1994/95. Ett tidigare balanserat underskott har vänts till ett balanserat överskott och den genomsnittliga likviditeten har förbättrats.

Vad gäller den anslagsfinansierade verksamheten omfattade denna under budgetåret 1995/96 ca 2,4 % av den totala omsättningen. Detta var en nedgång från föregående år (4,5 %). Den internationella verksamheten tar huvuddelen av anslaget i anspråk.

Den avgiftsfinansierade verksamheten skall bedrivas med full kostnadstäckning. Det förbättrade resultatet beror enligt Statens utsädeskontroll på ökade marknadsandelar och till viss del på ökad certifiering av utsäde. Den totala kostnadstäckningsgraden ligger på 104 %.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

OFFENTLIG- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	27 636	26 348	1 288	104
varav 1996	18 475	17 351	1 124	106
Prognos 1997	19 100	18 820	280	101
Budget 1998	18 850	18 485	365	102
Beräknat 1999	18 850			
Beräknat 2000	18 850			

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	3 301	3 350	-49	99
varav 1996	2 859	2 900	-41	99
Prognos 1997	3 230	3 100	130	104
Budget 1998	3 200	3 200	0	100
Beräknat 1999	3 200			
Beräknat 2000	3 200			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har lämnat en revisionsberättelse med invändningar mot att Statens utsädeskontroll inte upprättat den sammanställning över väsentliga uppgifter som skall ingå i årsredovisningen. I övrigt bedömer RRV att årsredovisningen för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande. Myndigheten har under april månad kompletterat

sin årsredovisning med nämnda sammanställning i enlighet med begäran i revisionsberättelsen. Regeringen vidtar därför ingen vidare åtgärd.

Slutsatser

Statens utsädeskontroll har under de senaste åren framgångsrikt arbetat med att rationalisera och effektivisera sin verksamhet. Enligt regeringens bedömning finns ingen anledning att ändra inriktning på verksamheten.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 978 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehovet med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

B 5. Statens växtsortnämnd

1995/96	Utgift	1 184	Anslags-sparande	934
Därav 1996	Utgift	664		
1997	Anslag	1 300	Utgifts-prognos	1 300
1998	Förslag	1 349		
1999	Beräknat	1 383		
2000	Beräknat	1 424		

Beloppen anges i tusental kronor.

Statens växtsortnämnd handlägger ärenden om växtförädlarrätt enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) och är behörig myndighet i frågor som rör Internationella unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV). Växtsortnämnden fullgör vidare de uppgifter som får utföras av ett nationellt organ enligt rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. Nämnden handlägger också ärenden enligt utsädesförordningen (1993:1375) om intagning av växtsorter i sortlistan.

Det övergripande målet för Växtsortnämnden är att i fråga om växtförädlarrätt och godkännande för intagning i sortlistan erbjuda en kostnadseffektiv service.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Växtsortnämndens verksamhet har för 1995/96 visat ett negativt resultat, 46 000 kronor. Nämnden har ett ackumulerat anslagssparande på 934 000 kronor.

Det försämrade resultatet beror på att antalet ansökningar om växtförädlarrätt har minskat med minskade avgiftsinkomster som följd. Minskningen

av antalet ansökningar beror på tillkomsten av EG:s växtförädlarrätt, som ger möjlighet till ett skydd som gäller i alla EU:s medlemsländer. Utvecklingen borde enligt nämnden till viss del kunna motverkas av att den svenska växtförädlarrätten från och med år 1997 kommer att omfatta hela växtriket och av att skyddstiden förlängs.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

I och med att sortlisteprovningen avgiftsbelagts finansieras nämndens hela verksamhet med avgifter. Av nämndens uppdragsgivare är 98 % andra än staten.

Nämnden har fr.o.m. år 1997 övergått till brutto-redovisning och inlevererar avgiftsinkomsterna på statsbudgetens inkomstsida. Inkomsterna beräknas till ca 1 300 000 kronor.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändning, vilket innebär att Växtsortnämndens årsredovisning för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Enligt regeringens bedömning finns ingen anledning att ändra inriktning på Växtsortnämndens verksamhet.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 349 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

B 6. Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

1995/96	Utgift	22 469	Reserva-tion	58 980
Därav 1996	Utgift	11 327		
1997	Anslag	23 857	Utgifts-prognos	46 700
1998	Förslag	26 246		
1999	Beräknat	26 925		
2000	Beräknat	27 627		

Beloppen anges i tusental kronor.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för att genom huvudsakligen försöks- och utvecklingsverksamhet styra utvecklingen inom jordbruket och träd-

gårdsnärigen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och ökad andel ekologisk produktion. Likaså disponeras anslaget för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter.

Anslagsbehållningarna som under perioden 1997–2001 skall utnyttjas för försöks- och utvecklingsverksamhet avseende miljöförbättrande åtgärder är för perioden in-tecknad för flerårig verksamhet och kommer löpande att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

För budgetåret 1997 har anvisats 23,9 miljoner kronor, varav 9 miljoner kronor vardera för försöks- och utvecklingsverksamhet inom bekämpningsmedelsprogrammet och programmet för minskat växtnäringsläckage. 15 miljoner kronor avser försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstödjande åtgärder för ekologisk produktion. Utöver dessa ändamål avser 2 miljoner kronor funktionstest av lantbrukssprutor.

Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till handlingsprogram för användning av bekämpningsmedel i jordbruks- och trädgårdsnäring under perioden 1997–2001 (Statens jordbruksverks rapport 1996:2).

Jordbruksverket har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till aktionsplan för ekologisk produktion med syfte att nå målsättningen att 10 % av landets åkerareal bör vara ekologiskt odlad år 2000 (Statens jordbruksverks rapport 1996:3).

Statens naturvårdsverk har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till åtgärdsprogram för att reducera jordbrukets kvävebelastning (Statens naturvårdsverks rapport 4561).

Jordbruksverket har på regeringens uppdrag presenterat förslag till uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter (Statens jordbruksverks rapport 1997:12).

Jordbruksverket föreslår att 23,857 miljoner kronor anvisas år 1998.

Regeringen anser att anslaget skall användas för att genomföra de föreslagna handlingsprogrammen vad avser försöks- och utvecklingsverksamhet m.m. För år 1998 innebär det således att försöks- och utvecklingsverksamhet inom bekämpningsmedelsprogrammet skall kunna omfatta åtgärder motsvarande 9 miljoner kronor. Försöks- och utvecklingsverksamhet inom programmet för minskat växtnäringsläckage skall förslagsvis kunna tillföras 9 miljo-

ner kronor. Försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstödjande åtgärder inom området ekologisk produktion kan förslagvis uppgå till 15 miljoner kronor, varav högst 2 miljoner kronor avser marknadsstödjande åtgärder. Kostnader avseende marknadsstödjande åtgärder bör initialt få belasta anslaget, men på sikt är det rimligt att marknadsaktörerna tar det fulla ansvaret för sådana åtgärder. Utöver dessa ändamål bör medel för funktionstester av lantbrukssprutor och för utvärdering och uppföljning av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter motsvarande högst 4 miljoner kronor och internationellt standardiseringsarbete kunna lämnas.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 26 246 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

B 7. Bekämpande av växtsjukdomar

1995/96	Utgift	3 940		
Därav 1996	Utgift	3 818		
1997	Anslag	2 629	Utgifts- prognos	2 629
1998	Förslag	2 629		
1999	Beräknat	2 629		
2000	Beräknat	2 629		

Beloppen anges i tusental kronor.

Anslaget belastas med kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnaderna för beredskapsåtgärder mot karantänskadegörare betalas också från detta anslag, liksom kostnader för undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare har efter medlemskapet i EU tillkommit kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna och marknads-kontroll.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

EU har infört ett stödsystem på det fytosanitära området omfattande bl.a. ersättningar för förluster till följd av ingripande enligt växtskyddslagen. Stödsystemet, vilket är frivilligt för medlemsstaterna, är med-

finansierat av EU med 50 %. För att göra det möjligt att inom nuvarande anslagsram utnyttja stödet höjs anslagskrediten från 5 % till 10 %, vilket motsvarar en höjning av anslagskrediten från 131 000 kronor till 263 000 kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 629 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 beräknas vara oförändrade.

B 8. Strukturstöd inom livsmedelssektorn

1995/96	Utgift	22 006		
Därav 1996	Utgift	3 267		
1997	Anslag ¹	149 000	Utgifts- prognos	89 500
1998	Förslag	110 000		
1999	Beräknat	110 000		
2000	Beräknat	110 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Anslaget föreslås i tilläggsbudget i föreliggande budgetproposition minskas med 16 miljoner kronor.

Under anslaget anvisas medel för de av Sverige tillämpade horisontella strukturstöden inom jordbruket. Dessa är investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare och stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter. Dessa stöd ingår i EG:s strukturstöd för mål 5a.

Investeringsstöd till lantbrukare lämnas till fasta investeringar i jordbruks-, trädgårds- och renkötsel-företag i de sju nordligaste länen. Stöd kan också lämnas till kombinationsverksamhet samt till miljö- och djurskyddsinvesteringar i hela landet. Stödet är medfinansierat av EG till 25 % (75 % inom mål 6-området), och kan maximalt utgå med 600 000 kronor per företag i norra och 149 975 kronor i södra och mellersta Sverige.

Startstöd till yngre jordbrukare är medfinansierat av EG till 50 % (75 % inom mål 6-området), och kan utgå med högst 200 000 kronor under en femårsperiod till företagare under 35 år, inom lantbruk samt trädgårds- och renkötsel.

Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter regleras utanför mål 6-området av ett samlat programdokument föreslaget av Sverige och godkänt av EG-kommissionen år 1996 och inom mål 6 i samlat programdokument för mål 6, åtgärd 1:3. Totalt förväntas stöd omfattande 370 miljoner kronor kunna beslutas under perioden 1996–1999.

Av stödkostnaderna finansierar Sverige drygt 100 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Anslaget avser följande beräknade poster:

	SVENSK FINANSIERING	EG- FINANSIERING	Totalt
Investeringsstöd till lantbrukare	70 000	50 000	120 000
Startstöd till yngre lantbrukare	20 000	20 000	40 000
Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter	20 000	55 000	75 000
Totalt	110 000	125 000	235 000

Beloppen anges i tusental kronor.

Ett svenskt program för investeringsstöd till lantbrukare godkändes av kommissionen den 23 januari 1997. Investeringar påbörjade fr.o.m. den 1 januari 1997 kan vara stödberättigade. Beslut om stöd började fattas från sommaren 1997. Genom att förhandlingarna med kommissionen gett en högre medfinansiering från EG-budgeten än vad som tidigare beräknats, har den nationella finansieringen kunnat minskas med 5 miljoner kronor, samtidigt som den totala omfattningen av stödet är oförändrad (se tabell ovan).

Beslut om startstöd till yngre jordbrukare innebär ett åtagande för en femårsperiod. Stödnivån bygger på bedömningen att ca 300 ansökningar om stöd kommer att beviljas under år 1998. Den svenska finansieringen har kunnat minskas genom att kommissionen beslutat att retroaktivt medfinansiera utbetalningar från år 1995 och framåt för samtliga beslut om startstöd som fattats sedan den 1 januari 1995 och som uppfyller EG:s regler.

Vad gäller stödet till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter föreligger svårigheter att budgetera de årsvisa utbetalningarna av de beslutade stöden, då utbetalningarna sker först sedan stödmottagaren har genomfört hela eller delar av de stödbeviljade investeringarna. Anslaget höjdes tillfälligt år 1997, eftersom de för budgetåret 1995/96 avsatta medlen kunde betalas ut först då. En reduktion av anslaget föreslås för åren 1998 och framåt då utbetalningarna bedöms ligga på en lägre nivå. Intresset för att söka stödet har hittills varit mycket stort. I 1996 års ansökningsomgång, som omfattade projekt igångsatta under åren 1995 och 1996, kom det in 490 ansökningar av vilka 230 projekt beviljades stöd. Stödbeloppen varierade mellan 7 000 kronor och

7 miljoner kronor. Under hösten 1997 kommer stödet att utvärderas.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 110 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat.

B 9. Från EG-budgeten finansierat strukturstöd

1995/96	Utgift	28 935		
Därav 1996	Utgift	28 935		
1997	Anslag	184 000	Utgifts- prognos	159 200
1998	Förslag	125 000		
1999	Beräknat	125 000		
2000	Beräknat	125 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av strukturstöden inom livsmedelssektorn; investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare och stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter som redovisas under anslaget B 8 Strukturstöd inom livsmedelssektorn.

Regeringens överväganden

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 125 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat.

B 10. Regionala stöd till jordbruket

1995/96	Utgift	1 240 709		
Därav 1996	Utgift	733 697		
1997	Anslag	719 000	Utgifts- prognos	730 000
1998	Förslag	717 000		
1999	Beräknat	717 000		
2000	Beräknat	717 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget anvisas medel för det av EG medfinansierade kompensationsbidraget till norra respektive södra Sverige samt det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.

Anslaget fördes upp på statsbudgeten första gången budgetåret 1995/96. Tidigare lämnades stöd under anslaget Stöd till jordbruk och livsmedelsindustrin i norra Sverige. Anslaget överskreds budgetåret 1995/96 med 8,7 miljoner kronor beroende på vissa problem vid övergången från det gamla stödet till det nya EG-anpassade systemet.

Enligt prognosen för innevarande budgetår kommer anslaget att överskridas med ca 11 miljoner kronor. Överskridandet beror på att stödet för år 1996 inte utbetalades helt under år 1996 utan även belastar innevarande år. Neddragningen på regionala stöd till jordbruket med 50 miljoner kronor som aviserades i 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97: FiU 20, rskr. 1996/97:284) utgår. Anslagsbehovet beräknas till 717 miljoner kronor för 1998.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Bestämmelser om de regionala stöden finns i förordningen (1995:1174) om kompensationsbidrag till jordbruk i bergsområden och mindre gynnade områden samt förordningen (1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige.

Kompensationsbidrag lämnas som areal- eller djurbidrag i de områden som fastställts som bergsområden eller mindre gynnade områden (s.k. LFA-områden). Ändringar i stödets nivå måste tillstyrkas av EG-kommissionen. Den nationella finansieringen av kompensationsbidraget beräknas uppgå till 399 miljoner kronor.

Enligt anslutningsfördraget får Sverige lämna nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1–3). Stöd kan lämnas för slaktsvin, saggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att nivån före EU-medlemskapet skall kunna upprätthållas. Ändringar i stödets utformning och nivå måste beslutas av kommissionen. Sverige skall årligen rapportera om stödets utfall till kommissionen.

Den 17 juli 1997 beslutade kommissionen på Sveriges begäran, att det fr.o.m. den 1 april 1996 är möjligt att ge nationellt stöd till mjölkproduktion utöver gårdskvot i stödområde 1–3. Stöd kan ges under förutsättning att produktionen inte överstiger gränserna i kommissionens beslut om stöd och att produktionen ryms inom den nationella kvoten. Stödet

för 1996 års mjölkproduktion utöver gårdskvot har betalats ut i år.

Regeringen föreslår att anslaget anpassas till beräknad förbrukning, vilket innebär en nedjustering med 2 miljoner kronor i förhållande till 1997 års anslagsnivå. Detta innebär dock inte någon minskning av stödnivåerna.

Regeringen har gett Jordbruksverket i uppdrag att göra en utvärdering av de regionala stöden till jordbruket. Utvärderingen pågår för närvarande och skall kunna utgöra underlag för en bedömning av möjligheterna till och behovet av förändringar av stöden. Verket har den 1 juli 1997 lämnat en delrapport som omfattar en granskning av hur EG:s kriterier för att klassificera områden som mindre gynnade har tillämpats i Sverige. Regeringen behandlar för närvarande denna översyn av klassificeringen.

Slutsatser

Regeringen föreslår således att totalt 717 000 000 kronor avsätts för regionala stöd till jordbruket. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

De regionala stödernas omfattning, finansiering och fördelning framgår av följande sammanställning, uttryckt i miljoner kronor. Till detta redovisas EG:s finansiering av de regionala stöden, som anvisas under anslaget B 11 Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket.

LFA-OMRÅDE	SVENSK FNANSIERING	EG- FNANSIERING	Totalt
Stödområde 1-3 exkl. mål 6	153	51	204
Mål 6	57	56	113
Summa	210	107	317
Södra LFA stödområde 4-5	189	63	252
Summa LFA	399	170	569
Nationellt stöd stödom- råde 1-3	318	-	318
Summa regionala stöd	717	170	887

B 11. Från EG-budgeten finansierade regionala stöd

1995/96	Utgift	323 245		
Därav 1996	Utgift	180 149		
1997	Anslag	325 000	Utgifts- prognos	231 400
1998	Förslag	325 000		
1999	Beräknat	325 000		
2000	Beräknat	325 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av regionala stöd till jordbruket, dels kompensationsbidrag till norra respektive södra Sverige, dels övriga regionala stöd till den del de finansieras av EG:s jordbruksfond.

I regionala stöd innefattas övriga stöd till landsbygdsutveckling inom mål 5b, mål 6 och de s.k. gemenskapsinitiativen som delfinansieras av jordbruksfonden.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Med hänvisning till vad som anförts under anslaget B 10 Regionala stöd till jordbruket, bör under detta anslag anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av regionala stöd till jordbruket. Av anslaget beräknas 170 miljoner kronor motsvara EG:s finansiering av kompensationsbidraget i norra respektive södra Sverige. Resterande del av anslaget, 155 miljoner kronor, beräknas motsvara återflödet från EG:s jordbruksfond vad avser strukturfundsprogrammen för mål 5b och mål 6 samt de s.k. gemenskapsinitiativen.

När det gäller gemenskapsinitiativen för gränsregionalt samarbete (INTERREG II) har en decentraliserad modell för beslutsfattande och finansieringsförvaltning tillämpats sedan den 1 januari 1997. Den innebär att beslut om finansiering av enskilda projekt fattas av ett gemensamt organ, en interregional beslutsgrupp. I de finsk/svenska programmen slås respektive lands EG-medel samman och förvaltas som en helhet för respektive program. Den finansiella förvaltningen av EG-medel sker på regional nivå av berörd länsstyrelse.

Länsstyrelserna ansvarar direkt inför EG-kommissionen för användning av medlen, rapportering och bokföring samt den interna revisionen. För dessa program är Jordbruksverket inte längre fondansvarig myndighet.

Slutsatser

Regeringen bedömer således anslagsbehovet till 325 000 000 kronor vilket motsvarar EG:s finansiering av regionala stöd för år 1998. Av dessa 325 000 000 kronor är 170 000 000 kronor medfinansiering av kompensationsbidraget i norra respektive södra Sverige. Den återstående delen av anslaget består av återflödet från EG:s jordbruksfond för finansiering av strukturfondsprogrammen för mål 5b och mål 6 samt de s.k. gemenskapsinitiativen vilka tillsammans beräknas till 155 000 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket

1995/96	Utgift	988 753		
Därav 1996	Utgift	467 869		
1997	Anslag	1 085 000 ¹	Utgifts- prognos	733 200
1998	Förslag	1 420 000		
1999	Beräknat	1 420 000		
2000	Beräknat	1 420 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Anslaget har därutöver minskats med 5 miljoner kronor i tilläggsbudget.

Anslaget används för att finansiera de kompletterande åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken som är obligatoriska för Sverige som medlemsstat. Dessa är dels miljöåtgärder inom jordbruket som är utformade i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2078/92 av den 30 juni 1992 om produktionsmetoder inom jordbruket som är förenliga med miljöskydds- och naturvårdskraven, dels skogsbruksåtgärder inom jordbruket i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2080/92 av den 30 juni 1992 om en gemenskapsordning för stöd till skogsbruksåtgärder inom jordbruket. Hälften av kostnaderna för åtgärderna finansieras av EG.

Regeringen aviserade i 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:118) en utökning av miljöersättningsprogrammet för jordbruket med 700 miljoner kronor per år varav 350 miljoner erhålls från EG. Förslaget om utformningen av det utökade programmet tillgodoser bl.a. riksdagens önskemål om ett program för resurshushållande jordbruk (prop. 1994/95:75, bet. 1994/95:JoU7, rskr. 1994/95:126). Ökad medelstilldelning föreslås för utbildning, information och demonstrationsprojekt i kombination med en rad förenklingar och förbättringar i befintliga program. Regeringen har behandlat utökningen av miljöpro-

grammet i dess helhet i prop. 1997/98:2 om Hållbart fiske och jordbruk.

Inom anslaget finansieras också ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1765/92 av den 30 juni 1992 om upprättande av ett stödsystem för producenter av vissa jordbruksgrödor.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår tyder på ett underutnyttjande på nästan 350 miljoner kronor. Anledningen är att utbetalningen av miljöersättning till flerårig vallodling för år 1997 beräknas ske först år 1998. Det innebär att ersättningen för åtgärden för både åren 1997 och 1998 kommer att utbetalas år 1998 vilket förutsätter ett anslagssparande på 300 miljoner kronor. Resterande del av underutnyttjandet förklaras av att EG i efterhand ersatt Sverige för utbetalda medel till NOLA och landskapsvård enligt de tidigare ersättningsprogrammen för bevarande av odlingslandskapet. Detta minskar belastningen på anslaget och ökar belastningen i motsvarande mån på anslaget B 13.

Regeringens överväganden

Miljöprogrammet för jordbruket

Ett miljöprogram för jordbruket har utarbetats i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1994/95:75, bet. 1994/95:JoU7, rskr. 1994/95:126) och verkar i full omfattning från år 1996. Nivån på miljöersättningsprogrammet höjdes ytterligare från år 1997. Inom programmet erbjuds jordbrukare att göra miljöåtgärderna för vilka de kompenseras för den kostnad eller det inkomstbortfall som åtagandet innebär. Programmet har utformats i linje med de svenska miljömålen för jordbruket. Miljöprogrammet omfattar en rad olika miljöåtgärder för bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden, insatser inom miljö känsliga områden och främjande av ekologisk odling. Även informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser för jordbrukare och skogsägare med jordbruksmark omfattas. Den totala kostnadsramen för miljöprogrammet som tilldelats Sverige i anslutningsfördraget med EG omfattar 2 800 miljoner kronor inklusive 50 % i medfinansiering från EG.

Program för skogliga åtgärder inom jordbruket

Ett program för skogliga åtgärder inom jordbruket har utarbetats i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1995/96:76, bet. 1995/96:JoU7, rskr. 1995/96:100) och verkar nu i full omfattning. Programmet har utformats i linje med miljömålen för jordbruket och skall bl.a. bidra till att främja den biologiska mångfalden.

Av de årliga utgifter som belastar anslaget avser 10 miljoner kronor skogsbruksåtgärder i jordbruket och 10 miljoner kronor anläggningsstöd för energiskog.

Resultatinformation

Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har på regeringens uppdrag utvärderat miljöersättningsprogrammet för jordbruket. Utvärderingen innehåller värdefulla förslag till förändringar av miljöprogrammet. En mer ingående analys av programmets kvalitativa aspekter på miljön har dock inte varit möjlig att genomföra på detta stadium. Av utvärderingen och remissbehandlingen av densamma framgår att administrativa förenklingar så långt möjligt bör genomföras, främst inom delprogrammet för bevarande av biologisk mångfald och kulturvärden, utan att miljöambitionerna samtidigt sänks. En ökad satsning på åtgärder inom delprogrammet för åtgärder inom miljö känsliga områden kan motiveras mot bakgrund av att reduktionsmålet för kväveläckaget inte nåtts. Satsningarna på utbildning och information inom miljöersättningsprogrammet har visat goda resultat och bör därför bibehållas på en fortsatt hög nivå. Regeringen behandlar utvärderingen i sin helhet i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 1997 (prop. 1996/97:1) en utökning av miljöprogrammet med 600 miljoner kronor per år. Hälften av detta belopp har avsatts av nationella medel och motsvarande medfinansiering erhålls från EG:s budget. Den 1 juli 1997 godkände kommissionen ett nytt program för minskat kväveläckage genom flerårig vallodling. Syftet med programmet är att stödja och stimulera vallproduktionens miljöfördelar avseende bl.a. växtnärläckage och kretsloppsanpassning av jordbrukets driftsformer. Programmet införs under år 1997.

Slutsatser

Regeringen aviserade i vårpropositionen (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:118) en ytterligare utbyggnad av miljöprogrammet med 700 miljoner kronor per år varav 350 miljoner kronor erhålls från EG. Detta innebär att hela den ram på ca 2 800 miljoner kronor som avsattes i medlemskapsförhandlingarna kommer att utnyttjas. Ett utökat miljöprogram främjar miljöanpassningen av jordbruket och dess positiva inverkan på natur- och kulturmiljön och förstärker därigenom åtgärder för att förbättra sektorns konkurrenskraft. Ett utökat miljöprogram ökar återflödet från EU. Utbyggnaden av programmet avses ske under 1998. Vid utformandet av det utökade programmet har hänsyn

bl.a. tagits till behov av ytterligare medel för att öka måluppfyllelsen i det befintliga programmets olika delar genom att höja ersättningsnivåerna och behovet av att utöka arealmålen för olika åtgärder. Behovet av nya miljöåtgärder som förstärker jordbrukets omställning till ekologisk hållbar produktion och dess positiva inverkan på natur- och kulturmiljön har särskilt beaktats. Regeringen har i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2) lämnat förslag om utformningen av det utökade miljöprogrammet. Förslagen tillmötesgår riksdagens önskemål om ett program för resurshushållande konventionellt jordbruk (prop. 1994/95:75, bet. 1994/95:JoU7, rskr. 1994/95:126) och om att frågan om betesdjurens fördelning i odlingslandskapet beaktas (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:JoU1, rskr. 1996/97:113, 114).

Miljöprogrammet är baserat på frivilliga åtaganden av enskilda jordbrukare. Enligt regeringens bedömning kommer detta att leda till att anvisade medel under anslaget inte kan utnyttjas i sin helhet för miljöersättningar år 1998. Inom ramen för anvisade medel budgetåret 1998 bör därför åtgärder kunna vidtas dels för att effektivisera hanteringen av ersättningarna, dels för att den administrativa hanteringen så långt möjligt skall garantera ett fullt utnyttjande av fastställd ram och genomförandet av miljöprogrammet. Som tidigare nämnts skall en översyn göras av den svenska administrationen av EG:s jordbrukspolitik.

Ökningen av anslaget för den svenska delen av miljöstödet finansieras inom ramen för regeringens satsning på småföretag i enlighet med redovisningen i 1997 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 420 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B 13. Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket

1995/96	Utgift	725 527		
Därav 1996	Utgift	421 859		
1997	Anslag ¹	1 092 500	Utgifts- prognos	823 900
1998	Förslag	1 427 500		
1999	Beräknat	1 427 500		
2000	Beräknat	1 427 500		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Anslaget har därutöver minskats med 15 miljoner kronor i tilläggsbudget.

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av kompletterande åtgärder inom jord-

bruket. Medfinansieringen från EG ökar med 350 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1998 med anledning av att den nationella finansieringen av miljöprogrammet ökar med motsvarande belopp.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår tyder på ett underutnyttjande på drygt 250 miljoner kronor. Anledningen är att utbetalningen av miljestöd till flerårig vallodling för år 1997 beräknas ske först år 1998. Det innebär att ersättningen för både år 1997 och år 1998 kommer att utbetalas år 1998 vilket förutsätter ett anslagssparande på 300 miljoner kronor. Förklaringen till att underutnyttjandet underskrider 300 miljoner kronor är att EG i efterhand ersatt Sverige för utbetalda medel till NOLA och landskapsvård enligt de tidigare ersättningsprogrammen för bevarande av odlingslandskapet. Detta ökar belastningen på anslaget och minskar i motsvarande mån belastningen på anslaget B 12.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Med hänvisning till vad regeringen har anfört under anslaget B 12 Kompletterande åtgärder inom jordbruket anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av kompletterande åtgärder inom jordbruket. Den nationella finansieringen av vissa informations-, rådgivnings- och utbildningsinsatser för skogsägare med jordbruksmark sker delvis över anslaget H 1. Skogsvårdsorganisationen Därutöver föreslås 7,5 miljoner kronor för EG:s medfinansiering avseende stöd till vitaliseringsgödsling av försurningsdrabbad skogsmark. Detta ingår som en del i det svenska programmet för stöd till skogsbruksåtgärder enligt rådets förordning (EEG) nr 2080 av den 30 juni 1992 om en gemenskapsordning för stöd till skogsbruksåtgärder inom jordbruket. Motsvarande nationell finansiering sker över anslaget H 4 Insatser för skogsbruket.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 427 500 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B 14. Arealersättningar och djurbidrag m.m.

1995/96	Utgift	8 364 972		
Därav 1996	Utgift	4 622 085		
1997	Anslag	4 950 000	Utgifts- prognos	4 558 000
1998	Förslag	4 850 000		
1999	Beräknat	4 850 000		
2000	Beräknat	4 850 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag m.m. Anslaget är obligatoriskt och finansieras helt från EG-budgeten.

Arealersättning lämnas för odling av spannmål, oljeväxter, baljväxter och oljelin. Ett villkor för ersättning är att åkermark tas ur livsmedels- eller foderproduktion. Vidare finns arealbaserade ersättningssystem för bl.a. spånadslin, odling av vicker m.m. För år 1997 gäller att 5 % skall tas ur produktion. Samma procentsats kommer att gälla för år 1998. Det totala bidraget är begränsat till en maximiareal, kallad basareal. För svenskt vidkommande uppgår denna till drygt 1,7 miljoner ha.

Den areal som ingick i det svenska omställningsprogrammet ingår i basarealen. För att få ersättning från EG måste sådan areal dock tas ur omställningsprogrammet.

För oljeväxter finns en särskild basareal, som för Sveriges vidkommande är 137 000 ha.

Följande stödbelopp per hektar kan beräknas:

GRÖDOR	ANTAL HEKTAR	GENOMSNITTLIGT STÖDBELOPP
Spannmål	1 300 000	2 200 kr/ha
Baljväxter	35 000	3 100 kr/ha
Uttagen areal	250 000	2 700 kr/ha
Oljelin	10 000	4 200 kr/ha
Oljeväxter	60 000	3 700 kr/ha

Djurbidrag lämnas för am- och dikor, handjur av nöt samt för tackor och getter. Bidraget baseras på tilldelade bidragsrätter. Sverige har tilldelats följande bidragsrätter:

DJUR	BIDRAGSRÄTTER	BIDRAG FRÅN EG
Am- och dikor	155 000	1 340 kr/ko
Handjur, 10 mån.	226 328	1 250-2 000 kr/djur
Tackor	180 000	170 kr/tacka

För tackor räknas bidraget fram med utgångspunkt i marknadspriset som fastställs vid årets slut. För år 1998 beräknas detta bli 170 kronor per tacka.

Ett kalvslaktbidrag har införts som en temporär lösning för att minska mängden nötkött på marknaden. Detta bidrag utgår för tidigarelagd slakt av kalvar med 50–80 ecu per djur.

För producenter med en förhållandevis låg djurtäthet per hektar foderareal kan ett extra bidrag utgå, s.k. extensifieringsbidrag. Detta bidrag finns med två nivåer: 330 kronor per djur respektive 480 kronor per djur.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under år 1996 utnyttjades 94 % av den totala basarealen, dvs. arealen odlades med ersättningsberättigade grödor eller var uttagen ur livsmedels- eller foderproduktionen. Jordbruksverket beräknar att den areal som ersättning söks för kommer att ligga kvar på denna nivå under år 1998. Regeringen beräknar anslagsposten arealersättning inklusive ersättning för uttagen areal till 4 120 000 000 kronor.

Utnyttjandegraden av bidragsrätterna förväntas öka för år 1998 jämfört med budgetåret 1995/96. Anslagsposten beräknas därför på en full utnyttjandegrad motsvarande 730 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 4 850 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B 15. Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

1995/96	Utgift	1 114 153		
Däruv 1996	Utgift	653 257		
1997	Anslag	2 139 000	Utgifts- prognos	1 417 000
1998	Förslag	2 000 000		
1999	Beräknat	2 000 000		
2000	Beräknat	2 000 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget finansieras kostnader för intervention, stöd i form av produktions- och konsumtionsbidrag samt exportbidrag i enlighet med EG:s regler. Anslaget är obligatoriskt och finansieras från EG-budgeten till alla delar utom vissa s.k. tekniska kostnader upp-

komna till följd av offentlig lagring som för närvarande är högre än den schablonersättning som ersätts av EG. Dessa merkostnader regleras under anslaget B 16 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.

Utfallet är beroende av flera svårkontrollerbara och oförutsägbara faktorer. Ett exempel är över-skottssituationer som uppkommer inom gemenskapen, en annan faktor är differensen mellan hemmamarknads- och världsmarknadspris.

Ytterligare ett exempel är att en starkare svensk valuta skulle kunna innebära att den svenska marknaden blir mer attraktiv för exportörer från övriga medlemsländer. Detta kan leda till större överskott på den svenska marknaden, vilket får direkta effekter på hur mycket som måste betalas ut som exportstöd och i form av olika interventionsåtgärder i Sverige.

Vidare utgår stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsstöd för olika produkter. Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och möjliggöra export till tredjeland. Det är EG-kommissionen som bestämmer storleken på bidraget.

Den stora skillnaden mellan anslag och utgift för budgetåret 1995/96 beräknat på tolv månader och anslag för år 1997 beror på att ett flertal av stödssystemen togs i bruk senare än beräknat.

Skillnaden mellan anslagna medel och utgiftsprognos för år 1997 beror huvudsakligen på gynnsamma världsmarknadspriser.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Offentlig lagring

Intervention av spannmål beräknas svara för de största utgifterna under anslagsposten, drygt 1 miljard kronor.

Avgörande för anslagsbelastningen torde vara årsmånsvariationer inom landet såväl som inom andra medlemsstater samt marknadsutvecklingen. Av betydelse är också utvecklingen av kronans värde gentemot övriga valutor. Utgifter för offentlig lagring ersätts i efterhand från EG:s jordbruksfond.

Anslagsposten beräknas till 1 000 miljoner kronor.

Övrig intervention

De största utgiftsposterna vad gäller övrig intervention rör stöd vid förbrukning, t.ex. för mjölk och mejeriprodukter till skolbarn och till framställning av konditorivaror samt för socker och stärkelse som används i industrin, samt lagerersättning avseende socker. Utgifter för offentlig lagring ersätts i efterhand från EG:s jordbruksfond.

Anslagsposten beräknas till 450 miljoner kronor.

Exportbidrag

Den största posten i denna del, drygt 400 miljoner kronor för år 1998, beräknas för exportbidrag för obearbetade produkter. Till följd av framgångsrika exportsatsningar av svenska företag förväntas bidragen för export av bearbetade produkter öka till ca 150 miljoner kronor.

Anslagsposten beräknas till 550 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 000 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B 16. Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

1995/96	Utgift	64 753		
Därav 1996	Utgift	29 064		
1997	Anslag	119 333	Utgifts- prognos	89 000
1998	Förslag	80 000		
1999	Beräknat	80 000		
2000	Beräknat	80 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget redovisas de räntekostnader som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EG:s jordbruksfond erhålls i efterskott. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella sanktioner och straffavgifter EG-kommissionen kan komma att ålägga Sverige. Anslaget får tillföras kursvinster och belastas med kursförluster som uppstår till följd av att medlemsstaten bär kursrisken inom EG:s jordbruksfonds utvecklingssektion samt belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån ersättning inte erhålls från EG-budgeten. Vid ett omvänt förhållande, dvs. om EG:s schablonersättning överstiger de faktiska kostnaderna, tillförs anslaget medel från inkomsttitel 6116 Övriga bidrag från EG:s jordbruksfonds garantisektion.

En jämförelse mellan budget och utgiftsprognos budgetåret 1997 visar på en lägre belastning på anslaget än beräknat. Detta beror på en initial svårighet att uppskatta i vilken utsträckning jordbrukarna skulle komma att utnyttja möjliga ersättningar, en tämligen låg räntenivå och att Sverige inte varit föremål för finansiella sanktioner.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Ersättningar för stöd som finansieras från jordbruksfondens garantisektion men som förskotteras från statsbudgeten avräknas i princip inom 1 1/2–2 månader. De stöd som är aktuella är arealersättningar och ersättning för uttagen areal, djurbidrag, intervention, produktions- och konsumtionsstöd m.m. samt miljöersättningar.

För de stöd som betalas ut från jordbruksfondens utvecklingssektion gäller två olika metoder. För mål 5a, utom stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter, förskotterar EG medlemsstaten 80 % av jordbruksfondens utvecklingssektions andel av stödet och avräkning sker för avslutat kalenderår. För stödet till bearbetning och avsättning betalar EG 80 % av sin andel i förskott och resterande 20 % då stödberättigade kostnader motsvarande beloppet för ett kalenderår enligt finansieringsplanen betalats ut.

Anslaget har belastats innevarande år med den straffavgift EG-kommissionen ålade Sverige att betala för den överlagring av ris som skedde till följd av Sveriges EU-medlemskap.

Prognosen för innevarande år bygger på en kalkylränta på 7 %. Skulle räntesatsen ändras påverkar detta också anslagets belastning.

Genom att ökade resurser tillförs jordbruksadministrationen för bl.a. kontroll av utbetalda bidrag minskar risken för finansiella sanktioner. Regeringen bedömer därför att anslaget kan minskas med nästan 40 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B 17. Jordbrukets blockdatabas

1995/96	Utgift	-		
Därav 1996	Utgift	-		
1997	Anslag ¹	-	Utgifts- prognos	98 000
1998	Förslag	17 000		
1999	Beräknat	17 339		
2000	Beräknat	17 686		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Ett nytt anslag på 100 miljoner kronor har anvisats på tilläggsbudget för innevarande år.

Anslaget uppfördes på statsbudgeten budgetåret 1997 för att täcka investeringskostnader för den digitala blockdatabas varpå de arealbaserade EG-stöden beräknas. Denna digitaliserade ekonomiska karta skall vara i bruk i hela landet fr.o.m. ingången av år 1998. Den kartavgift som skall finansiera kostnader uppkomna under anslaget kommer enligt förordningen (1997:183) om kartavgift i ärenden om jordbruksstöd att gälla stödansökningar inlämnade fr.o.m. år 1998.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Fr.o.m. budgetåret 1998 skall kostnaderna för ajourhållning m.m. av blockdatabasen belasta anslaget.

Dessa kostnader beräknas uppgå till 17 miljoner kronor per år. Finansiering av kostnaderna för investeringar och ajourhållning sker genom att intäkterna från kartavgiften inlevereras till inkomsttitel på statsbudgeten. Avgifterna beräknas ge full kostnadstäckning.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 17 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

6 Fiske

Omfattning/ändamål

Inom EU är fisket av stor betydelse. EU är världens största marknad för fiskprodukter. Antalet yrkesfiskare uppgår till ca 270 000. För fiskesektorn har EU sedan 1970-talet utvecklat en gemensam fiskeripolitik som sedan år 1983 omfattar fiskerinäringens samtliga delar, från havet till konsumenten. Den gemensamma fiskeripolitiken kan indelas i områdena resurs-, struktur- och marknadspolitik samt internationella relationer på fiskets område. En ny översyn av den gemensamma fiskeripolitiken, den föregående skedde 1992/93, är planerad till år 2002. Regeringen avser att aktivt delta i reformeringen av EG:s fiskeripolitik, bl.a. genom att driva frågor om ökad regional förvaltning.

Det svenska fisket ger arbetstillfällen och inkomster till framför allt kustsamhällena. Totalt sysselsätts direkt i fiskerinäringen ca 8 000 personer. Vidare skapas sysselsättning i angränsade näringar såsom bl.a. förpacknings- och varvsindustrin. Till detta kommer den sysselsättning som skapas genom fisketurismen.

Fiskeriverket är central förvaltningsmyndighet för förvaltning av fiskresurserna, vilket omfattar fiskerinäringen, vari ingår vattenbruket, beredningsindustrin och fritidsfiske. Vidare är fiskevård ett väsentligt område. Fiskeriverket skall även främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskeområdet. Antalet årsarbetskrafter uppgick vid årsskiftet 1996/97 till 236 stycken. Under år 1996 uppgick verkets totala verksamhetskostnader till omkring 179 miljoner kronor, varav ca 38 % finansierades med anslagsmedel.

På regional nivå arbetar länsstyrelserna med fiskefrågor, bl.a. med frågor som rör EG:s strukturstöd inom mål 5a (vattenbruk, beredningsindustri och infrastruktur) samt med fiskevård. Antalet årsarbetskrafter sysselsatta med fiskefrågor uppgick vid årsskiftet 1996/97 till ca 69 stycken. Fiskeområdet står för en liten andel av länsstyrelsernas totala verksamhetskostnader, i genomsnitt ca 1,5 %. Totalt satsade

länsstyrelserna under budgetåret 1995/96 ca 59 miljoner kronor på fiskeområdet.

Kustbevakningen satsar ca 23 % av myndighetens totala budget inom området övervakning av fiske.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
192,2	146,7	221,7	193,4	190,3	191,8

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Den kraftiga utgiftsökningen för år 1997 hänför sig till att strukturstöd om ca 85 miljoner kronor, beslutat under budgetåret 1995/96, inte utbetalats förrän under budgetåret 1997. Detta belopp fördes upp på tilläggsbudget för år 1997 (prop. 1996/97:150).

Större förändringar

Arbetet med en anpassning till EG:s gemensamma fiskeripolitik har präglat budgetåret 1995/96. Detta arbete har medfört ett antal större förändringar, bl.a.:

- ett strukturprogram för den svenska fiskerinäringen har fastställts efter godkännande av EU-kommissionen,
- riktlinjer för en flerårig utvecklingsplan för den svenska fiskeflottan har antagits,
- kontroller till sjöss och vid landning av fångst byggts ut,
- deltagande i EU:s beslutande organ.

Med stöd av regeringens bemyndigande den 21 november 1996 har en särskild utredare tillkallats för översyn av fiskeridadministrationen m.m. (dir. 1996:97). Utredningens uppdrag, som skall vara slutfört senast den 15 januari 1998, skall mot bakgrund av EU-medlemskapet koncentrera sitt arbete till två huvudområden:

1. Översyn av fiskeriadминистраtionen, särskilt Fiskeriverket.
2. Åtgärder för en effektiviserad forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen när utredaren har avgett sitt förslag.

För budgetåret 1997 minskades Fiskeriverkets anslag med 6 miljoner kronor, vilket motsvarar en minskning på ca 10 % av verkets förvaltningsanslag. Besparingen har huvudsakligen skett genom neddragning av personal. Enligt regleringsbrev för budgetåret 1997 får Fiskeriverket inte ta resurser för EG-relaterade uppgifter i anspråk för eventuella omprioriteringar.

Prioriteringar för 1998

Verksamheter som är särskilt prioriterade för budgetåret 1998 är att:

- utforma och driva svenska ståndpunkter inom EU,
- förbättra fiskekontrollen,
- öka insatserna på fiskevårdens område,
- genomföra den av Fiskerikommissionen för Östersjön antagna internationella aktionsplanen för den vilda Östersjöaxen.

Resultatbedömning och slutsatser

Effektmålen för den svenska fiskeripolitiken är att verka för en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna så att:

- de ger en god långsiktig avkastning,
- den biologiska mångfalden bevaras,
- konkurrenskraftiga företag utvecklas,
- tillgången på fisk av god kvalitet till fördel för konsumenterna säkras,
- allmänhetens fiskemöjligheter ökas.

Målen för den svenska fiskeripolitiken är identiska med effektmålen för Fiskeriverket. Regeringen bedömer att Fiskeriverket med sitt arbete verksamt har bidragit till att uppnå effektmålen.

På regional nivå är länsstyrelserna viktiga aktörer. Effektmålen för länsstyrelsernas arbete på fiskeområdet är att:

- medverka till en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna,
- medverka till utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fiskerinäringen.

Regeringens bedömning är att länsstyrelsernas insatser har bidragit till att uppnå de två målen. Fiskeriverket och länsstyrelserna utvecklar ett gemensamt system för redovisning och uppföljning av myndigheternas insatser på fiskeområdet. Enligt regeringens uppfattning är det angeläget att utvecklingsarbetet fortgår så att en sammanfattande resultatredovisning utvecklas.

Statsbudgetens anslag till fiskevården har under en lång följd av år varit relativt oförändrat. För budgetåret 1997 uppgår det till 4,6 miljoner kronor. Under de senaste åren har bidragen främst använts till bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn, biotopvård och andra fiskevårdande åtgärder inklusive bevarande av den biologiska mångfalden.

En allmän fiskevård ingår som en del i ansträngningarna för att bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. Vägledande för detta arbete är en god miljö, effektiv användning och en hållbar försörjning. Det är av grundläggande intresse att långsiktiga åtgärder av bestående karaktär prioriteras. Enligt regeringens bedömning finns det behov av kraftfulla åtgärder främst i allmänna vatten.

För Fiskeriverkets del har EU-arbetet ställt nya krav varför verket för budgetåret 1995/96 tilldelades extra medel om 9 miljoner kronor. Medlen har använts till bl.a. uppbyggnaden av tekniska system för kontroll. Ytterligare insatser krävs emellertid inom kontrollområdet.

EU:s finansiella instrument för att uppnå sina strukturpolitiska mål på fiskets område är Fonden för Fiskets utveckling (FFU). De mål som har lagts fast för FFU är att:

- bidra till att uppnå en varaktig balans mellan resurser och deras utnyttjande,
- stärka utvecklingen av ekonomiskt livskraftiga företag inom sektorn,
- förbättra marknadsutbudet och förädlingsvärdet för fiskets och vattenbrukets produkter.

Målen för FFU korresponderar med effektmålen för den svenska fiskeripolitiken. FFU finansierar den del av fiskets strukturstöd som hör till mål 5a och gemenskapsinitiativet PESCA. Regionalfonden och socialfonden medfinansierar åtgärder inom PESCA. Mål 5a avser bl.a. modernisering och omstrukturering av fiskesektorn, under det att PESCA-programmet syftar till att minska de sociala och ekonomiska konsekvenserna av omstruktureringen inom fiskerinäringen. Beslut om stöd till mål 5a-åtgärder har meddelats sedan den 1 januari 1996. PESCA-programmet startade något senare. Kommissionen godkände det svenska programmet i mars månad 1996. Den korta tid som strukturprogrammen pågått försvårar en resultatbedömning.

Beträffande stöd till mål 5a-åtgärder, vilket står för den huvudsakliga delen av strukturstödet, kan kon-

stateras att investeringsviljan inom fiskerinäringen genomgående varit hög. Utfallet för budgetåret 1995/96 visar att närmare 90 % av de tillgängliga medlen från EU:s strukturfonder har tagits i anspråk. Nationell och privat medfinansiering är en förutsättning för att utnyttja de medel som finns avsatta från FFU. Stödet under budgetåret har huvudsakligen beviljats till åtgärder längs västkusten. Av totalt beviljat stöd under budgetåret 1995/96 svarade Göteborgs och Bohus län för närmare 67 %. Investeringarna på syd- och ostkusten har varit av mindre omfattning och ligger proportionellt under dessa områdens andel av fisket. Fiskeriverket bör därför fortsätta arbetet med att undersöka möjliga åtgärder för att främja ytterligare investeringar längs syd- och ostkusten.

C 1. Fiskeriverket

1995/96	Utgift	99 893	Anslags- kredit	2 892
Därav 1996	Utgift	67 869		
1997	Anslag ¹	58 166	Utgifts- prognos	63 000
1998	Förslag	57 908		
1999	Beräknat	59 448		
2000	Beräknat	60 898		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver föreslås 3,65 miljoner kronor anslås på tilläggsbudget.

För budgetåret 1995/96 ålades Fiskeriverket ett besparingskrav på 4,9 miljoner kronor. Besparingen under budgetåret uppgick till 4,2 miljoner kronor. Anslagskrediten utnyttjades således med ytterligare 700 000 kronor. Den främsta orsaken till att besparingskravet inte uppnåddes är att de vidtagna besparingsåtgärderna får fullt genomslag först under budgetåret 1997.

På grund av det statsfinansiella läget minskades anslaget med ytterligare 6 miljoner kronor för år 1997. Huvudsakligen sker denna besparing genom personalavgångar som får fullt genomslag först under år 1998. Under förutsättning att medel för satellitkontrollsystemet anvisas, i enlighet med regeringens förslag till reviderad statsbudget för år 1997, klarar Fiskeriverket att tillsammans med utnyttjande av anslagskrediten fullfölja sitt besparingsprogram.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Fiskeriverket har utvecklat och förbättrat sin årsredovisning. Verket redovisar utförligt vilka prestationer som har utförts, resultatet av dessa samt hur des-

sa kopplas till de operativa mål som Fiskeriverket fastställt. De operativa målen är en precisering av de fyra verksamhetsmål som fastslagits i regleringsbrevet, nämligen att

1. förhindra överskridande av beslutade fångstkvoter,
2. skydda den naturreproducerande Östersjöaxen,
3. genomföra sektorplanen på fiskets område,
4. förstärka kompetensen inom struktur- och marknadsfrågor.

Fiskeriverket har för att stärka kontrollverksamheten inrättat en särskild kontrollavdelning. De åtgärder som vidtagits har framför allt inneburit en effektiviserad dokumentkontroll.

Fiskeriverket har under budgetåret genomfört ett antal nationella åtgärder för att skydda den naturreproducerande Östersjöaxen. Bland annat har verket infört fiskeförbud i kustområden omkring och i alla naturälvar med vilda laxbestånd. Laxuppgången ökade kraftigt under året 1996 och reproduktionen ökade i alla naturälvar.

Beslut om åtgärder inom programmen för 5a och PESCA påbörjades vid årskiftet 1995/96. Parallellt med arbetet med införandet av programmen har verket tillsammans med övriga fondansvariga myndigheter bl.a. arbetat med att utveckla administrativa rutiner för handläggning och rapportering, t.ex. har en databas för uppföljning av fiskets stödåtgärder byggts upp.

För att stärka Fiskeriverkets kompetens inom struktur- och marknadsfrågor har en särskild marknads- och strukturavdelning inrättats.

Regeringens bedömning är att Fiskeriverket under budgetåret 1995/96 har prioriterat åtgärder för att uppfylla de verksamhetsmål som angetts i regleringsbrevet. Det är emellertid svårt att bedöma graden av måluppfyllelse. Kopplingen mellan verkets egna operativa mål och verksamhetsmålen bör därför utvecklas och göras tydligare. Vidare är det svårt att bedöma hur verksamhetens effektivitet och kvalitet har utvecklats. Regeringen anser att ett fortsatt utvecklingsarbete är angeläget på nämnda områden.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För det förlängda budgetåret 1995/96 erhöll Fiskeriverket 61 225 000 kronor i avgiftsintäkter från sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket. Enligt budgeten för år 1998 uppgår avgiftsintäkterna från uppdragsverksamheten och tjänsteexporten till 43 250 00 kronor.

Avgiftsintäkterna i uppdragsverksamheten, se tabell nedan, härrör från Fiskeriverkets undersökningsfartyg och från utredningskontoren. Utredningskontorens avgiftsintäkter avser huvudsakligen utredningar i vattenmål. Utredningskontoren svarade under budgetåret 1995/96 för ca 75 % av avgiftsintäkterna. För budgetåren 1997 och 1998 förutses ett nollresultat.

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	27 762	27 511	251	101
varav 1996	18 619	17 189	1 430	108
Prognos 1997	18 780	18 780	0	100
Budget 1998	19 250	19 250	0	100
Beräknat 1999	19 731			
Beräknat 2000	20 224			

Fiskeriverkets tjänsteexport, se tabell nedan, är hänförlig till SWEDMAR:s (Swedish Centre for Coastal Development and Management of Aquatic Resources) internationella konsultverksamhet. SIDA är den viktigaste uppdragsgivaren. Det övergripande målet för SWEDMAR är att stödja utvecklingsländerna i deras ansträngningar att nyttja hav, kust- och inlandsvatten för uthållig matproduktion och förbättrad levnadsstandard. Under budgetåret 1995/96 var SWEDMAR:s resultat negativt. Orsaken till detta var framför allt att inga av de större anbuden medförde några kontrakt och den alltför stora personalstyrkan vid budgetårets början. Under år 1996 har personalstyrkan inom SWEDMAR minskat kraftigt och rutiner för anbudsgivning ändrats. SWEDMAR avbryter satsningen på egna större anbud. För budgetåren 1997 och 1998 prognosticeras ett nollresultat.

TJÄNSTEEXPORT (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	33 463	35 878	-2 415	93
varav 1996	22 570	22 770	-200	99
Prognos 1997	20 000	20 000	0	100
Budget 1998	20 000	20 000	0	100
Beräknat 1999	20 000			
Beräknat 2000	20 000			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar vilket betyder att Fiskeriverkets årsredovisning för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för Fiskeriverket till 57 908 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

C 2. Strukturstöd till fisket m.m.

1995/96	Utgift	41 985		
Därav 1996	Utgift	28 497		
1997	Anslag	30 890 ¹	Utgifts- prognos	33 500
1998	Förslag	30 890		
1999	Beräknat	30 890		
2000	Beräknat	30 890		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver har 10,3 miljoner kronor anvisats på tilläggsbudget för innevarande år.

Från anslaget lämnas framför allt stöd till åtgärder som medfinansieras av EG inom ramen för gemenskapsprogrammet för mål 5a och gemenskapsinitiativet PESCA. Anslaget får också disponeras för äldre stödformer som inte omfattas av de två strukturprogrammen. Bestämmelser om detta finns i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Anslaget kan bl.a. användas för täckande av förluster vid statlig kreditgaranti till fiske- och fiskbedringsföretag.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Genomförande av respektive strukturprogram övervakas gemensamt av EG-kommissionen och Sverige genom en s.k. övervakningskommitté, t.ex. att åtgärderna överensstämmer med valda prioriteringar och uppställda mål. Fiskeriverket svarar för sekretariatsfunktionen.

Nedan redovisas utfallet inom de olika delområdena inom mål 5a-programmet.

Inom området modernisering av fiskeflottan har investeringarna framför allt avsett kvalitetshöjande åtgärder och förbättringar av säkerheten.

Inom beredningsindustrin har åtgärder som syftar till att anpassa anläggningarna till EG:s hygiendirektiv varit högprioriterade. Ett flertal investeringar har även avsett nybyggnation och utbyggnad för att förbättra produktionskapaciteten.

Vattenbruk bedrivs i stort sett i hela landet. För verksamhet som bedrivs utanför mål 6 har investe-

ringsviljan varit låg. De ramar som står till förfogande har inte utnyttjats. Inom mål 6 har avsatta medel till vattenbruk däremot utnyttjats. Stöd inom mål 6 har beviljats främst för nybyggnation och utökning av befintliga anläggningar.

För utrustning i hamnar har beviljat stöd huvudsakligen avsett investeringar i kyl- och fryshus samt sorteringsanläggningar.

Utöver de nämnda delområdena har mål 5a-stöd beviljats för projekt inom områdena marknadsföring, studier och pilotprojekt, skydd av marina områden, nybyggnation och anpassning av fiskeansträngningen.

Beträffande PESCA-programmet kan konstateras att antalet ansökningar under budgetåret 1995/96 har varit mycket begränsat. Fram t.o.m. mars 1997 har stöd beviljats för ca 10 projekt. Beviljad stödsumma motsvarar ca 5 % av tillgängliga EG-medel för perioden 1995–1999. Mot bakgrund av att PESCA-programmet har varit i gång så pass kort tid, samt att antalet ansökningar och antalet beviljade projekt varit begränsat, kan stödet ännu inte utvärderas.

Anslaget får, som tidigare nämnts, användas för att täcka eventuella förluster orsakade av lämnade fiskerilån och kreditgarantier för lån. Då det är svårt att prognosticera framtida förluster, medför detta att det råder en viss osäkerhet om hur mycket av anslaget som kan nyttjas till strukturstöd. För budgetåret 1995/96 uppgick kreditförlusterna till ca 3,7 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 30 890 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

C 3. Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

1995/96	Utgift	50 742		
Däruv 1996	Utgift	50 742		
1997	Anslag	80 000 ¹	Utgifts- prognos	117 700
1998	Förslag	84 650		
1999	Beräknat	80 000		
2000	Beräknat	80 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver har 74 474 000 kronor anvisats på tilläggsbudget för innevarande år.

Under anslaget anvisas ett belopp som motsvarar EG:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m., vilket redovisas under anslaget C 2. För att stödja

svenska strukturåtgärder har Fonden för Fiskets utveckling (FFU) för perioden 1995–1999 avsatt 47,97 miljoner ecu, vilket motsvarar ca 412 miljoner kronor. Av dessa medel avser 40 miljoner ecu mål 5a-åtgärder utanför mål 6-området, 4 miljoner ecu är bidrag för mål 5a-åtgärder inom mål 6 området och 3,97 miljoner ecu avser PESCA-programmet. Anslaget har belastats först under år 1996.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

EU har beslutat att införa ett satellitbaserat kontrollsystem för fiskefartyg. För år 1998 lämnas 4,65 miljoner kronor i EU-bidrag för utrustning på fartyg, för landbaserad utrustning samt installation. Anslagsnivån bör höjas med motsvarande belopp.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 84 650 000 kronor för år 1998, vilket inkluderar EG-bidrag för det satellitbaserade kontrollsystemet. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehovet till 80 000 000 kronor för respektive år.

C 4. Fiskevård

1995/96	Utgift	3 908	Anslags- sparande	3 009
Däruv 1996	Utgift	3 908		
1997	Anslag	4 612	Utgifts- prognos	7 500
1998	Förslag	20 000		
1999	Beräknat	20 000		
2000	Beräknat	20 000		

Beloppen anges i tusental kronor

Fiskevårdens övergripande mål är att långsiktigt verka för livskraftiga och rika fiskbestånd i svenska vatten. En ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna syftar till att långsiktigt verka för biologisk mångfald genom att främja ett rikt och varierat fiskbestånd och ett optimalt utnyttjande av våra fisktillgångar. Miljömålet på fiskets område är att fisk, kräft- och blötdjur samt deras näringsorganismer skall bevaras i livskraftiga naturligt reproducerande bestånd.

Fiskeriverket disponerar anslaget för fiskevård. Anslaget används för:

- bildandet av fiskevårdsområden,

- fisketillsyn,
- åtgärder för fiskevård, exempelvis biotopvård,
- insatser för bevarandet av hotade arter.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1995/96 visar ett anslagssparande på ca 3 miljoner kronor, vilket utgör beslutade men inte utbetalda medel. Differensen mellan tilldelat anslag för år 1997 och utgiftsprognosen motsvarar detta belopp, vilket innebär att tillgängliga medel beräknas utnyttjas.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Allmän fiskevård finansieras för närvarande på olika sätt, förutom genom anslaget för fiskevård även av vattenavgiftsmedel. För budgetåret 1997 uppgår anslaget för fiskevård till 4,6 miljoner kronor.

Regeringen redovisar i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2) en ökad satsning på en förbättrad fiskevård. Genom föreslagen förstärkning av fiskevårdsarbetet möjliggörs angelägna åtgärder inom fiskevården såsom utsättning av viktiga fiskarter, insatser för hotade arter, biotopvård, bildande av fiskevårdsområden och åtgärder för att främja tillsynen.

Satsningen skall inriktas mot fiskevårdsåtgärder främst i kustområdena och i de stora sjöarna med allmänt vatten och fritt handredskapsfiske. Regeringen föreslår därför att anslaget C 4 Fiskevård tillförs ytterligare 15,4 miljoner kronor för budgetåret 1998.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 20 000 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 beräknas vara oförändrade.

7 Rennäring m.m.

Omfattning/ändamål

Rennäringen främjas i första hand genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylyolyckan och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötselanslagningar liksom viss planläggning rörande renskötseln. De skador vilda djur orsakar tamdjur och annan egendom ersätts om vissa förutsättningar är uppfyllda. Staten svarar för underhåll och upprustning av byggnaderna på de 110 kvarvarande fjällägenheterna.

Sametinget ingår i Jordbruksdepartementets verksamhetsområde men redovisas under utgiftsområde 1.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
134,0	104,2	96,9	109,7	109,7	109,7

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Lägre renantal medför att antalet slaktade renar har minskat trots höga avräkningspriser och stor efterfrågan på renkött. Detta är den främsta förklaringen till det beräknade underutnyttjandet innevarande år.

Prioriteringar för 1998

Riksdagen har beslutat att förordna en översyn av stödet till rennäringen och samisk kultur, rennärringsadministrationen och rennärringslagstiftningen. En sådan översyn har påbörjats.

Resultatbedömning och slutsatser

Länsstyrelserna i de berörda länen skall utöva sådan tillsyn att naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga bevaras och ger en uthållig och god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Genom närvaro vid renräkningar och kontroll av renlängder skall länsstyrelsen övervaka att samebyarnas högsta tillåtna renantal inte överskrids. Länsstyrelsernas arbete med tillsynen har fungerat väl.

D 1. Främjande av rennäringen m.m.

1995/96	Utgift	71 908	Anslags-sparande	10 530
Därav 1996	Utgift	54 148		
1997	Anslag	61 700	Utgifts-prognos	52 200
1998	Förslag	61 700		
1999	Beräknat	61 700		
2000	Beräknat	61 700		

Beloppen anges i tusental kronor.

De utgifter som belastar anslaget är

- underhåll av vissa riksgränsstängsel och renskötselanslagningar för vilka staten har underhållsansvaret,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla eller känsliga för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- framtagande av ny inventeringsmetod för renbetet,
- prisstöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylyolyckan som kan lämnas till jordbruksföretag, renskötsselföretag

och till den som helt eller delvis försörjer sig på att fiska till husbehov eller för försäljning enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylyolyckan,

- övriga åtgärder för främjande av rennäringen som beslutas efter överläggningar mellan staten och rennäringen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under slaktsäsongen 1996/97 slaktades drygt 61 000 renar. Drygt 700 slaktkroppar kasserades på grund av för höga cesiumhalter.

Riksgränsstängsel m.m.

Enligt ett till konventionen (SÖ 1972:15) mellan Sverige och Norge om renbetning m.m. anslutande protokoll skall Sverige och Norge bekosta och underhålla vissa stängsel. Stängslen utsätts för stora påfrestningar vilket leder till avsevärda skador, främst i samband med snösmältningen. Mot bakgrund av konventionen bör staten fortlöpande betala de verkliga kostnaderna för att hålla stängslen. Staten har även skyldighet att svara för underhållet av vissa andra renskötselaneläggningar.

Konventionen gäller t.o.m. den 30 april 2002. Regeringen beslöt den 17 april 1997 att ingå ett avtal mellan Sverige och Norge om upprättande av och mandat för en blandad svensk-norsk renbeteskommission. Kommissionens ledamöter har utsetts och arbetet påbörjats. Kommissionens betänkande skall avges senast den 30 april 2000. Renbeteskommissionen har till uppgift att utreda frågan om det ena landets renskötande samer har behov av fortsatt renbetning i det andra landet, att i nödvändig utsträckning undersöka betestillgångarna och driftsförhållandena i de aktuella områdena i Sverige och Norge samt klarlägga hur betestillgångarna använts och hur de mest rationellt skall kunna utnyttjas på ett sätt som ger ett långsiktigt underlag för en ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt bärkraftig rennäring.

Samebyarnas utvecklings- och markanvändningsplanering

Länsstyrelserna är i stort sett klara med den grundläggande redovisningen av samebyarnas markanvändningsanspråk och rennäringens riksintressen. Länsstyrelserna skall komplettera redovisningarna med information om speciellt värdefulla eller känsliga områden för renskötseln, naturvården och kulturmiljövården samt åjourhålla dessa.

Renbetesinventeringar

I skrivelse den 17 mars 1994 (rskr. 1993/94:186) anmälde riksdagens talman riksdagens beslut med anledning av bostadsutskottets betänkande (bet. 1993/94:BoU11) Anslag till främjande av rennäringen m.m. Beslutet innebär bl.a. att riksdagen som sin mening gav regeringen till känna vad utskottet anfört om renbetesinventering. Utskottet uttalade att det är viktigt att arbetet med renbetesinventeringarna fortsätter. Inventeringarna måste utföras så att de kan tjäna sitt syfte, d.v.s. utgöra underlag för fastställande av högsta renantal inom varje sameby. Det är också viktigt att den metod som används ger ett adekvat och vederhäftigt resultat. Metoden eller metoderna måste därför förankras hos rennäringen, skogsbruket och naturvården. Med hänsyn till angelägenheten av att inventeringarna av särskilt vinterbetesmarkerna fortsätter inom renskötselområdet bör metodfrågan snarast lösas och en plan tas fram för inventeringsarbetet. Även andra åtgärder i syfte att skapa en bra balans mellan renantalet och betestillgången, t. ex. att basera renantalet efter renarnas slaktvikt, kan behöva övervägas. En redovisning av vidtagna åtgärder borde föreläggas riksdagen.

Regeringen redogjorde i prop. 1994/95:100 bil. 10 för vilka krav som bör ställas på renbetesinventeringar och hur de bör göras. Riksdagen konstaterade med anledning därav att det inte är helt okomplicerat att finna en allmänt accepterad metod för hur inventeringarna skall göras. Det är enligt riksdagen naturligtvis viktigt att olika möjligheter prövas i syfte att skapa förutsättningar för att genomföra inventeringarna så att dessa blir tillförlitliga och relevanta för sitt ändamål. Riksdagen utgick från att det pågående utvecklingsarbetet sker utan onödig tidsutdräkt (bet. 1994/95:BoU16).

Jordbruksverket arbetar med att utveckla en metod för renbetesinventering som också skall kunna användas för miljöövervakning. Inte minst mot bakgrund av kravet på att metoden skall kunna användas även av naturvården för miljöövervakning är det omöjligt att nu bedöma när en ny inventeringsmetod kan börja tillämpas. Medel bör anvisas för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Pristöd till rennäringen

Enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött lämnas pristillägg för renkött som godkänts vid köttbesiktning. Pristillägget lämnas med 9 kr per kilo för vuxen ren och med 14:50 kr per kilo för renkalv. Antalet slaktade renar uppgick under slaktsäsongen 1996/97 till drygt 61 000 renar vilket innebär att slaktuttaget minskat även denna slaktsäsong till följd av ett totalt sett lägre renantal under senare år.

Tjernobylyolyckan

Konsekvenserna av nedfallet av radioaktivt cesium till följd av Tjernobylyolyckan fortsätter att påverka i

första hand rennärigen. I vissa delar av norra Sverige påverkas emellertid även insjöfisket samt produktionen av nöt och får. Genom tidigareläggning av renslakt och utfodring av renar har antalet kasserade slaktkroppar minskat till drygt 700 renar slaktsäsongen 1996/97.

Statens livsmedelsverk redovisade i juni 1997 regeringens uppdrag att se över gränsvärdet för cesium i kött och köttprodukter av vilt och ren, vilda bär, svamp, insjöfisk och nötter. Livsmedelsverket finner inga vägande skäl att ändra de nuvarande gränsvärdena för cesium i de aktuella varugrupperna.

Övriga åtgärder för främjande av rennärigen

En del av anslaget bör användas för andra åtgärder för främjande av rennärigen. Medlen fördelas på användningsområden genom beslut av Jordbruksverket efter överläggningar mellan verket och Sameetinget. Medlen används bl. a. för katastrofskadeskydd vid svåra betesförhållanden. Medel bör anvisas även i fortsättningen. Användningen bör i görligaste mån samordnas med verksamheter som kan erhålla stöd enligt mål 6-programmet, exempelvis verksamheter som är direkt inriktade på att utveckla näringen.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 61 700 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

D 2. Ersättningar för viltskador m.m.

1995/96	Utgift	58 831		
Därav 1996	Utgift	47 692		
1997	Anslag	12 500 ¹	Utgifts- prognos	42 500
1998	Förslag	46 500		
1999	Beräknat	46 500		
2000	Beräknat	46 500		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver har 30 miljoner kronor anslagits på tilläggsbudget för innevarande år.

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada enligt 29 a § jaktförordningen (1987:905) samt för skador som rovdjur orsakar på renar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Antalet rovdjur, i synnerhet lo, har ökat i antal, vilket medfört ökade skador på tamdjur. Även kostnaden för annan skada av vilt har ökat.

Skada på annat än ren

Naturvårdsverket fördelar medel på samtliga länsstyrelser, som beslutar om bidrag för att förebygga skada och för att ersätta inträffad skada. Inriktningen är att viltskador så långt möjligt skall förebyggas. Med hänsyn till skadeutvecklingen bör ytterligare 1 000 000 kronor anvisas för bidrag och ersättningar.

Skada på ren

Regeringen redogjorde i förra årets budgetproposition under anslaget B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket för arbetet med ett nytt delprogram inom ramen för jordbrukets miljöprogram för ersättning till rennärigen för bevarande av rovdjur inom renskötselområdet. Det har emellertid inte varit möjligt att få till stånd ett sådant delprogram. Medel för ersättning för rovdjursrivna renar bör därför anvisas på detta anslag. Regeringen föreslår att 30 000 000 kronor anvisas för ändamålet.

Ersättningsystemet för rovdjursrivna renar bygger på principen att ersättning lämnas för förekomst och föryngring av rovdjur inom renskötselområdet. Återkommande systematiskt genomförda inventeringar för att fastställa sådan förekomst krävs för att åstadkomma en rättvis fördelning av ersättningen mellan samebyarna. Inventeringsarbetet skall ske i nära samarbete mellan länsstyrelserna och samebyarna och samordnas av Naturvårdsverket. Kostnaderna för samebyarnas del av inventeringarna, som beräknas uppgå till 3 000 000 kronor, bör anvisas på detta anslag.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 46 500 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas tills vidare oförändrade anslag men det bör finnas möjligheter att minska anslaget för kommande år som en följd av enklare rovdjursinventeringar.

D 3. Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

1995/96	Utgift	3 261	Anslags- sparande	1 313
Därav 1996	Utgift	2 381		
1997	Anslag	1 538	Utgifts- prognos	2 200
1998	Förslag	1 538		
1999	Beräknat	1 538		
2000	Beräknat	1 538		

Beloppen anges i tusental kronor.

De utgifter som belastar anslaget utgör i huvudsak bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter, underhåll och upprustning av dessa lägenheter, avvecklingsbidrag och avträdesersättning åt innehavare av fjällägenheter, gästgiveribestyr samt inlösen av byggnader m.m. i vissa fall.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Anslaget används främst för underhåll och upprustning av fjällägenheter.

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning ända från år 1915. Det finns

totalt 110 fjällägenheter i Sverige, de flesta i Jämtlands län.

Regeringen uttalade i prop. 1994/95:100 bil. 10 att statsfinansiella skäl talar för att systemet med fjällägenheter avvecklas. En dokumentation borde dock göras av fjällägenheternas natur- och kulturvärden innan slutlig ställning tas till eventuella försäljningar. En försäljning borde i förekommande fall föregås av lämpligt bevarandeskydd. De mest värdefulla fjällägenheterna borde enligt regeringens bedömning behållas i statlig ägo.

Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har på regeringens uppdrag inventerat fjällägenheterna från naturvårds- och kulturmiljösynpunkt. Omkring hälften av fjällägenheterna bör enligt inventeringen behållas av staten av hänsyn till naturvärden och kulturmiljön. Upplåtelseformen fjällägenhet bör enligt myndigheterna ersättas med andra former av upplåtelser som är anpassade till bevarandebehoven och som minimerar statens kostnader för förvaltningen.

Regeringen kommer senare att ta ställning till lämplig upplåtelseform för de fjällägenheter som inte bör försälas.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 538 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

8 Djurskydd och djurhälsovård

Omfattning/ ändamål

Verksamheten inom djurskydds- och djurhälsovårdsområdet syftar till att upprätthålla ett gott hälsotillstånd och ett gott djurskydd bland husdjuren samt att begränsa användningen av försöksdjur.

Djurskydd och djurhälsovård omfattar verksamhet vid Jordbruksverket med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Centrala försöksdjursnämnden (CFN).

Jordbruksverket disponerar medel för forskning och utveckling vad gäller djurskyddsfrämjande åtgärder, framför allt när det gäller alternativa inrymningsformer för värphöns och provning av nya tekniska system. Dessutom disponeras medel till olika djurhälsovårdsaktiviteter när det gäller nötkreatur, svin, får, häst och fisk.

Den veterinära fältverksamheten vad gäller den statliga distriktsveterinärorganisationen upprätthålls genom de ca 250 distriktsveterinärer som finns över hela landet. Verksamheten utgår från de ca 70 veterinärstationer som hittills inrättats. I vissa län – Skaraborgs, Jönköpings och Kalmar län – är antalet statligt anställda distriktsveterinärer för närvarande lågt. De officiella uppgifterna utförs här av regionala distriktsveterinärer.

SVA har idag en mycket decentraliserad organisation med 25 avdelningar som alla är direkt underställda verksamheten. Idag finns cirka 386 personer anställda på SVA. Av dessa är två tredjedelar kvinnor.

CFN samordnar och planerar frågor som rör försöksdjur. Nämnden har bl.a. till uppgift att verka för att användningen av försöksdjur begränsas. Det finns sju djurförsöksetiska nämnder i landet. Dessa utför den djurförsöksetiska provningen av forskningsprojekt.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
483,8	344,9	328,2	268,3	272,4	276,6

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Under budgetåret 1995/96 överskreds anslaget för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar. Även under innevarande budgetår beräknas utgifterna överskrida anslagna medel varför regeringen föreslår att ytterligare medel anvisas för ändamålet på tilläggsbudget.

Prioriteringar för 1998

Inom djurskyddsområdet bör utvecklingen av alternativa system för värphöns prioriteras liksom kursverksamheten för djurskyddsinspektörer.

Resultatbedömning och slutsatser

Genom beslut den 19 juni 1996 gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att i samråd med Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet göra en översyn av epizootilagstiftningen. Jordbruksverket lämnade sin rapport i april 1997. Översynen omfattar i huvudsak en analys av djurhälsosituationen i Sverige och i omvärlden, en redovisning av internationella regelverk samt en smittskyddsmässig och ekonomisk utvärdering av dagens epizootilagstiftning. Rapporten har remissbehandlats. Djursjukdomssituationen i landet är god. Flera hälsokontrollprogram har närmast sig eller uppnått slutfasen. Av dessa har EU beslutat att Sverige klassas som fritt från Aujeszzkys sjukdom från den 1 december 1996.

Beträffande distriktsveterinärorganisationen prägades det gångna budgetåret av den omorganisation

av verksamheten som trädde i kraft den 1 juli 1995. Ett omfattande arbete har därvid utförts såväl centralt och regionalt, dvs. på länsstyrelserna, som inom fältverksamheten. Länsstyrelsernas funktion att samordna det veterinära samarbetet på regional nivå har ökat i betydelse i och med omorganisationen. Ekonomin för distriktsveterinärorganisationen är i balans om belastande övergångskostnader exkluderas. Jordbruksverket tog under år 1996 initiativ till en översyn av distriktsveterinärorganisationen och en särskild utredare tillkallades. Resultatet av utredningen kommer bl.a. att få till följd att en särskild distriktsveterinärenhet inrättas i verket. Enheten skall bl.a. ansvara för styrningen av distriktsveterinärorganisationen.

CFN kan endast indirekt påverka försöksdjursanvändningen. Därför är det svårt att mäta effekterna av CFN:s arbete för att minska antalet djur som används i försök. Jämfört med år 1994 minskade dock försöksdjursanvändningen under år 1995 med 6%. Minskningen beror framför allt på en minskad användning av möss och råttor vid universitet och högskolor. Mot bakgrund av den stora betydelse som en väl fungerande djurskyddstillsyn kan anses ha för efterlevnaden av djurskyddslagen måste de fortbildningskurser i djurskydd som anordnas av Sveriges lantbruksuniversitet åtnjuta hög prioritet i budgetsammanhang. På regional nivå är djurskyddsarbetet i många fall en av de mest tids- och resurskrävande verksamhetsdelarna inom länsstyrelsernas veterinärverksamheter.

Beträffande smittsamma djursjukdomar har arbete skett bl.a. med att övervaka den obligatoriska salmonellakontrollen samt tillsyn och hygien i mjölkproducerande besättningar. Samarbete och informationsutbyte har fortlöpande skett med smittskyddsläkare i frågor rörande smittsamma sjukdomar som kan överföras från djur till människa. Länsstyrelsernas epizootiberedskap har höjts.

E 1. Statens veterinärmedicinska anstalt

1995/96	Utgift	105 930	Anslagskredit	3 233
Därav 1996	Utgift	70 402		
1997	Anslag	74 004	Utgiftsprognos	73 000
1998	Förslag	75 055		
1999	Beräknat	77 027		
2000	Beräknat	79 056		

Beloppen anges i tusental kronor.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda och utreder bl.a. smittsamma djur-

sjukdomars uppkomst, orsak och spridningssätt. SVA skall bedriva diagnostisk verksamhet och vara veterinärmedicinskt centrallaboratorium. SVA är svenskt referenslaboratorium enligt EG:s zoonosdirektiv. Vidare skall SVA medverka i förebyggande och bekämpande av djursjukdomar samt bedriva forsknings- och utvecklingsarbete inom sitt verksamhetsområde.

Det övergripande målet för myndigheten är en god djur- och folkhälsa genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos djur.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Beredskapen mot smittsamma djursjukdomar är SVA:s tyngsta uppgift. I samband med utbrottet av den allvarliga virussjukdomen på fjäderfå, newcastlesjukan, som förekom i Skåne senhösten 1995 prövades SVA:s beredskap för diagnostik och visade sig hålla måttet i ett allvarligt läge. Oavsett detta utbrott av allvarlig epizootisk sjukdom har Sverige internationellt sett en erkänt god djurhälsosituation. I december 1996 förklarades Sverige av EG-kommissionen fritt från Aujeszky's sjukdom (AD). Friförklaringen var resultatet av ett snabbt och väl genomfört kontrollprogram som startade år 1991.

SVA:s årsredovisning är välgjord och informativ. För att förbättra resultatredovisningen anser regeringen att bedömningar och preciseringar bör göras av prestationer och effekter. Dessa bör även kopplas till verksamhetens mål och därefter analyseras.

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter samt avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet. En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1995/96 visar att myndighetsuppgifterna gett ett underskott på 3,6 miljoner kronor. Orsaken till detta är i första hand tillkommande arbetsuppgifter till följd av EU-medlemskapet. Även för innevarande budgetår är riskerna stora för att underskottet för myndighetsuppgifterna fortsätter. Utfallet blir beroende av hur stor medverkan som krävs i EU-arbetet. Uppdragsverksamheten visar ett underskott på 4,3 miljoner kronor. Underskottet beror i första hand på kostnader för utveckling av nya produkter samt investering i nya lokaler och utrustning.

SVA begär i sitt budgetunderlag resursförstärkning på 8,7 miljoner kronor. Medlen avses användas till smittskyddsarbete i anslutning till kretsloppsfrågor, arbete med antibiotikaresistens samt för att driva projektet "flytfiskundersökningar".

Enligt regeringens bedömning medger dock inte det ekonomiska läget att ytterligare resurser ställs till SVA:s förfogande. Frågan om s.k. flytfiskundersök-

ningar tas upp i propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	196 200	200 500	-4 300	98
varav 1996	139 800	142 600	-2 800	98
Prognos 1997	135 710	141 860	-6 150	96
Budget 1998	139 800	139 800	0	100
Beräknat 1999	139 800			
Beräknat 2000	139 800			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar vilket innebär att SVA:s årsredovisning för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 75 055 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

E 2. Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

1995/96	Utgift	111 458		
Därav 1996	Utgift	73 949		
1997	Anslag ¹	77 691	Utgifts- prognos	85 491
1998	Förslag	78 109		
1999	Beräknat	79 593		
2000	Beräknat	81 186		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver föreslås 7,8 miljoner kronor anvisas på tilläggsbudget i föreliggande budgetproposition.

Jordbruksverket har som chefsmyndighet för distriktsveterinärorganisationen ansvaret när det gäller ledning av och samordning inom distriktsveterinärorganisationen. Verket ansvarar bl.a. för central budget, löne- och taxesättning, arvodesuppörd, tjänstetillsättningar, avtalsfrågor och de förhandlingar som behövs.

Länsstyrelsen svarar för distriktsveterinärorganisationen i länet i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer och utövar tillsyn över andra praktiserande veterinärers verksamhet samt leder och samordnar åtgärder mot djursjukdomar och brister i djurskyddet.

Distriktsveterinärorganisationen är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas, är en distriktsveterinär skyldig att även utöva djursjukvård för övriga husdjur. Distriktsveterinärorganisationen skall i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringsorganisationen organiserade hälsokontrollverksamheten medverka vid förebyggande åtgärder.

Distriktsveterinärorganisationen finansieras till största delen av uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna, samt av anslag över statsbudgeten. De utgifter som belastar anslaget är i första hand lönekostnader samt utbildning och gemensam administration för organisationen. För närvarande är inte samtliga distriktsveterinärtjänster tillsatta. En tillsättning av ytterligare tjänster påverkar såväl intäkts- som kostnadssidan.

Under anslaget anvisas medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av jord- och skogsbrukets djur. Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av bl.a. en distriktsveterinär.

I syfte att bl.a. reducera statens kostnader för distriktsveterinärorganisationen beslöt riksdagen (prop.1993/94:150, bet. 1993/94:JoU32, rskr. 1993/94:403) om vissa förändringar när det gäller distriktsveterinärorganisationens organisation och finansiering att gälla från den 1 juli 1995. Till följd av omorganisationen uppstod vissa övergångskostnader som avser verksamheten före den 1 juli 1995. Övergångskostnader uppgående till 7,8 miljoner kronor har belastat och påverkat resultatet för budgetåret 1995/96. Regeringen föreslår i tilläggsbudgetavsnittet i föreliggande budgetproposition att medel anvisas för att täcka dessa kostnader. Merparten av övergångskostnaderna utgörs av kostnader avseende semester- och kompensationsersättning för de närmare hundralet veterinärer som slutade sin tjänstgöring som distriktsveterinärer under hösten 1995. Distriktsveterinärorganisationens resultat för budgetåret utgörs av ett underskott på ca 6 miljoner kronor, då nämnda övergångskostnader inkluderas.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Budgetåret 1995/96 har präglats av införandet av den nya distriktsveterinärorganisationen. Ett omfattande arbete har därvid utförts såväl centralt som inom fältverksamheten.

I samband med omorganisationen valde ca 90 veterinärer att lämna organisationen och i stället arbeta på privat basis. Det finns emellertid idag distriktsveterinärer över hela landet även om antalet i vissa områden är lågt. I dessa områden har regionala distriktsveterinärer anställts för att utföra distriktsveterinärernas officiella uppgifter. Antalet veterinärstationer uppgår i dag till ca 70.

Jordbruksverket uppfyller i sin årsredovisning de återrapporteringskrav som regeringen angav i regleringsbrevet gällande budgetåret 1995/96. Sålunda anger verket att av de särskilt tilldelade 15 miljoner kronor för inrättande av flerveterinärstationer har 3,1 miljoner kronor använts till ADB-utrustning, 5,0 miljoner kronor för inköp av tjänstebilar och 6,9 miljoner kronor har använts för inköp av utrustning och inventarier till stationerna.

Vidare beräknar verket att de tillfälliga kostnaderna som är direkt hänförliga till omorganisationen uppgår till ca 25 miljoner kronor. Av dessa har 7,8 miljoner kronor påverkat resultatet för budgetåret 1995/96, enligt vad som ovan anförts. Det resterande beloppet på ca 17 miljoner kronor utgörs i huvudsak av intjänad ej uttagen semester och arbetsbefrielsedagar som kommer att belasta verksamheten efterföljande räkenskapsår i den takt som de tas ut.

Jordbruksverket beräknar att kostnaderna för ett enskilt besök av en distriktsveterinär ökat med 10–20 % efter omorganisationen. Det bör påpekas att i denna kostnadsökning ingår kostnaderna för sociala avgifter, vilka alltså inte betalades innan organisationsförändringen.

Under året inleddes ett samarbetsprojekt med Svensk Husdjurskötsel. Som en del i projektet prövas en samarbetsform som bygger på samlokalisering och integrering mellan distriktsveterinärerna och näringens veterinärer. Projektet syftar till ett mera effektivt utnyttjande av de veterinära resurserna och till friskare djur genom en ökad förebyggande djursjukvård.

Jordbruksverket tog under år 1996 initiativ till en översyn av distriktsveterinärorganisationen och en särskild utredare tillkallades. Utredaren föreslår bl.a. att en särskild distriktsveterinärenhet inrättas direkt under verksamheten. Enheten skall ansvara för styrningen av distriktsveterinärorganisationen och dess administrativa frågor rörande t.ex. rekrytering, avtal, pensioner och löner. Jordbruksverket har beslutat att vidta bl.a. dessa förändringar av organisationen fr.o.m. den 1 september 1997. Regeringen förväntar sig att dessa åtgärder kommer att förbättra

och effektivisera verksamheten med avseende på såväl det offentliga som på distriktsveterinärernas och avnämarnas intressen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER ¹ (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	372 351	380 548	-5 963	97,8
varav 1996	246 170	249 596	-1 822	98,6
Prognos 1997	244 453	247 741	-3 288	98,7
Budget 1998	246 841	250 241	-3 400	98,6
Beräknat 1999	249 241			
Beräknat 2000	249 241			

1. Inklusive anslagsmedel.

Slutsatser

Regeringen föreslår en reelt oförändrad anslagstilldelning för distriktsveterinärorganisationen för år 1998, dvs. 78 109 000 kronor. Kostnaderna för verksamheten för budgetåret 1998 beräknas inte fullt ut att balanseras av intäkterna och ett verksamhetsunderskott kommer att uppstå. Under budgetåret 1999 beräknas verksamheten att på årsbasis vara i balans. Målsättningen är att det balanserade underskottet skall vara noll år 2003.

Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

E 3. Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

1995/96	Utgift	39 277	Anslags- sparande	346
Därav 1996	Utgift	27 485		
1997	Anslag	16 832	Utgifts- prognos	17 178
1998	Förslag	18 792		
1999	Beräknat	19 150		
2000	Beräknat	19 533		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget anvisas medel för kostnader för prövning från djurskyddssynpunkt av djurhållningsmetoder, inredningsdetaljer i stallar m.m. och utbildning i djurskyddstillsyn. Under anslaget anvisas också medel för djurhälsovård.

Regeringens överväganden

Regeringen anser att insatser för att ta fram alternativa inhysningssystem för höns är viktiga och måste prioriteras. Av anvisade medel får 500 000 kronor användas till rådgivning och information för att underlätta övergången till alternativa inhysningssystem i äggproduktionen. Medlen för djurskyddsfrämjande åtgärder bör öka med ca 1,6 miljoner kronor fr.o.m. år 1998.

Resultatinformation

Jordbruksverkets verksamhet beträffande djurskyddsfrämjande åtgärder har under budgetåret 1995/96 främst inriktats mot forskning, försök och utvecklingsarbete för framtagning av alternativa inhysningssystem. Dessutom har medel gått till den vidareutbildning i djurskydd som Sveriges lantbruksuniversitet anordnar för djurskyddsinspektörer samt till projekt för olika djurslag inom animalieproduktionen. Med stöd av lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. har Jordbruksverket utfärdat föreskrifter om organiserad hälsokontroll av husdjur och utsett huvudmän för de olika kontrollerna. Syftet med kontrollerna är att motverka eller förebygga sjukdomar hos husdjur. Anslutningen till kontrollen är frivillig.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 18 792 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

E 4. Centrala försöksdjursnämnden

1995/96	Utgift	10 583	Anslags-sparande	731
Därav 1996	Utgift	4 196		
1997	Anslag	6 909	Utgifts-prognos	6 500
1998	Förslag	6 893		
1999	Beräknat	7 102		
2000	Beräknat	7 317		

Beloppen anges i tusental kronor.

Övergripande mål för Centrala försöksdjursnämnden (CFN) är att samordna och planera frågor som rör försöksdjur i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök. CFN:s verksamhetsmål är att:

- verka för att minska försöksdjursanvändningen bl.a. genom att främja utvecklingen av alternativa metoder till djurförsök,

- verka för en enhetlig bedömning av frågor som de etiska nämnderna har att pröva,
- sprida information om försöksdjursfrågor.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Eftersom CFN inte kontrollerar samtliga de faktorer som styr försöksdjursanvändningen är det svårt att direkt mäta effekterna av CFN:s arbete för att minska antalet försöksdjur. Jämfört med år 1994 minskade dock försöksdjursanvändningen under år 1995 med 6 % från 352 000 till 331 000 djur enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök. Majoriteten (85 %) av dessa djur är möss och råttor. Minskningen av antalet försöksdjur beror framförallt på en minskad användning av möss och råttor vid universitet och högskolor.

CFN:s insatser för forskning har under budgetåret 1995/96 främst fördelats till områdena farmakologi och toxikologi eftersom dessa områden har bedömts särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekt. Totalt har 30 projekt erhållit forskningsstöd från CFN under budgetåret. I början av åren 1995 och 1996 träffades överenskommelser, som senare godkändes av regeringen, mellan Astra AB, Pharmacia & Upjohn Inc. och CFN om gemensamt forskningsstöd för kalenderåren 1995 och 1996. Även för kalenderåret 1997 har en överenskommelse med företagen träffats. Enligt överenskommelserna skall vardera företaget bidra med 500 000 kronor per år för att främja utvecklingen av alternativa metoder till djurförsök. I syfte att bl.a. stimulera utvecklingen av alternativa metoder till djurförsök har CFN sedan år 1980 också arrangerat internationella symposier. CFN anordnade i januari 1996 tillsammans med Kemikalieinspektionen ett möte med OECD:s Environment Directorate för att harmonisera valideringskriterier för alternativa tester. CFN har också en samordnande roll i ett internationellt forskningsprojekt och deltar även regelbundet i möten om försöksdjursfrågor inom EU och Europarådet.

CFN arrangerar årliga sammankomster med ordförande och sekreterare i de djurförsöksetiska nämnderna då bl.a. praktiska och juridiska frågor kring den etiska prövningen diskuteras. Under 1996 behandlade nämnderna 1 596 ansökningar om planerade djurförsök. Utbildning anordnas årligen för ledamöter i de djurförsöksetiska nämnderna. CFN utfärdar allmänna råd i syfte att främja en enhetlig bedömning av olika frågor som de djurförsöksetiska nämnderna har att pröva.

CFN publicerar fortlöpande skrifter och rapporter samt anordnar vetenskapliga seminarier m.m.

CFN:s årsredovisning visar att verksamheten under budgetåret 1995/96 bedrivits i enlighet med

nämndens instruktion samt de övergripande mål och verksamhetsmål som angivits i regleringsbrevet. Regeringen konstaterar att det vid bedömningen av hur försöksdjursanvändningen förändrats under en följd av år är viktigt att hänsyn tas dels till vilka kriterier som under olika år gällt för inrapportering av försöksdjursanvändningen, dels till förändringen av omfattningen av den forskning inom vilken djurförsök eller alternativa metoder används. Med beaktande av detta bedömer regeringen att utvecklingen av försöksdjursanvändningen varit tillfredsställande under senare år.

Under våren 1997 tillsattes en utredning med uppdrag att bl.a. inventera och bedöma försöksdjursanvändningen i landet (dir. 1997:43). I uppdraget ingår även att se över CFN:s verksamhet och att lämna förslag till hur forskningsstödet för att främja alternativa metoder till djurförsök bör organiseras. Vidare skall erfarenheterna av de djurförsöksetiska nämnderna utvärderas. Uppdraget skall redovisas senast den 15 april 1998.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar vilket innebär att CFN:s årsredovisning för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 6 893 000 kronor. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

E 5. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

1995/96	Utgift	216 616		
Därav 1996	Utgift	168 782		
1997	Anslag ¹	89 500	Utgifts- prognos	146 000
1998	Förslag	89 500		
1999	Beräknat	89 500		
2000	Beräknat	89 500		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Därutöver har 20,5 miljoner kronor anvisats på tilläggsbudget. Ytterligare 36 miljoner kronor föreslås anvisas på tilläggsbudget i föreliggande budgetproposition.

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar. Från anslaget utbetalas också ersättning för kostnader som uppkommit genom beslut om förintande av bisamhällen,

för bitillsynsmännens arvoden m.m. Vidare anvisas under anslaget medel för bekämpande av bl.a. leukos hos nötkreatur.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Som en följd av att paratuberkulos påvisades år 1993 hos nötkreatur importerade från Danmark beslöt Jordbruksverket att utreda samtliga import av nötkreatur till Sverige från år 1980 och framåt. Arbetet pågår fortfarande och målet är att bekämpa sjukdomen och härigenom kunna friförklara landet.

Ett frivilligt kontrollprogram avseende bovin tuberkulos hos hägnad hjort startade år 1994 med Svenska Djurhälsovården som huvudman. Huvudmannen har upprättat en bekämpningsplan och en ekonomisk plan och man räknar med att kunna utrota sjukdomen inom fem år. Tuberkuloskontrollen följer den ekonomiska plan som upprättades år 1994.

Djursjukdomssituationen i landet är god. Flera hälsokontrollprogram har närmast sig eller uppnått slutfasen. EU har beslutat att Sverige skall klassas som fritt från en av dessa sjukdomar, nämligen Aujeszky's sjukdom, från den 1 december 1996. Sverige beräknas klassas som fritt från den enzootiska bovina leukosen under det närmaste året.

Bekämpande av husdjursjukdomar

Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar avser ersättning enligt epizootilagen (1980:369) och lag (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur. Jordbruksverket har föreslagit att anslagsposten Bekämpande av husdjursjukdomar förs upp med 50 miljoner kronor. Av anslagsposten kommer Jordbruksverket att använda 400 000 kronor för undersökning av prover rörande amerikansk yngelröta och kvalster på bin samt för information och rådgivning om bisjukdomsförordningen.

Regeringen beräknar kostnaderna för denna del av anslaget till 38 750 000 kronor.

Bidrag till bekämpande av djursjukdomar

Bidrag till bekämpande av djursjukdomar avser bekämpande av bl.a. enzootisk bovin leukos (EBL) hos nötkreatur, Aujeszky's sjukdom (AD) hos svin, nötkreaturtuberkulos hos hjort, Bovin virus diarré (BVD) hos nötkreatur och Maedi-Visna (MV) hos får. Jordbruksverket föreslår att anslagsposten Bidrag till bekämpande av djursjukdomar förs upp med 43 150 000 kronor, vilket innebär en minskning jämfört med innevarande budgetår. Minskningen motiveras av ett minskat anslagsbehov för bekämpningsprogrammet mot AD samt bekämpningsprogrammet

mot EBL hos nötkreatur där en friförklaring bedöms vara nära förestående.

Regeringen anser att det är viktigt att bekämpningsprogrammen mot EBL hos nötkreatur, nötkreaturtuberkulos hos hjort, MV hos får och BVD hos nötkreatur får fullföljas. För bekämpning av dessa djursjukdomar beräknas 38 miljoner kronor.

Bidrag till obduktionsverksamheten

Sedan budgetåret 1992/93 har regeringen anvisat särskilda medel för obduktionsverksamheten. Svenska Djurhälsovården har det direkta ledningsansvaret för denna verksamhet. Sedan år 1995 har antalet obduktioner stabiliserats kring 4 000 djur per år vilket också utgör målsättningen för verksamheten. Kostnaderna för obduktion har enligt Jordbruksverket stigit mellan 15–20 % från år 1995 till början av år 1997. Kostnadsökningen beräknas därefter stabiliseras kring cirka 10 % per år.

Sverige har i ett internationellt perspektiv ett mycket gott läge i fråga om antalet fall av smittsamma husdjursjukdomar. Obduktioner av djur är ett viktigt medel för att kontrollera och dokumentera sjukdomsläget i landet. Regeringen beräknar 2 750 000 kronor för bidrag till obduktionsverksamheten.

Bidrag till utveckling och genomförande av sjukdomskontroller

För att kartlägga och dokumentera sjukdomsläget dels för de sjukdomar där Sverige beviljats tilläggsgarantier samt för att även i övrigt kunna utföra de sjukdomskontroller som EU ställer krav på, t.ex. beträffande tuberkulos och brucellos hos nötkreatur

och newcastlesjukan hos fjäderfä har, sedan budgetåret 1992/93, Jordbruksverket årligen kunnat disponera 10 miljoner kronor.

Regeringen beräknar, liksom Jordbruksverket, att 10 miljoner kronor bör anvisas för utveckling av sjukdomskontrollprogram och genomförande av sjukdomskontroller som krävs för att infria de krav som förväntas med anledning av medlemskapet i EU.

Stöd till biodlingen

EG fattade i våras beslut om att stödja biodlingen inom gemenskapen. Bestämmelserna om stödet finns i rådets förordning (EG) nr 1221/97 av den 25 juni 1997 om allmänna tillämpningsregler för åtgärder som syftar till att förbättra villkoren för produktion och saluföring av honung. Stödet som till hälften medfinansieras av EG omfattar bl.a. åtgärder för teknisk hjälp till biodlare och sammanslutningar av biodlare, bekämpning av varroa kvalster och därmed sammanhängande sjukdomar och analys av honungens fysisk-kemiska egenskaper. Medlemsstaterna skall upprätta nationella program och efter det att kommissionen godkänt dem träder stödet i kraft. Ett svenskt program skall utarbetas och överlämnas till kommissionen under hösten. Stöd till biodlingen utgår också från anslaget E 3.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar till 89 500 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

9 Livsmedel

Omfattning/ändamål

Verksamhetsområdet livsmedel omfattar bl.a. livsmedelskontroll, livsmedelsberedskap, statistik och exportfrämjande åtgärder.

Det övergripande målet för Statens livsmedelsverks verksamhet är att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor.

Livsmedelsförsörjningen är en särskild funktion inom det civila försvaret. Jordbruksverket är funktionsansvarig myndighet. Från anslaget täcks kostnader för beredskapsåtgärder.

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden har ansvar för merparten av jordbruksstatistiken. Myndigheten ansvarar för att statistik tas fram i den omfattning som krävs på nationell nivå och inom EU. Nämnden har också till uppgift att följa den ekonomiska utvecklingen inom livsmedelsområdet vilket har vissa kopplingar till statistikverksamheten.

Riksdagen anslog år 1992, för en fyraårsperiod, 60 miljoner kronor för exportbefrämjande åtgärder inom livsmedelssektorn. År 1995 avsattes ytterligare 17 miljoner kronor till "Food from Sweden", för fortsatt verksamhet under år 1996 och år 1997.

Målsättningen med verksamheten har varit att genom förbättrad marknadsföring och kompetens inom livsmedelsindustrin medverka till en ökad export av i Sverige förädlade livsmedel, främst baserade på svenska jordbruksråvaror. Prioriterade länder har varit de nordiska länderna, Tyskland, England, Frankrike och i viss utsträckning USA.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
446,1	268,2	202,9	176,5	180,7	185,2

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Regeringen anser inte att det finns skäl att föreslå några ändringar i Livsmedelsverkets verksamhetsinriktning. Prognosen för innevarande år tyder på att utgifterna överstiger anvisade medel. Detta beror på att Livsmedelsverket ianspråktar anslagssparande. Regeringen anser att en viss effektivisering av statistikproduktionen är möjlig. En utvärdering av exportfrämjande åtgärder visar att erfarenheterna från verksamheten är positiva.

Prioriteringar för 1998

Inom livsmedelsförsörjningen kräver särskilt frågan om sårbarhet i vattenförsörjningen fortsatt analysarbete.

Ansvarsfördelningen för beredskapsåtgärder behöver klargöras.

För exportfrämjande åtgärder föreslås 5 miljoner kronor anvisas för år 1998.

Resultatbedömning och slutsatser

Under budgetåret 1995/96 har Livsmedelsverket avslutat vissa större projekt, bland vilka kan nämnas matförgiftningsprojektet, medverkande i det s.k. allergitåget och framtagande av boken Matverket. EU-arbetet tar stora resurser i anspråk och Livsmedelsverkets personal har under perioden deltagit i ca 300 möten. När det gäller normgivningsverksamheten har verket särskilt prioriterat arbetet med att få till stånd så bra bestämmelser som möjligt rörande märkning av livsmedel och användningen av tillsatser i livsmedel samt så låga gränsvärden som möjligt för bekämpningsmedelsrester och kontaminanter i livsmedel. På tillsynsområdet hade så gott som samtliga av landets storskaliga stycknings- och charkanläggningar anpassats till EG:s bestämmelser vid verksam-

hetsårets slut. Av de redovisade resultaten framgår vidare att ett flertal nya metoder för analys av främmande ämnen i animaliska livsmedel och bekämpningsmedelsrester i vegetabilier har utvecklats under perioden. Vidare har metoder för analys av olika sjukdomsframkallande bakterier utvecklats.

På livsmedelsområdet har en av de stora frågorna under verksamhetsperioden varit de forskningsresultat som presenterades i mars 1996 och som uttalade att det inte kunde uteslutas att det finns ett samband mellan nötkreaturssjukdomen BSE (den s.k. galna ko-sjukan) och en ny variant av Creutzfeldt-Jakobs sjukdom hos människa.

Sammantaget anser regeringen inte att det finns skäl att föreslå några ändringar i verksamhetens inriktning.

För länsstyrelsernas verksamhet på livsmedelsområdet är det övergripande målet att medverka till att upprätthålla och om möjligt förbättra livsmedelskvaliteten. Länsstyrelserna skall också medverka till en effektiv livsmedelstillsyn inom länen. Flertalet länsstyrelser har under verksamhetsåret prioriterat projektinriktade kontroller, kommunbesök och arbetet med anpassningen av chark- och styckningsanläggningar till EG:s bestämmelser. Flera länsstyrelser bedömer att deras verksamhet bidragit till att upprätthålla eller förbättra den lokala livsmedelstillsynen och livsmedelskvaliteten inom länet.

Regeringen har under våren 1997 tillsatt en utredning med uppgift att göra en översyn av livsmedelstillsynen (dir. 1997:25). Kommittén skall särskilt utreda fördelningen mellan stat och kommun vad gäller ansvaret för livsmedelstillsynen, föreslå lämpliga former för tillsynen liksom för systemet med tillsynsavgifter. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 1997.

Beträffande livsmedelsberedskapen anser regeringen att verksamheten inom funktionen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Sårbarheten i dricksvattenförsörjningen kräver dock fortsatt analys.

Den i samband med budgetpropositionen 1994/95 beslutade besparingen om 200 miljoner kronor på livsmedelsberedskapens område förutsatte en lagerutförsäljning motsvarande 640 miljoner kronor. Denna utförsäljning slutfördes under våren 1997.

Vad gäller produktionen av jordbruksstatistik anser regeringen att den bedrivits på ett tillfredsställande sätt och att det inte nu finns någon anledning att föreslå ändringar i Livsmedelsekonomiska samarbetsnämndens verksamhet.

De projekt som bedrivits för att främja export av livsmedel är utbildning, kartläggningar och information, gemensamt svenskt deltagande i mässor utomlands och andra gemensamma länderaktiviteter.

Under våren 1997 har en utvärdering av verksamheten under perioden 1992–1996 skett. Utvärderingen visar att erfarenheterna är nästan odelat positiva och att "Food from Sweden" bidragit till att öka in-

tresset för svensk mat utomlands. Mot bakgrund härav föreslår regeringen att 5 miljoner kronor anvisas för exportfrämjande åtgärder för år 1998. Därtill förutsätts att näringen tillskjuter medel.

F 1. Statens livsmedelsverk

1995/96	Utgift	164 657	Anslags-sparande	34 079
Därav 1996	Utgift	109 262		
1997	Anslag	103 051	Utgifts-prognos	115 200
1998	Förslag	105 831		
1999	Beräknat	108 771		
2000	Beräknat	111 994		

Beloppen anges i tusental kronor.

Statens livsmedelsverk är central förvaltningsmyndighet med uppgift att handlägga frågor om livsmedel, i den mån sådana frågor inte skall handläggas av någon annan myndighet. De huvudsakliga uppgifterna för Livsmedelsverket är att utarbeta föreskrifter inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511) samt leda och samordna livsmedelskontrollen, informera om viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, aktivt medverka till att riksdagens och regeringens riktlinjer i fråga om kost och hälsa fullföljs, verkställa utredningar och praktiskt vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelskontrollen. Verket är chefsmyndighet för besiktningsveterinärorganisationen som utför köttbesiktning vid kontrollslakterier m.m. Statens utgifter för ändamålet täcks av avgifter som tas ut enligt särskild taxa av bl.a. slakteriföretagen.

Livsmedelsverkets avgiftsintäkter består bl.a. av avgifter för köttbesiktning m.m., kontroll av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animaliska livsmedel, avgiftsmedel för central tillsyn som överförs till verket från kommunerna, avgifter för provtagning och undersökning vid större livsmedelsanläggningar samt avgifter för tillstånd m.m. Dessutom erhålls intäkter från uppdragsverksamhet, publikationer och kursverksamhet.

Resultatbedömning

Livsmedelsverkets årsredovisning är mycket informativ. Redovisningen av kostnadsfördelning och styckkostnader har utvecklats jämfört med tidigare år. Resultatbedömningen och effektredovisningen bör dock enligt regeringens mening kunna utvecklas ytterligare.

Besiktningsveterinärorganisationen redovisar ett underskott på 5,6 miljoner kronor för budgetåret

1995/96. Därmed har det balanserade överskottet förbrukats och vänts till ett balanserat underskottet på 369 000 kronor. Underskottet hänför sig framför allt till verksamheten vid storskaliga slakterier, främst beroende på att vikariatskostnaderna blivit högre än beräknat. Livsmedelsverket har mot bakgrund därav gjort en översyn av avgifterna för köttbesiktningen vid storskaliga slakterier för tamboskap och fjäderfä som resulterade i en höjning av avgifterna fr.o.m. den 1 mars 1997.

Den avgiftsfinansierade kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier redovisade ett underskott på 13,7 miljoner kronor vilket reducerade det ackumulerade överskottet till 265 000 kronor. För kontrollen av främmande ämnen i animaliska livsmedel redovisades ett underskott på 2,6 miljoner kronor vilket reducerade det ackumulerade överskottet till 2,7 miljoner kronor. Det huvudsakliga skälet till de redovisade underskotten är att kontrollen av bekämpningsmedelsrester och främmande ämnen i varor som förs in från andra EU-länder inte längre kan finansieras via importavgifter, utan har till stor del under budgetåret 1995/96 i stället fått finansieras med överskottsmedel. Livsmedelsverket har mot bakgrund därav fr.o.m. innevarande år anvisats ytterligare 8,5 miljoner kronor för att finansiera kontrollen i denna del.

Av det redovisade anslagssparandet på 34,1 miljoner kronor hänför sig 3 miljoner kronor till överskott av avgiftsmedel från kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier.

Underskottet i den anslagsfinansierade verksamheten för budgetåret 1995/96 var 13,7 miljoner kronor. Livsmedelsverkets prognos innebär att underskottet beräknas bli 15 miljoner kronor år 1997 och 10 miljoner kronor år 1998. Underskottet finansieras med befintligt anslagssparande. Livsmedelsverket har fastställt en besparingsplan som bl.a. innebär en neddragning med ca 30 tjänster och verket beräknar att ha en budget i balans år 1999. Framför allt är det den kunskapsuppbyggande verksamheten som kommer att minska i omfattning men även informationsverksamhet och administrativ verksamhet berörs.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

OFFENTLIGRÄTTSLIG VERKSAMHET ¹ (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	147 596	169 481	-21 885	87
varav 1996	99 315	117 418	-18 103	85
Prognos 1997 ²	121 950	129 500	-7 550	94
Budget 1998	125 000	132 000	-7 000	95
Beräknat 1999	127 000			
Beräknat 2000	130 000			

1. Av redovisningstekniska skäl omfattar uppgifterna för 1995/96 besiktningsveterinärorganisationen, kontroll av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier, medan de för år 1997 och framåt omfattar även tillsyn av livsmedelsanläggningar och myndighetsärenden.
2. Underskottet hänför sig huvudsakligen till resultatområdet direkt tillsyn av livsmedelsanläggningar där avgifterna bekostar enbart provtagning och undersökning.

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	6 830	7 730	-900	88
varav 1996	4 926	6 639	-1 713	74
Prognos 1997	4 800	4 800	0	100
Budget 1998	5 000	5 000	0	100
Beräknat 1999	5 000			
Beräknat 2000	5 000			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar vilket innebär att Livsmedelsverkets årsredovisning för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 105 831 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslag.

F 2. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden

1995/96	Utgift	4 384	Anslags-sparande	3 918
Därav 1996	Utgift	3 019		
1997	Anslag	3 868	Utgifts-prognos	5 000
1998	Förslag	4 019		
1999	Beräknat	4 139		
2000	Beräknat	4 263		

Beloppen anges i tusental kronor.

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden är ansvarig myndighet för den officiella statistiken inom följande områden:

- Lantbrukets struktur
- Produktion i lantbruks- och trädgårdsnäring
- Sysselsättning i jordbruket
- Skördeuppskattningar
- Lantbrukets ekonomi
- Prisutvecklingen i jordbruket

De övergripande målen för nämnden är att dels ansvara för att statistik tas fram kostnadseffektivt och kvalitetsmässigt i tillräcklig omfattning för att motsvara de krav som ställs på officiell statistik både i Sverige och inom EU, dels genom kalkyler och utredningar belysa den ekonomiska utvecklingen inom livsmedelsområdet.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Vid en bedömning av nämndens årsredovisning måste hänsyn tas till att det är en mycket liten myndighet med endast 5,44 årsarbetskrafter. Resultatredovisningen ger en god överblick över nämndens arbete under budgetåret 1995/96. Däremot är det delvis oklart hur stor del av arbetet som utförs direkt av nämnden respektive utförs av externa uppdragstagare.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar vilket innebär att årsredovisningen för Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 4 019 000 kronor för år 1998. De bedömda anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

F 3. Kostnader för livsmedelsberedskap

1995/96	Utgift	173 428		
Därav 1996	Utgift	106 877		
1997	Anslag	28 415	Utgifts-prognos	28 415
1998	Förslag	28 614		
1999	Beräknat	29 158		
2000	Beräknat	29 741		

Beloppen anges i tusental kronor.

Livsmedelsförsörjningen är enligt beredskapsförordningen (1993:242) en särskild funktion inom det civila försvaret. Livsmedelsfunktionen omfattar försörjning med livsmedel inkl. vatten, reglerings- och ransoneringsåtgärder för livsmedel, livsmedelshygien samt civil veterinärverksamhet.

Jordbruksverket är funktionsansvarig myndighet. Vidare har Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Fiskeriverket deluppgifter inom funktionen.

Från anslaget finansieras, förutom beredskapsåtgärder, även lönekostnader m.m. för viss personal.

Riksdagen beslutade den 11 juni 1996 (rskr. 1995/96:304) att beredskapslagren med livsmedel i huvudsak skulle avvecklas. Därmed minskade anslagsbehovet med 100 miljoner kronor.

Kvarvarande medel efter avslutad avveckling inlevereras till inkomstittel efter det att kostnader i form av hantering, frakt, skada, analyser, lagerhyra för tomma lokaler och dylikt har avräknats.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Jordbruksverket har i livsmedelsfunktionens planeringsunderlag för perioden 1998–2000 angett att förmågan att trygga försörjningen med livsmedel vid ett väpnat angrepp är godtagbar i södra och mellersta Sverige men knappt godtagbar i Norrland, eftersom möjligheterna att klara en planerad uppbyggnad av lager av livsmedel och livsmedelsråvaror i Norrland under en ettårig uppbyggnadsperiod är osäkra. Jordbruksverket fick i samband med 1996 års försvarsbe-

slut, Totalförsvaret i förnyelse, i uppdrag att utreda vilka andra åtgärder som behöver vidtas för att försörjningen med livsmedel skall tryggas i huvudsak utan statlig beredskapslagring. I sin rapport har verket identifierat tre typer av åtgärder vilka bör vidtas redan i fredstid. Dessa är överenskommelser om lageruppbyggnad i partihandeln, bevarande av vissa lagringsutrymmen med specialutrustning främst i Norrland samt viss fortsatt lagring av strategiskt viktiga produkter.

Gränssättande för försörjningen med dricksvatten är el, reservvattentäkter, reservdelar och kemikalier. Vid störningar i ordinarie distributionssystem har förmågan att snabbt organisera distributionen av nödvatten avgörande betydelse. I de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö bedöms förmågan som godtagbar på gränsen till icke godtagbar. I övriga landet bedöms förmågan som godtagbar. Förmågan att förhindra eller i tid upptäcka sabotage med B-stridsmedel bedöms inte som godtagbar.

Slutsatser

Mot bakgrund av gjorda bedömningar i planeringsunderlag och konsekvensanalys anser regeringen att verksamheten inom funktionen bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Regeringen konstaterar dock att den bedömda förmågan för distribution och kvalitetskontroll av dricksvatten är tveksam. I samband med propositionen Svåra påfrestningar på samhället i fred (prop. 1996/97:11) har regeringen aviserat sin avsikt att vid senare tillfälle återkomma i detta ärende. Beredning pågår för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 28 614 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 räknas anslagsbehovet utifrån 1998 års anslagsnivå.

F 4. Livsmedelsstatistik

1995/96	Utgift	51 832		
Därav 1996	Utgift	28 611		
1997	Anslag	31 291	Utgifts- prognos	30 000
1998	Förslag	27 084		
1999	Beräknat	27 625		
2000	Beräknat	28 178		

Beloppen anges i tusental kronor.

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnaden för jordbruksstatistisk årsbok

och livsmedelstatistiskt program. De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är reglerade genom EG-förordningar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Regeringen bedömer att en besparing är möjlig genom en viss effektivisering av statistikproduktionen. För budgetåret 1998 har regeringen beräknat en reduktion av anslaget med drygt 3,7 miljoner kronor. För budgetåret 1998 kommer Jordbruksverket att ta över ansvaret för de s.k. djurräkningarna från Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden vilket innebär en omförelse av medel på 700 000 kronor. Under år 1999 eller 2000 skall Sverige liksom övriga medlemsstater genomföra en totalundersökning på strukturområdet. För Sveriges del beräknas undersökningen preliminärt komma att genomföras under år 1999. Nämnden räknar därför med ett ökat medelsbehov detta år.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 27 084 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 bedömer regeringen tills vidare att utgifterna torde rymmas inom ramen för nuvarande anslagsnivå.

F 5. Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

1995/96	Utgift	6 966		
Därav 1996	Utgift	6 966		
1997	Anslag	6 000	Utgifts- prognos	6 000
1998	Förslag	6 000		
1999	Beräknat	6 000		
2000	Beräknat	6 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden. Anslagsbeloppet motsvarar EG:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken. Detta belopp varierar mellan olika år.

Regeringens överväganden och slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 6 000 000 kronor för år 1998. För åren 1999 och 2000 beräknas utgifterna vara oförändrade.

F 6. Exportfrämjande åtgärder

1995/96 ¹	Utgift	3 234	Anslags- ¹ sparande	15 766
Därav 1996 ¹	Utgift	3 196		
1997	Anslag	0	Utgifts- ¹ prognos	15 766
1998	Förslag	5 000		
1999	Beräknat	5 000		
2000	Beräknat	5 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Reservationsanslaget G 8 Konsument- och marknadsföringsåtgärder inom livsmedelsområdet, anslagsposten 2 marknadsföring av svenska livsmedel.

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten innevarande år.

Regeringens överväganden

Efterfrågan på livsmedel kommer totalt sett att öka i världen. Produktionen väntas öka i en del lågkostnadsländer i t.ex. Sydamerika. Det finns också en ambition att inom den europeiska livsmedelsproduktionen ta del av denna växande marknad. En ökad konkurrens ställer krav på ökad effektivitet inom

jordbruket och livsmedelsindustrin. Svenska företag inom dessa områden måste profilera sig mer än tidigare och större insatser krävs vad gäller marknadsföring av svenska livsmedel med hög kvalitet. Till detta hör en satsning på ekologiskt framställda produkter. Det bör finnas utrymme för en expanderande svensk livsmedelssektor, inte minst genom att profilera sig på EU-marknaden. En ökande export är nödvändig, inte bara för att skapa ökad sysselsättning inom livsmedelssektorn, utan också för att behålla den sysselsättning som redan finns.

För att svenskt jordbruk och livsmedelsindustri skall kunna växa och ta nya marknadsandelar på en allt mer internationell marknad krävs att man är konkurrenskraftig. För detta fordras högkvalitativa produkter, en effektiv produktionsapparat och likartade villkor jämfört med konkurrenterna. Huvudansvaret för export- och marknadsföringsåtgärder ligger alltid på näringen som förväntas stå för väsentliga insatser på detta området. Regeringen vill emellertid genom att främja exportsatsningar bidra till en positiv utveckling.

Slutsatser

Regeringen föreslår att ett ramanslag på 5 miljoner kronor förs upp på statsbudgeten för år 1998 för bidrag till exportfrämjande åtgärder. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör få besluta om fördelningen av medel under detta anslag. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

10 Utbildning och forskning

Omfattning/ändamål

Ansvar för högre utbildning och forskning inom det område som rör vård och nyttjande av biologiska naturresurser ligger inom Jordbruksdepartementets verksamhetsområde. Utbildning inom detta område bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Verksamheten bedrivs i enlighet med högskolelagen (1992:1434) och förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet. SLU erbjuder förutom långa yrkesinriktade utbildningar till agronom, hortonom, jägmästare, landskapsarkitekt och veterinär även kandidat/magisterexamen inom områdena skog, bioteknologi och naturresurser. Därutöver finns kortare yrkesutbildningar.

Forskningen inom Jordbruksdepartementets verksamhetsområde syftar till att värna om vården och nyttjandet av de biologiska naturresurserna. Den har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Medel för forskningen anvisas huvudsakligen via anslag till SLU och Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR). Inom utgiftsområdet bedrivs även kollektiva program som rör skogsforskning, jordbruks-teknisk forskning samt forskning och utvecklings-verksamhet inom områdena växtförädling och trädgård.

Regeringen har i den forskningspolitiska propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5) angett riktlinjerna för den allmänna forskningspolitiken och den forskning som bedrivs vid SLU respektive finansieras av SJFR.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
1 744,2	1 160,7	1 218,6	1 228,9	1 280,1	1 322,4

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Den relativt kraftiga besparingen som ålades SLU budgetåret 1995/96 har inneburit indragning av anställningar och koncentration av verksamheten till fyra huvudorter. Under innevarande år utökas utbildningen med 200 platser.

Även de forskningsanslag SJFR disponerade budgetåret 1995/96 reducerades kraftigt. Innevarande år disponerar forskningsrådet drygt 200 miljoner kronor för forskning utöver reserverade medel från tidigare år.

Prioriteringar för 1998

Regeringen prioriterar en ökad satsning på grundutbildningen inom högskolan. Utbildningsfrågorna är en viktig del av regeringens åtgärder för en ökad satsning (prop. 1995/96:222). Med anledning av regeringens program för en utökning av antalet studieplatser inom högskolan föreslås att antalet helårsplatser vid SLU:s utbildningar utökas med 450 platser under budgetåret.

Tjänstestrukturen inom högskolan förnyas och forskarutbildningen reformeras. Regeringen satsar på en förstärkning av kvalitén inom forskarutbildning och forskning genom tydliga mål för forskarutbildningen.

Resultatbedömning och slutsatser

Regeringen bedömer att utbildning och forskning om naturresurserna och de areella näringarna kommer att vara mycket centrala under de kommande åren. Viktiga globala miljö- och livsmedelsförsörjningsfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner. Svenskt deltagande i EU:s forskningsprogram öppnar nya och större möjligheter till interna-

tionell samverkan inom forskningen. Svenska forskare och forskningsmyndigheter bör aktivt ta del i denna samverkan.

G 1. Sveriges lantbruksuniversitet

1995/96	Utgift	1 420 657	Anslags-sparande	0
Därav 1996	Utgift	947 107		
1997	Anslag	980 773	Utgifts-prognos	980 773
1998	Förslag	1 021 979		
1999	Beräknat	1 069 091		
2000	Beräknat	1 107 123		

Beloppen anges i tusental kronor.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Från anslaget bekostas grundutbildning, forskarutbildning, forskning, miljöanalys samt information och fortbildning.

Verksamheten bedrivs utifrån ett sektorsansvar, som preciseras av ansvarsområdena jord- och trädgårdsbruk, landskapsplanering, livsmedelsproduktion, naturvård, skogsbruk och vedråvarans förädling, vattenbruk samt veterinärmedicin och husdjursskötsel.

Grundutbildningen bedrivs inom fem långa och åtta korta yrkesprogram samt inom de tre nya kandidat/magisterutbildningarna skogsvetar-, bioteknologi- och naturresursprogrammen.

Forskningen bedrivs utifrån de riktlinjer som angetts i den forskningspolitiska propositionen Forskning och Samhälle (prop. 1996/97:5).

Vad som allmänt sägs om högre utbildning och forskning under utgiftsområde 16 gäller också för SLU om inte annat framgår.

Regeringen har för år 1997, i syfte att påskynda en jämnare könsfördelning i forskarkarriären, beslutat delfinansiera

- professurer för underrepresenterat kön vid SLU inom följande fyra områden:
 - växtbiokemi
 - hortikulturell genetik och förädling
 - vattenbruk, särskilt fiskars beteende
 - markekologi med inriktning mot kolets omsättning
- fyra forskarassistenttjänster vid SLU för kvinnor.

SLU och SJFR skall därutöver bidra till finansieringen av dessa tjänster med hälften vardera av den del som inte täcks genom de särskilda medel som regeringen anvisat. Den sistnämnda professuren skall dock i sin helhet finansieras av berörda myndigheter under Jordbruksdepartementet.

För år 1998 anvisas 23,7 miljoner kronor för 367 nya högskoleplatser fr.o.m. vårterminen och ytterligare 83 fr.o.m. höstterminen. Sammanlagt skall 450 nya platser tillskapas. Därutöver föreslås, av statsfinansiella skäl, en besparing på 9,4 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

SLU har vidtagit kraftiga åtgärder för att möta det sparbehov som ålades SLU budgetåret 1995/96. Nedskärningar har framför allt vidtagits inom forskningen, där man dragit in 33 högre tjänster vid innehavarnas pensionsavgång. Dessa nedskärningar har emellertid ännu inte fått fullt genomslag. Effekterna av beslut om indragningar visar sig ofta inte förrän efter upp till 18 månader. Myndighetskapalet har därför minskat från 317 miljoner kronor den 30 juni 1996 till 101 miljoner kronor den 1 juni 1997. SLU har koncentrerat sin verksamhet till fyra huvudorter med både utbildning och forskning, Alnarp, Skara, Umeå och Ultuna. Verksamheterna vid Garpenberg, Lund och Svalöv har flyttats till huvudorterna och skogsteknikerutbildningen i Bispgården har lagts ner.

Genom omprioriteringar har SLU lyckats öka antalet nyinskrivna programstudenter med drygt 25 %. Antalet disputationer har ökat.

SLU har i årsredovisningen för budgetåret 1995/96 redovisat en ökning av examinationen både vad gäller studenter i grundutbildningen och i forskarutbildningen. Vad gäller minskning av kostnaderna för de kortare utbildningarna till en nivå som motsvarar jämförbara utbildningar vid andra universitet har SLU haft svårt att hitta sådana jämförbara utbildningar. Flera av de kortare utbildningarna är dessutom i ett etableringsskede varför kostnaderna för dessa är större än för redan etablerade utbildningar. Antalet kvinnliga lärare har ökat från 21 % till 25 % från föregående år.

SLU:s årsredovisning har för varje år förbättrats. Resultaten har redovisats utifrån de mål som regeringen uppställt för verksamheten i regleringsbrev för budgetåret 1995/96 och man har i stort sett uppnått dessa mål.

SLU ligger långt framme i sin användning av IT, som exempel kan nämnas satsningen på att som sannolikt det första forskningsbiblioteket i Sverige kunna erbjuda sin bibliotekskatalog i s.k. world wide web-format.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	266 839	297 228	-30 389	89
varav 1996	186 471	206 731	-20 260	90
Prognos 1997	164 000	179 879	-15 879	91
Budget 1998	118 200	118 200	0	100
Beräknat 1999	118 200			
Beräknat 2000	118 200			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar vilket betyder att SLU:s årsredovisning för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1998 till 1 021 979 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven till 1 069 091 000 kronor respektive 1 107 123 000 kronor.

G 2. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader

1995/96	Utgift	13 935	Anslags- sparande	1 244
Därav 1996	Utgift	9 481		
1997	Anslag	10 501	Utgifts- prognos	10 200
1998	Förslag	10 806		
1999	Beräknat	11 107		
2000	Beräknat	11 417		

Beloppen anges i tusental kronor.

Skogs- och jordbrukets forskningsråds (SJFR) uppgift är att främja och stödja i första hand grundläggande och långsiktig forskning som gagnar ett hållbart nyttjande av biologiska naturresurser med särskild inriktning på de areella näringarna.

Rådet skall verka för ett vidgat internationellt samarbete och arbeta för att informationen om forskning och forskningsresultaten sprids till samhället och berörda näringar.

Regeringen har i den forskningspolitiska propositionen *Forskning och Samhälle* (prop. 1996/97:5)

dragit upp riktlinjerna för inriktningen av SJFR:s forskning.

SJFR har det nationella ansvaret för vissa EU-program samt delprogrammet Jordbruk och Fiske (FAIR) i EU:s fjärde ramprogram. SJFR har bilaterala samarbetsavtal med Institut National de la Recherche Agronomique (INRA) i Frankrike och med Consiglio Nazionale della Ricerca (CNR) i Italien. Det nordiska samarbetet inom jordbruksområdet är etablerat sedan länge och bedrivs inom Nordiska Kontaktorganet för Jordbruksforskning (NKJ). Nordiskt samarbete inom skogsforskningen sker inom Samnordisk skogsforskning (SNS), som har ställning av en institution under Nordiska Ministerrådet.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

SJFR hanterar årligen ca 1 000 ansökningar om forskningsbidrag, stipendier, resebidrag etc. SJFR ger också råd och vägledning till forskare som vill finansiera sin forskning med medel från rådet eller andra finansierare, t.ex. nordiska samarbetsorgan eller EG-kommissionen.

Forskningssamarbetet inom EU har intensifierats. Det svenska deltagandet i EU:s fjärde ramprogram, delprogrammet Jordbruk och Fiske (FAIR), har ökat.

Särskilda utredningsuppdrag har påbörjats eller fullföljts under budgetåret 1995/96, såsom utvärdering av träkvalitetsforskning, utarbetande av ett forskningsprogram för trädgårdsnäringen samt utarbetande av ett förslag till forskning inom området ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar, vilket innebär att årsredovisningen för räkenskapsåret 1995/96 i allt väsentligt varit rättvisande. RRV har dock i en revisionsrapport visat på vissa väsentliga brister i resultatredovisningen. RRV har rekommenderat SJFR att utveckla sina mätmetoder för att kunna redovisa i enlighet med de målformuleringar och återrapporteringskrav som återfinns i SJFR:s regleringsbrev. Med anledning av RRV:s iakttagelser och regeringsuppdraget till forskningsråden har dessa gemensamt lämnat förslag till riktlinjer för en ekonomisk återrapportering av forskningsprojekt.

Regeringen har i regleringsbrev för år 1997 strävat efter att tydliggöra verksamhetsmål och återrapporteringskrav, vilket torde underlätta för SJFR i sin åter-

rapportering. Regeringen har i resultatdialog med SJFR diskuterat bristerna i årsredovisningen.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 10 806 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

G 3. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning

1995/96	Utgift	308 353	Anslags-sparande	78 717
Därav 1996	Utgift	203 218		
1997	Anslag	204 850	Utgifts-prognos	226 700
1998	Förslag	195 234		
1999	Beräknat	199 056		
2000	Beräknat	203 039		

Beloppen anges i tusental kronor.

Under anslaget finansieras SJFR:s forskningsstöd samt stöd till kollektiv forskning. Den kollektiva forskningen omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling.

Regeringens överväganden

SJFR har för den kollektiva forskningen träffat avtal med Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk forskning om gemensam finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet på det jordbrukstekniska området. Ansvaret för programmets genomförande ligger hos Jordbrukstekniska institutet. SJFR har vidare träffat avtal med Stiftelsen Skogsbrukets Forskningsinstitut om gemensam finansiering av viss skogsforskning. Avtalen omfattar perioden 1997–2000 för verksamhetens inriktning men den ekonomiska delen omfattar, med hänsyn till omstrukturering av det statliga stödet till den kollektiva forskningen, ett år i taget. På grund härav kommer man att under år 1997 göra en översyn av associationsformerna för Stiftelsen Skogsbrukets Forskningsinstitut och Jordbrukstekniska institutet.

Kollektiva program

	1997	1998
Jordbruksteknik	3 700	3 700
Skogsforskning	24 300	24 300
Trädgårdsforskning	11 000	11 000
Växtförädling	7 000	7 000
Summa program	46 000	46 000

Beloppen anges i tusental kronor.

Reserverade medel uppgick vid ingången av innevarande budgetår till drygt 78,7 miljoner kronor.

SJFR har i budgetunderlaget för år 1998 redovisat en plan för hur dessa skall disponeras.

Med hänsyn bl.a. till de ökade möjligheter till forskarutbyte med utlandet som tillkommit genom nya finansiärer föreslås en minskning av SJFR:s anslag med 14 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1998 till 195 234 000 kronor för SJFR för forskning och kollektiv forskning. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

G 4. Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

1995/96	Utgift	1 287		
Därav 1996	Utgift	858		
1997	Anslag	882	Utgifts-prognos	882
1998	Förslag	901		
1999	Beräknat	929		
2000	Beräknat	958		

Beloppen anges i tusental kronor.

Skogs- och lantbruksakademiens uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jord och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. Från anslaget betalas kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under det gångna budgetåret har akademien belyst aktuella skogs- och jordbruksfrågor vid ordinarie månadssammankomster och seminarier, genom arbete inom utskott, kommittéer och arbetsgrupper samt utgivande av rapporter.

För år 1998 hemställer akademien om ett anslag på 920 000 kr.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 901 000 kronor för år 1998. Anslagsbehoven för åren 1999 och 2000 är beräknade med utgångspunkt i 1998 års anslagsnivå.

11 Skogsnäring

Omfattning/ändamål

Skogsnäringen är fortsatt en av landets viktigaste näringar. Den kännetecknas av påtagliga konjunkturvariationer men sedd i ett längre perspektiv är utvecklingen stadigt positiv. De svenska skogsföretagens stora beroende av den internationella marknaden gör att konkurrensen ökar från länder med bättre förutsättningar att producera traditionella skogsprodukter. I ökad utsträckning riktar företagen därför sitt intresse mot investeringar i dessa länder. Den sverigebaserade industrin måste mot den bakgrunden verka för ett bättre utnyttjande och ett högre ekonomiskt utbyte av den dyra svenska vedfibern. Regeringen aviserade tidigare i år sin avsikt att göra en samlad, större insats för forskning och utveckling i huvudsak inriktad mot den träbearbetande delen av branschen. Samtidigt som branschen själv förutsätts göra nya insatser på framtidsinriktade åtgärder är det angeläget att de samlade resurserna utnyttjas för samordnade insatser med gemensamma mål.

Genom det senaste mer omfattande skogspolitiska beslutet år 1993 har statens ekonomiska insatser på skogsbrukets område begränsats starkt. De innefattar numera i huvudsak enbart anslag till den skogspolitiska myndigheten. Svenskt skogsbruk är en näring som skall bära sina egna kostnader. Skogsvårdsorganisationen skall genom bl.a. rådgivning, information och tillsyn verka för att de skogspolitiska målen nås.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
602,6	406,2	370,0	331,3	333,0	340,8

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Verksamheten avser i huvudsak Skogsvårdsorganisationen. Dess omfattning har minskat inom praktiskt taget samtliga verksamhetsområden, mest i fråga om uppdrag från Arbetsmarknadsverket. Minskningen inom den anslagsfinansierade delen kan i huvudsak hänföras till minskade eller oförändrade anslag i absoluta belopp. Den pågående omorganisationen kan bedömas ha tillfälligt påverkat Skogsvårdsorganisationens effektivitet negativt.

Större förändringar

Antalet skogsvårdsstyrelser har minskats från 24 till 11 i syfte bl.a. att möjliggöra effektiv verksamhet på distriktsnivå i organisationen.

Prioriteringar för 1998

Skogsvårdsorganisationen skall slutföra sin omorganisation samt bedriva en effektiv tillsyn och skogsvårdsrådgivning.

Resultatbedömning och slutsatser

Skogsstyrelsen har regeringens uppdrag att utvärdera 1993 års skogspolitiska beslut. Redovisningen skall göras senast den 15 januari 1998. Utvärderingen kommer att innehålla en rad uppgifter om utvecklingen i olika avseenden inom skogsbruket. Vidare skall Skogsstyrelsen redovisa hur skogspolitikens nya inriktning har förts ut och hur behovet av rådgivning på olika områden har uppmärksamats.

Skogsstyrelsen har i sin årsredovisning redovisat organisationens insatser på olika områden under budgetåret 1995/96. Av redovisningen kan det emellertid inte direkt utläsas vilka effekter verksamheten har haft på utvecklingen i skogsbruket. En förutsättning för en sådan redovisning är analyser av det slag som ingår i den pågående större utvärderingen.

Skogsvårdsorganisationens verksamhet präglades under budgetåret 1995/96 i hög grad av den omorganisation som beslutades under hösten 1996 och i princip trädde i kraft den 1 januari 1997. Omorganisationen är en fortsättning av de förändringar som påbörjades genom 1993 års skogspolitiska beslut. De nu genomförda förändringarna innebär bl.a. följande. Antalet skogsvårdsstyrelser minskar från 24 till 11, antalet regionkanslier minskar från 22 till 11 och antalet distrikt minskar från 126 till 97. Antalet årsarbeten har sedan budgetåren 1992/93 minskat från 1 550 till planerat 865 år 1998. Därtill sker förändringar inom Skogsstyrelsen. Kostnaderna för den senaste omorganisationen har beräknats till närmare 100 miljoner kronor. Den årliga besparingen som gjorts härigenom uppgår till ca 39 miljoner kronor.

Skogspolitikens produktionsmål så som det beslutades av riksdagen år 1993 innebär bl.a. att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Målet kommer till uttryck i skogsvårdslagstiftningen genom bestämmelser om avverkning av skog och om anläggning av skog.

Ransoneringsreglerna

Bestämmelserna om avverkning innebär i huvudsak dels ett skydd för den yngre skogen, dels ransonering av den äldre skogen. Enligt 10 § skogsvårdslagen (1979:429) får sålunda regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer till skydd för den yngre skogen föreskriva att trädbestånd under en viss ålder inte får avverkas. Regeringen har i 11 § skogsvårdsförordningen (1993:1096) bemyndigat Skogsstyrelsen att meddela sådana föreskrifter. Jämfört med tidigare föreskrifter har skyddsgränsen sänkts kraftigt.

Enligt 11 § skogsvårdslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva att högst en viss andel av en brukningsenhets skogsmarksareal får avverkas under en viss period. Bestämmelsen som gäller större skogsinnehav (mer än 1 000 ha) avser att främja en jämn åldersfördelning av skogen. För övriga skogsinnehav får föreskrifterna innebära att avverkning inte får ske i sådan utsträckning att mer än hälften av brukningsenhetens skogsareal kommer att bestå av kalmare och yngre skog. Enligt 12 § skogsvårdsförordningen gäller de senare bestämmelserna endast brukningsenheter större än 100 ha. Mindre brukningsenheter omfattas sålunda inte av ransoneringsreglerna med undantag för sådana som uppkommit genom klyvning av större fastigheter.

Jämfört med tidigare föreskrifter till skogsvårdslagen innebär de här redovisade en minskad reglering och därmed ökade möjligheter att avverka skog. De samlade effekterna har särskilt vad gäller brukningsenheter mindre än 100 ha i vissa fall medfört så omfattande avverkningar att avverkningsbar skog

kommer att saknas under överskådlig tid. I kombination med de generösare jordförvärvsbestämmelserna som tillkom ungefär samtidigt har detta i ett antal fall lett till ett skogsbruk som inte är i skogspolitikens anda.

Regeringen har mot den bakgrunden för avsikt att ändra sina föreskrifter på så sätt att undantaget från ransoneringsbestämmelserna skall gälla endast brukningsenheter som är mindre än 50 ha. Samtidigt bör Skogsstyrelsen överväga en översyn av skyddsgränserna för den yngre skogen. Någon lagändring är inte nödvändig för att nå dessa syften.

Anläggning av ny skog

Den som har avverkat måste anlägga ny skog enligt 5 § skogsvårdslagen. Enligt 6 § skall de förnygringsåtgärder vidtas som behövs för att trygga återväxten av skog av tillfredsställande täthet och beskaffenhet i övrigt. Åtgärderna skall ha vidtagits senast under tredje året efter det att skyldigheten att anlägga ny skog inträdde. Säd eller plantering skall användas när naturlig förnygring inte kan bedömas ge tillfredsställande återväxt inom godtagbar tid. Skogsvårdsstyrelsen får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att bl.a. bestämmelserna om anläggning av ny skog skall efterlevas. Om en avverkning föranleder förhållandevis dyra återväxtåtgärder i större omfattning får skogsvårdsstyrelsen i samband med avverkningen besluta att säkerhet skall ställas för fullgörandet av åtgärderna. Om säkerhet inte ställs får skogsvårdsstyrelsen förbjuda avverkning på brukningsenheten.

Det har i olika sammanhang hävdats att återväxterna har försämrats efter 1993 års skogspolitiska beslut och att detta skulle bero på förändringar i lagstiftningen. Mot den bakgrunden har Skogsstyrelsen haft regeringens uppdrag att tidigarelägga utvärderingen i dessa frågor. Skogsstyrelsen har redovisat uppdraget i rapporten Jämförande utvärdering av återväxternas kvalitet. Rapporten har remissbehandlats. Handlingarna i ärendet finns tillgängliga i Närings- och handelsdepartementet (dnr N96/80). Av rapporten framgår bl.a. att det inte varit möjligt att göra en fullständig utvärdering av effekterna av 1993 års skogspolitiska beslut. Utvärderingen grundar sig på en återväxttaxering år 1996, en inventering år 1996 av områden som avverkades år 1993 och en enkät till skogsägare.

Återväxttaxeringen som avser arealer som avverkades åren 1989 och 1991 visar att 83 % av arealen hade godkänd förnygring enligt skogsvårdslagens minimikrav. Det innebär en mindre förbättring i förhållande till motsvarande taxering fem år tidigare. Resultaten skiljer sig något mellan landsdelar men främst mellan olika metoder. Sålunda är den naturliga förnygringen godkänd på endast 68 % av arealen (i Götaland och norra Norrland endast 63 % resp. 47 %).

Åtgärdsinventeringen som alltså utfördes på arealer avverkade år 1993 visar att på den areal som avsågs förnygras naturligt var metoden olämplig på 26 %. Där avsikten var att plantera hade åtgärder inte vidtagits på 58 % av privatägd areal och 20 % av övrig. Enkäten slutligen visade på bristfälliga kunskaper om vad som krävs för att naturlig förnygring skall kunna användas och lyckas och om de krav som skogsvårdslagen ställer.

Resultaten av återväxtåtgärderna tillgodoser inte skogsvårdslagens krav. Att skapa ny skog efter avverkning, en skog som tar tillvara markens produktionsförmåga, är sedan länge ett av de viktigaste inslagen i vår skogspolitik och nödvändigt för framtiden. Den ökade frihet som skogsägarna har fått att välja trädslag och förnygringsmetod är bra både för skogsproduktionen och miljövården. Friheten får emellertid inte innebära att återväxtarbetet negligeras eller att metoder och skogsodlingsmaterial väljs som inte har möjligheter att lyckas och ge resultat inom rimlig tid. Kraven på återväxtåtgärdernas resultat är lika höga nu som före 1993 års skogspolitik. Detta måste klargöras för alla skogsägare. Skogsvårdsorganisationen i alla dess delar måste utnyttja de medel som skogsvårdslagstiftningen ger. Skogsstyrelsen har nyligen beslutat en policy för tillsyn enligt skogsvårdslagen som kan medverka till en högre och över landet effektiv insats. Utvärderingen visar dessutom att det behövs ökade kunskaper hos skogsägarna om hur återväxtåtgärderna skall utföras. Sådana ökade kunskaper förutsattes för övrigt i det skogspolitiska beslutet. Några lagändringar är däremot inte nödvändiga.

Röjning av skog

Röjning av plant- och ungskog är viktiga åtgärder som medverkar till en kvalitetsmässigt ändamålsenlig skogsproduktion. Enligt nu gällande skogsvårdslagstiftning skall ny skog vårdas bl.a. genom plantröjning och andra åtgärder som behövs för att den skall utvecklas tillfredsställande. Före 1994 gällde även krav på ungskogsröjning i samma syfte. Från skilda håll har det anförts att ett sådant krav borde återinföras. Enligt Skogsstyrelsens årsredovisning har röjningarna under en dryg tioårsperiod minskat från ca 400 000 ha om året till under 200 000 ha. Orsakerna till minskningen är bl.a. slojade statsbidrag och bristande kunskaper hos skogsägarna. Röjningsbehovet bedöms vara 275 000 ha om året. Inom vissa delar av landet har Skogsvårdsorganisationen gjort särskilda informations- och rådgivningsinsatser. Även skogsbranschen har försökt stimulera till ökad ungskogsröjning. Dessa insatser har rönt stort intresse hos skogsägarna. Den samlade utvärderingen av skogspolitiken får visa om ytterligare åtgärder behöver vidtas. Några statsbidrag till röjning av skog är dock inte aktuella.

En biologisk mångfald i skogen

Skogsstyrelsen har i likhet med ett antal andra myndigheter haft regeringens uppdrag att redovisa en aktionsplan för biologisk mångfald och uthålligt skogsbruk. Aktionsplanen har remissbehandlats och dessutom diskuterats vid ett antal regionala seminarier. Handlingarna i ärendet finns tillgängliga i Närings- och handelsdepartementet (dnr N95/1511). I budgetpropositionen för 1997 anmäldes att regeringen skulle återkomma till riksdagen i frågan under år 1997.

Aktionsplanen är en naturlig uppföljning på myndighetsnivå av 1993 års skogspolitiska beslut, där bevarandet av en biologisk mångfald i skogen och skogsbrukets sektorsansvar för miljön lades fast. Aktionsplanen innehåller en detaljerad redovisning av sektorsmål på ekosystem- och biotopnivå. Vidare redovisas ett stort antal förslag till åtgärder, angelägenhetsgradering för dessa, vem som skall utföra dem, när de bör utföras och hur de skall finansieras. De flesta åtgärderna är sådana som enligt 1993 års skogspolitik är Skogsvårdsorganisationens naturliga uppgift ensam eller i samarbete med skogsnäringsen. De allra flesta förslagen är vidare av sådan karaktär att varken riksdagen eller regeringen skall ta ställning till dem. De ligger väl i linje med de övergripande politiska beslut som har fattats på skogsbruksområdet.

Högt prioriterat av Skogsstyrelsen är frågan om utveckling av strategier och mål för biologisk mångfald på regional nivå som vägledning och grund för arbetet på lokal nivå samt riksnivå. Denna uppgift är en angelägen fråga för Skogsvårdsorganisationen i samarbete med företrädare för skogsbruket och för de regionala miljömyndigheterna och miljöorganisationer. Bland lagstiftningsfrågorna har Skogsstyrelsen tagit upp naturvårdsavtalens bristande giltighet gentemot efterföljande markägare och föreslagit att frågan utreds. Så har sedermera gjorts av Miljöbalksutredningen som föreslagit att naturvårdsavtalens status regleras i jordabalken. Förslaget remissbehandlas för närvarande. Skogsstyrelsen föreslår också att anslaget till biotopskydd och naturvårdsavtal förstärks. Denna fråga har nära samband med utvärderingen av hur en biologiska mångfald vidmakthålls i skogen och om det behövs ytterligare insatser än dem som för närvarande står till buds. Skogsstyrelsen och Statens naturvårdsverk har på regeringens uppdrag med förtur redovisat omfattningen m.m. av naturskydd och naturhänsyn i skogen. Detta underlag har därefter bearbetats ytterligare av Miljövårdsberedningen som i juli i år redovisade sitt arbete i betänkandet (SOU 1997:97) Skydd av skogsmark, behov och kostnader. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Sammanfattningsvis utgör Skogsstyrelsens aktionsplan en värdefull, detaljerad grund för Skogsvårdsorganisationens m.fl. fortsatta arbete för en biologisk mångfald i skogen.

Grönare skog

Skogsvårdsorganisationen medverkar i genomförandet av det svenska miljöprogrammet för jordbruket enligt rådets förordning (EEG) nr 2078/92. Medverkan avser utbildning, information och demonstrationsprojekt riktat till skogsägande jordbrukare. Under budgetåret 1995/96 har verksamheten omfattat sammanlagt 78 000 deltagare. Planerna för budgetåret 1997 omfattar 28 000 deltagare och har en budget på 32 miljoner kronor. Den nationella finansieringen sker över anslaget H 1 Skogsvårdsorganisationen. I den utvärdering av verksamheten som har gjorts har det redovisats ett behov av fördjupade kunskaper. Skogsstyrelsen har mot denna bakgrund föreslagit en förstärkning och förändrad inriktning av verksamheten.

Avsikten är att under år 1998 fullfölja verksamheten i den nuvarande formen med särskild inriktning på fastigheter som har nyckelbiotoper eller annan mark med särskilda natur- eller kulturvärden samt på vattenkvalitetsfrågor. Sammanlagt beräknas 15 000 markägare nås i denna kampanjdel.

Enligt planerna skall verksamheten successivt övergå i en utbildningskampanj som har getts namnet Grönare skog. I kampanjen läggs stor vikt vid hög kvalitet i miljöarbetet. Den tar sikte på att vidga perspektivet till ett landskapstänkande i verksamhetens planering. Grönare skog skall genomföras i samarbete med markägarnas medlemsorganisationer och med länsstyrelserna. Sammanlagt beräknas mer än 70 000 markägare delta i kampanjens kurser och studiecirkelverksamhet.

Regeringen anser att de av Skogsstyrelsen redovisade planerna är angelägna att genomföra. Den pågående verksamheten bör därför fortsätta i huvudsak på det sätt Skogsstyrelsen har planerat. För budgetåret 1998 beräknas en ekonomisk ram på 50 miljoner kronor. Den nationella finansieringen bör som hittills bl.a. ske över anslaget H 1 Skogsvårdsorganisationen. Skogsstyrelsens avsikt är att kampanjen skall nå även grupper som inte formellt kan ingå i miljöersättningsprogrammet. Denna del av verksamheten får i så fall finansieras i särskild ordning.

Ökat skogsbränsleuttag

Som en del av energiförsörjningen enligt den nya energipolitiken spelar en ökad användning av bibränslen en viktig roll. En väsentlig del av bibränsleförsörjningen kommer att ske från skogen. Bedömningarna av hur mycket skogsbränsle som kan tas ut varierar. Likaså varierar uppfattningarna om effekterna på skogsmarken och på den biologiska mångfalden av sådana uttag.

Enligt skogspolitikens produktionsmål skall skogen och skogsmarken utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Miljömålet anger bl.a. att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras och att en biologisk mångfald i skogen skall säkras. Målen kommer

sammanfattningsvis till uttryck i 1 § skogsvårdslagen (1979:429). I 30 § bemyndigas regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den hänsyn som skall tas till naturvårdens intressen vid skötseln av skog och föreskrifter om skogsbruksåtgärder på skogliga impediment. Skogsstyrelsen har meddelat föreskrifter som begränsar och allmänna råd om uttag av träddeklar utöver stamvirke. I föreskrifterna ställs även krav på kvarlämnande av buskar, enskilda levande och döda träd och trädsamlingar.

Skogsstyrelsen gör för närvarande en översyn av sina föreskrifter och allmänna råd. Som ett led i denna översyn görs en miljökonsekvensbeskrivning. Innan denna är klar går det inte att ta ställning till behovet av sådana åtgärder som askåterföring. Redan nu kan emellertid sägas att skogsägare och avverkningsentreprenörer behöver information och ökade kunskaper om den hänsyn som behöver tas vid skogsbränsleuttag. Åtgärder i samband med sedvanlig avverkning i syfte att bevara en biologisk mångfald eller att begränsa näringsläckage, t.ex. kvarlämnande av träd och träddeklar, kan spolieras av ett oriktigt utfört skogsbränsleuttag.

I 14 § skogsvårdslagen föreskrivs att skogsmarkens ägare är skyldig att underrätta skogsvårdsstyrelsen om avverkning som skall äga rum på hans mark. Syftet med bestämmelsen är att ge tillsynsmyndigheten möjligheter att ge information och råd om eller besluta villkor för avverkningsåtgärden för att tillgodose lagens krav på återväxtåtgärder och miljöhänsyn. Detta underrättelsekrav bör nu uttryckligen utökas till att gälla även sådant skogsbränsleuttag som sker i samband med eller i nära anslutning till sådan avverkning som omfattas av kravet på anmälning. Det innebär i praktiken att en skogsägare som avser att göra en förnygringsavverkning på minst 0,5 ha och dessutom göra ett skogsbränsleuttag skall anmäla båda åtgärderna samtidigt till skogsvårdsstyrelsen minst sex veckor före. Mot denna bakgrund har ett förslag till ändring av 14 § skogsvårdslagen utarbetats i Närings- och handelsdepartementet. Förslaget har beretts tillsammans med Skogsstyrelsen. Ändringen som bör träda i kraft den 1 januari 1998 är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande saknar betydelse.

Det är viktigt att den nya energimyndigheten och Skogsvårdsorganisationen samarbetar nära i dessa frågor och att energimyndigheten utnyttjar Skogsvårdsorganisationens kompetens på området.

Avgifter för att täcka kostnader för tillsyn och kontroll

I syfte att möjliggöra uttag av särskilda avgifter för kontroll och tillsyn bör det i 37 § skogsvårdslagen (1979:429) göras ett tillägg innebärande att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva sådan avgift.

Nuvarande lydelse av 37 § medger endast uttag av särskilda avgifter i ärenden enligt denna lag. Med tillägget kan särskilda avgifter tas ut även för tillsyn och kontroll. Ändringen skulle ge regeringen möjlighet att i skogsvårdsförordningen (1993:1096) ge Skogsstyrelsen bemyndigande att i sina föreskrifter ange regler för uttag av särskilda avgifter bl. a. för sådan kontroll och tillsyn som rör yrkesmässig handel med och produktion av skogsodlingsmaterial och som är obligatorisk enligt EU.

Mot denna bakgrund har ett förslag till ändring av 37 § skogsvårdslagen utarbetats i Närings- och handelsdepartementet. Förslaget har beretts tillsammans med Skogsstyrelsen. Ändringen som bör träda i kraft den 1 januari 1998 är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande saknar betydelse.

H 1. Skogsvårdsorganisationen

1995/96 ¹	Utgift	418 313	Anslags-sparande	34 108
Därav 1996	Utgift	288 152		
1997	Anslag	271 393	Utgifts-prognos	304 000
1998	Förslag	257 211		
1999	Beräknat	264 873		
2000	Beräknat	272 711		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Anslagen Skogsvårdsorganisationen och Skogsvårdsorganisationen: Myndighetsavgifter.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är den centrala förvaltningsmyndigheten för skogsvårdsstyrelserna. Under anslaget redovisas all verksamhet hos Skogsvårdsorganisationen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under femårsperioden 1998–2002 kommer det att på Gotland bedrivas en försöksverksamhet med samordnad länsförvaltning. Med hänsyn till Gotlands särställning som region kommer därvid Skogsvårdsstyrelsen Gotland att inordnas i länsstyrelsen. Mot denna bakgrund bör anslaget minskas med 4 358 000 kronor, motsvarande de medel som under detta anslag varit avsedda för Skogsvårdsstyrelsens Gotland förvaltningskostnader. Motsvarande belopp tas i stället upp under utgiftsområde 18 anslaget Länsstyrelserna m.m. så länge försöksverksamheten pågår.

Skogsvårdsorganisationens omorganisation är en fortsättning av de förändringar som påbörjades genom 1993 års skogspolitiska beslut. För de engångs-

visa kostnaderna under 1998 som är förknippade med organisationsförändringarna kommer 5 miljoner kronor att finansieras med medel som disponeras av regeringen inom Närings- och handelsdepartementets ram.

Kompensation för merkostnader i samband med lokalisering av regionkontor till Söderhamn kommer att tillföras Skogsvårdsorganisationen från utgiftsområde 19, anslaget A 9 Lokalisering av statliga arbetstillfällen till Söderhamn.

De besparingar som aviserades i förra årets budgetproposition bör fullföljas.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	794	813	-19	98
varav 1996	495	516	-21	96
Prognos 1997	339	346	-7	98
Budget 1998	323	323	0	100
Beräknat 1999	325			
Beräknat 2000	337			

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft något att erinra mot Skogsstyrelsens årsredovisning, räkenskaper och ledningens förvaltning.

Slutsatser

För år 1998 bedöms anslagsbehovet till 257 211 000 kronor. Med hänsyn till de kraftiga besparingar som gjorts under de senaste åren beräknas anslagsbehovet för åren 1999 och 2000 till 264 873 000 kronor respektive 272 711 000 kronor.

H 2. Bidrag till skogsvård m.m.

1995/96 ¹	Utgift	29 799		
Därav 1996	Utgift	10 327		
1997	Anslag	10 000	Utgifts-prognos	6 000
1998	Förslag	6 000		
1999	Beräknat	-		
2000	Beräknat	-		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Förslagsanslaget Bidrag till skogsvård m.m.

Från anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcks kostnaderna för bidrag till skogsvård m.m. som har beviljats före den 1 juli 1993 enligt förordningen (1979:792) om statligt stöd till skogsbruket och ädellövskogsförordningen (1984:420) samt kostnaderna för avsyning före utbetalning av de beslutade bidragen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under budgetåret 1995/96 har bidrag betalats ut till 771 slutförda projekt vartill bidrag hade beviljats före den 1 juli 1993.

Slutsatser

För år 1998 bedöms anslagsbehovet till 6 000 000 kronor. Några ytterligare medel behöver därefter inte anvisas för att kunna infria de nämnda besluten.

H 3. Insatser för skogsbruket

1995/96 ¹	Utgift	153 231	Reservat- tion	57 465
Därav 1996	Utgift	106 431		
1997	Anslag	80 200	Utgifts- prognos	100 150 ²
1998	Förslag	60 700		
1999	Beräknat	60 700		
2000	Beräknat	60 700		

Beloppen anges i tusental kronor.

1. Reservationsanslaget Insatser för skogsbruket.

2. Reservations- och ramanslagen Insatser för skogsbruket.

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och för statsbidrag enligt ädellövskogsförordningen (1984:120) avseende beslut som har fattats under tiden 1 juli–31 december 1993 samt förordningen (1997:22) om stöd till skogliga åtgärder inom jordbruket.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Vid utgången av år 1996 hade sammanlagt 500 biotopskydd beslutats och 200 naturvårdsavtal slutits. 978 projekt hade beviljats bidrag för na-

tur- eller kulturvårdsåtgärder. Sammanlagt hade 80 % av sumpskogarna inventerats och 70 % av nyckelbiotopsinventeringen utförts. Drygt 10 600 ha skogsmark vitaliseringsgödslades och kalkades under budgetåret 1995/96. Bidrag beslutades för åtgärder på 4 000 ha ädellövskogsmark.

Slutsatser

Projekten rörande inventering av småbiotoper och sumpskogar kommer att avslutas under år 1998. Anslaget skall därför planenligt minska. Vidare bör anslaget med hänsyn till det extra besparingskrav som ställdes på verksamhetsområdet genom förslag i prop. 1996/97:150 minska med 5 miljoner kronor. Av anslaget används medel för vitaliseringsgödsling som medfinansiering av det av kommissionen godkända programmet för skogliga åtgärder inom jordbruket i Sverige enligt Rådets förordning (EEG) nr 2080/92.

För år 1998 bedöms anslagsbehovet till 60 700 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

H 4. Internationellt skogssamarbete

1995/96	Utgift	-		
Därav 1996	Utgift	-		
1997	Anslag	1 405	Utgifts- prognos	1 405
1998	Förslag	1 405		
1999	Beräknat	1 405		
2000	Beräknat	1 405		

Beloppen anges i tusental kronor.

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. alleuropeiskt skogssamarbete, uppföljning av FN:s miljö- och utvecklingskonferens år 1992 och resor vid deltagande i Internationella tropiska timmerorganisationen.

Regeringens överväganden och slutsatser

För år 1998 bedöms anslagsbehovet till 1 405 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

H 5. Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

1995/96	Utgift	-		
Därav 1996	Utgift	-		
1997	Anslag	6 000	Utgifts- prognos	5 000
1998	Förslag	6 000		
1999	Beräknat	6 000		
2000	Beräknat	6 000		

Beloppen anges i tusental kronor.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen. Den nationella finansieringen av den skogsskadeövervakning som här avses sker över anslaget Skogsvårdsorganisationen.

Regeringens överväganden och slutsatser

För år 1998 bedöms anslagsbehovet till 6 000 000 kronor. För åren 1999 och 2000 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.